

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

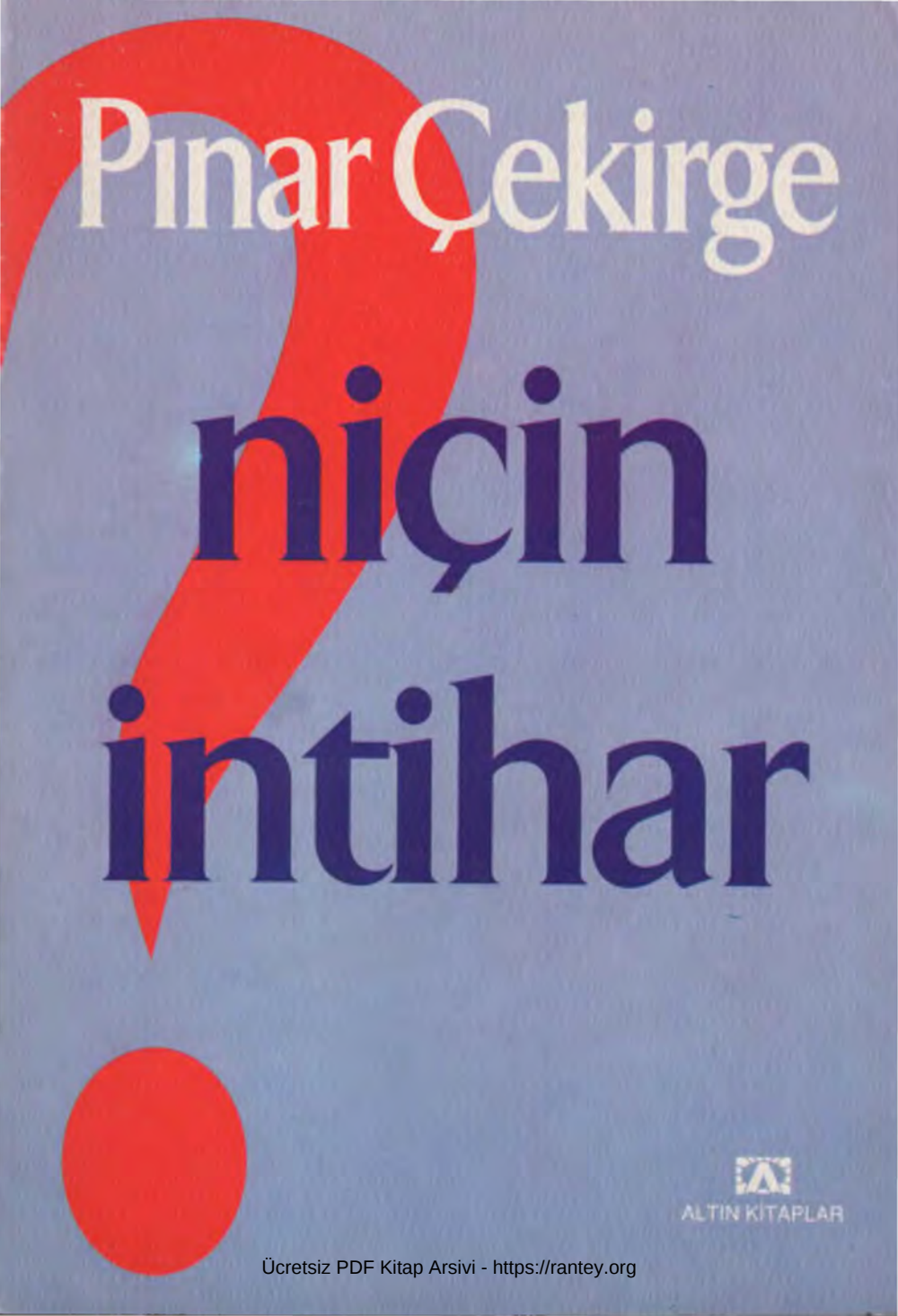
RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Pınar Çekirge

niçin
intihar

ALTIN KİTAPLAR

ISBN 975 - 405 - 633 - 1
96-34-y-0131-434

Yayın Hakları © PINAR ÇEKİRGE
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
Kapak EBRU GÜLHAN
Baskı ALTIN KİTAPLAR BASIMEVİ
1. BASIM / EYLÜL 1996

Bu kitabın her türlü yayın hakları
Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu gereğince
Altın Kitaplar Yayınevi'ne aittir.

Celâl Ferdi Gökçay Sk. Nebioğlu İşhanı
Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 522 40 45 - 526 80 12
511 51 00 - 511 32 26
Faks: 526 80 11

PINAR ÇEKİRGE

**NIÇİN
İNTİHAR**

ALTIN KİTAPLAR

Yazarın Yayınevimizden Çıkan Kitapları:

**YALNIZLIK ADASI'NIN ERKEKLERİ
MARJİNAL KADINLAR (Pınar Çekirge-Sevilay Nihan)**

İÇİNDEKİLER

İlksöz Gibi.....	9
Tanık ve Suçortaklarım	13
Bir Öteye Geçiş Sorunu	18
Hayatı Çok Seven İnsanlar da Kekeler Bir gün... ..	21
Julia ve Bihter.....	24
İç ve Dış Sesler-Hatırlayışlar	27
«Sanatçının Uyumsuzluğu» diyor Cezmi	30
Küçük Hanımefendinin İntiharı.....	33
Size Bir Suç Armağan Ediyorum-İç ve Dış Sesler	36
«Ölmüyorum ki,» dedi Maude.	
«Değişiyorum Sadece Kıştan Bahara Geçiş Gibi...	41
Şartlı Şurtlu... Her Türlü Pazarlığa	
Açık Olan İntiharlar.....	44
Kırık Aşk Hikâyeleri ve İntihar..	47
Bir Başka Tanık... Bir Başka Suçortağı:	
Emma Bovary	50
Her Tercih, Bir Vazgeçştir	53
Şaşırtıcı İntiharlar ve Pakize'nin Ölümü	56
Asena, En Çok Ölümü Sevdİ	60
Onlar Marjinal Ölümü Seçtikleri İçin...	63
Bir Günah Gibi Bağışlanamaz.....	65

Öldürmeyeceksin!.....	69
İntihar Bağımlıları Yoktur-İntihar Bağımlısı Vardır... ..	70
Ve Zeki Müren ve Melani ve İntihar.....	75
Belki de Bir Özenti...	79
Savaş Yılları... Toplama Kampları ve İntihar	82
Bu Öyle Bir Sınır ki...	85
İntihar Akılcı Bir Seçim Olsa Bile	
İnsanoğlu Duygusaldır	86
Ve o Pişmanlık	92
Korkak Bir Katilin Mektupları.....	96
Kaynakça	127

SALİH BOZOK

(Atatürk'ün Yaveri)

Hekimler büyük ölünün odasından çıktıkları zaman yüzüm kimbilir nasıl korkunç bir hal almıştı ki, operatörü Mim Kemal Bey telaşlanarak:

«Nereye gidiyorsun?» diye sormaya mecbur kaldı.

«Hiç,» dedim, «.. gidiyorum. İşim bitti artık.»

Fakat Mim Kemal Bey bırakmadı. Kolumdan tutarak aşağıya kadar indirdi. Kalbim, iki değirmen taşı arasına düşmüş buğday tanesi olsa ancak bu kadar ezilirdi. Ne ağlayabiliyor, ne konuşabiliyor, ne de konuşulanları anlıyordum. Bir ara büsbütün kendimden geçmişim. Odadan deli gibi fırladım.

«Nereye?» diye arkamdan koştular.

«Şimdi geliyorum,» dedim.

Bundan sonrasını hiç, ama hiç hatırlamıyorum.

Atatürk'ün yaveri Salih Bozok, şuursuzca Saray'ın merdivenlerinden aşağı koştı. Alt katta boş bulunduğu bir odaya dalıp kapıyı kapattı. Az sonra içeriden tek el silah sesi duyuldu. Sesi duyup odaya koşanlar içeride O'nu kanlar içinde buldular. Tabancasından kalbine sıktığı bir kurşunla devrilmişti..

(Can DÜNDAR; «Sarı Zeybek», 1994)

İLK SÖZ GİBİ

«Sıkılğan bir katilsin,» diye yineledi Gisel'a.

Sıkılğan bir katildim. Yıllardır kendi yaşantımı sonlandırmayı planlıyordum sürekli. Hep yedeğimde taşıyordum intiharı. «Yüreğinin salvolarından korkuyorsun gerçekte.»

Yazdım, anlattım.. ama, intihar edemedim bir türlü. Ertele-dim. Oysa, her sevişmemiz bir intihardı onunla.

Sigara dumanına boğulmuş camlarda silik gölgeler oynaş-makta. Eti, etime yüreği bir başkasına takılı.. susuyorduk.

Sessiz, tepkisiz yüzüne baktım. Âşık olmak uçurumlara savrulmaktı benim için. Bozgundu. Ne vakit sevsem yağmala-nırdım sonunda.

«Neden ürküyorsun peki, böyle bir düzende yok olmaktan korkulur mu hiç?»

Başını kaldırdı. Kaşları hafifçe çatılmış, sesi pürüzlüydü. Gülümsedi belli belirsiz. Hüzünlü bir gülümseyiştı bu. Azıcık boşvermişlik, biraz yenilgi vardı gülümseyişinde. Uzun uzadıya sustuk bir zaman. Ardından çingiraklı bir kahkaha savurdu Gi-selle. Gözleri yaş doluydu. Dudakları tükürüklü..

Işıkları yarı sönük loş koridor boyunca ayak seslerini duyar gibi oldum annemin. İrkildim.

«Cevapsız kalan bir özlem senin için intihar...

Tutkuyu gördüm Giselle’de. Birbirine kenetlenmiş bedenlerin umutsuzluğunu gördüm. Tek başına yaşanan sevişmelerde çoğalmayı gördüm çığlık çığlığa. Her sevişme sonrası yaşanan, hüznü, hasreti, yanıp buz kesmeyi, ezimleri gördüm. Sylvia Plath’ın dizeleri düştü aklıma:

*«Ölmek bir sanattır her şey gibi
Eşsiz bir ustalıkla yapıyorum bu işi...
Öylesine ustaca ki, insana korkunç geliyor!»*

Kül rengi bir sessizlik vardı salonda. Bir damla tad için günlerce keçiboynuzu çiğnemekten yılmışım. Otuzlu yıllarımı da ortalamıştım üstelik.

«Artık geciktirme.. yeniden ertelemeye filan kalkışma.»

1992 ilkyazında bir ölüm yaşamıştım. Hiç beklenmedik bir acıydı, bitmişti. Ayrılıştı. Yüzüstü bırakılmıştım, çıkişsız kalmıştım. Şiddetli bir çöküntü içindeydim. İşte tam o günlerde, *İntiharım İki Saat Kala* (Cep Yayınları, 1993) adlı kitabımı yazmaya başladım. Bir tür sağaltım deyin isterseniz. İntiharımı anlattım. Şekline, gününe, saatine varıncaya kadar anlattım. Dosyayı yayıncıma teslim ettiğimde candan firar da kararlıydim. Ama olmadı. Beceremedim. Engellendim daha doğrusu. Erteledim intiharımı. Fusun Erbulak, Sevtap-Deniz Tunç, Güler Diler sorumludurlar bundan. Onlar karışmasalardı, yaşantıma çoktan çekerdim ipi.

M.Candan haklıydı. Tuz kokan bir rengi vardı intiharın. Bunu bilen bilirdi ve ben korkak bir katildim...

«Birbirimize karşı bedeller ödüyorduk sürekli. Sevgisizce... dedi Giselle. Parmaklarının arasında gözyaşlarımla fiske fiske kabarmış bir mektup. «Kullanılacak kelepirc bir organdın gözümde,» diye mırıldandı.

'Sürünüzden ayrılalı nicedir,' diyecektim. Sustum. Sürüden ayrılalı kurt kapardı oysa. Yalnızlık kurdu. Ruhumuzun AIDS'ydi yalnızlık. Tüm direncimizi, bağıışıklığımızı yok ediyordu çünkü.

Pavese doğru söylemişti. İntiharı düşünen bir insan için en kötü şey kendini öldürmesi değil, bunu planlayıp gerçekleştirememesiydi bir türlü. Bu bağlamda korkak bir katildim ben.

Ne denli geciktirsem de, 'edeceğim ve edebileceğim' intiharlar beni bekliyordu. Tuz kokan bir rengi vardı ya intiharın. Dahası, Othello işlediği cinayete bir yenisini eklemekte özgürdü:

«Öpmüştüm seni öldürmeden önce... öyle olacak yine, öldürüyorum kendimi can vermek için öpüşünde...»

«İntiharımı bir kez daha erteledim. Erteledim; çünkü, intiharı farklı bir açıdan yazmaya karar verdim. Edeceğim intiharı değil, intiharla ilgili görüşleri, intihar düşüncesinin gelişimini, intihara yönelik toplumsal tavır alışları.. Kısaca, biraz edebi, biraz psiko-sosyal açıdan intihar olgusunu yazmaktı amacım. Zor bir konuydu. Aykırı hayatlara, aykırı duygulara olan tutkum nedeniyle olacak; *Bir Marjinal Ölüm* koydum kitabın adını.

Yüze yakın insanla konuştum. Kimileri son eşikteydi. Bir adım kalmıştı içdramlarını sonlandırmalarına. Sanatçılar, psikologlar, doktorlarla konuştum. Sıkı bir yayın taraması yaptım. Boyalı basında, reality show'lar da sığağı sığağına sunulan intiharları, özellikle Boğaz köprüsünden atlayışları (atlayamayışları daha çok) yakından izledim. Katıldığım televizyon programları, söyleşi ve imza günlerimde, özel sohbetlerimde intiharı savunuyor (!) oluşumun nasıl cezalandırıldığını, nasıl ilgi topladığını, kınandığını aktardığım notları bir kez daha gözden geçirdim. Araştırmam sırasında dikkatimi çeken bir nokta da intihar konusunda Türkiye'de yapılan ciddi, kapsamlı çalışmaların sayıca azlığı oldu. İntiharı romantik edebiyatla karıştırmış, sansasyonel yanıyla ilgilenmiştik nedense. Zaman zaman istatistiklerin insanları yanılgıya düşürdüğünü gözledim. Bu nedenle kendi izlenimlerimi de kattım kitaba.

Marjinal Ölüm'ü yazarken Türkiye'de intihar konusunda bilimsel bir çalışma yaptığımı elbette savunmuyorum. Benimkisi, intihar takıntılı bir yazarın gözüyle, 90'lı yıllarda Türkiye'de yaşayan insanların intiharla ilintili görüşlerini yansıtmak elden geldiğince.

Candan firarımı son kez askıya aldım. Bir süre daha geciktirebilirim işleyeceğim cinayeti. Ama sadece bir süre için...

Her intihar bir şiir çünkü. Ve ben artık korkak bir katil olmaktan bıktım!

Pınar ÇEKİRGE
Eğitim Uzmanı - Yazar

TANIK VE SUÇORTAKLARIM

«Aydınların görevi bir sınıf olarak intihar etmektir..»

(Ché Guevera)

Kapalı, geçmişin değer yargılarıyla dolu toplumların pek çoğunda olduğu gibi, bizim toplumumuzda da bazı konuları, tabuları dillendirmemenin gerekli olduğu üzerine yaygın bir inanış, bir reddediş vardır. Yasak aşklar yoksandır örneğin. Eşcinsellik, aile içinde cinsel taciz, ikicinsel yaşam hep geçiştirilir, örtbas edilir. Hatta inkâr edilir. Tabudur çünkü. Tabular dokunulmazdır; intihar gibi...

Kural bozuculuğu en başta kabullenip, her türlü yaftayı yakasına takıp dolaşmayı seçerek eşcinselliği, sayrılı sevgileri, aykırı yaşamları yazmak, intiharı anlatmak da bir intihardır aslında. Tıpkı bazı siyasal çevrelere oy vermek gibi.

«Kişi bir bunalıma tanık olduğunda,» diyor Füsün (Erbulak), «hemen kendine acımaya başlıyor. Derdini anlatan insandan daha mı mutsuzum; o kötü durumdaysa, ben ne haldeyim vb. sorgulamalar devreye giriyor. Yirminci yüzyıl defolup giderken, genci, yaşlısı büyük bir çoğunluk bıkkın. Sevinçler, kahkahalar cimrilemiş.»

İntiharı hep yedeğinde taşır Füsün. Tıpkı benim gibi...

İntihar edenlere getiriyorum sözü. «Hayır, deme haklarını kullandıkları için onlara acımıyor, anıları önünde şapka çıkartıyorum,» diyor.

Virginia Woolf, Şevkiye May, Vladimir Mayakovski, Van Gogh, Tchaikovsky, Jack London, Ernest Hemingway, Franz Kafka, Cesare Pavèse, Dalida, Jerzy Kosinsky, Marilyn Monroe, James Dean, Nilgün Marmara, Antoin Artaud, Stefan Zweig, Heinrich Von Kleist, Kaan İnce, Sergey Yesenin, Atilla Jozseff, Alemdar Mustafa Paşa, Primo Levi, Abdülaziz, Nathalie Wood, Paul Laura Lafargue, Seher Şeniz, Gérard de Nerval, Elenor Marx, Ezo Gelin, Fikriye Hanım, Metin Akbaş, Sylvia Plath, Can İren, Hedwig Hintze, Beşir Fuad, Rasih Güran, Kara Kemal, Yıldırım Beyazıt, Rabia Bayraktar, Sadullah Paşa, Saliere, Miralay Çiğiltepe, Salih Bozok, Suphi Kaner, Nevzat Pesen, Yüksel Menderes.

Bir de gizli intiharlar var elbette: Afife Jale, Cahide Sonku, Altan Erbulak, Nureyev, Deniz Gezmiş, Sinan Cemgil, Ayberk Çölok, Che Guevera, Sabahattin Ali, Mahir Çayan.

Kendini öldürmüş roman, öykü, opera kahramanlarına gelince: Emma Bovary, Bihter, Aida, Romeo, Juliyet, Mihri Cihan, Zebercet, Ziya, Dalgıç Aliş, Zehra, Suad, Woyzeck, Kirilov, Madam Butterfly, Matmazel Julia, Moulde, John Barleycorn...

Anımsadıklarımız ciltleri doldurur kuşkusuz. Beni en çok etkilemiş olanı söyleyeyim sadece; Anna Karenina!

İntiharın güzeli var mıdır bilemiyorum; ne ki, Anna Karenina'nınki çok güzel bir intihardır.

Sartre soruyor: «Edebiyat ne yapabilir?» Ve ekliyor: «İntihar dünyada varolmanın bir başka yoludur...

İntihar, ağıt yakılasıdır Füsun (Erbulak)'a göre. «İntiharın eşliğindeki bir insanın varolma ereğini yaşarken somutlaması durumunda intihar tutkusu ertelenebilir,» diyor Füsun.

Anna Karenina! Tanığım ve suçortağım...

İnsülinle intihar etmek de mümkün. Her intihar bir şiir madem. Bir öykü... bir vazgeçiş söylencesi.

«Yaşam hakkında herkes kendisi karar vermek zorunda,» diye mırıldandı Van Gogh tabancasının tetiğini çekmeden az önce. Elbette tuz kokan bir rengi vardı intiharın. Havada zambak kokuları dolaşıyor olsa bile.

«Ölmek yeni bir şey değil yaşamımızda; peki, ya yaşamak, o hiç yeni değil,» demişti Yesenin. Son noktayı koyduğunda otuzlu yaşlardaydı. Bileğinden boşalan kanın tuzlu tadına baktı diliyle.

Atilla Jozseff yoksulluk ve hastalıktan umarsız bir durumdaydı. Yalnızdı. Çıkışsızdı. Bir an demiryolu boyunca üzerine doğru hızla gelmekte olan trene baktı. Büyülenmiş gibiydi. Yaşamak acı veriyordu. Tren... Raylar... Boşlukta sürüklenirken haykırdı: «Ama ben...

Tanığım ve suçortaklarımdı.

Ümit Yaşar, intihar eden oğlunun yasını tuttu hayatı boyunca:

*Her intihar başlı başına bir şiirdir.
Galata Kulesi'nden İstanbul'a süzölmek
Bambaşka bir şiir.
Bir fincan kahve, bir kadeh konyak
Ölüm yolcusunun son arzusu buydu.
Bir adam düştü Galata Kulesi'nden.
O adam,
Benim oğlumdu.*

Her intihar, bir şiirdir. Bambaşka bir şiir. Sanatçının intiharı ise, olabildiğince bireyselleştirilmiş, bencil bir intihardır, gerçekte. Yaratıcılığının bittiğini, tükendiğini, inişe geçtiğini duyumsayan sanatçı ıssızlığını sonlandırır kimi kez. Kendi elleriyle sonlandırır gözünü bile kırpmadan. Kurt Cobain gibi.

Sanat ve intihar örtüşür mü yoksa? Aslında tam aksi değil mi, doğrusu? Sanat, yoktan var etmektir... Nedim Saban, «Bir gün tiyatro yapamazsam intihar edebilirim,» demişti bana. İntihar ederek ölümü reddedecekti beiki de. Hiç kimse yaşamında bir uzlaşmazlık, bir hata olmadığı sürece intihar etmez derler ama... bilemiyorum...

Şevkiye May'dan söz açıyor Füsün:

«Yunanistan'da Kaluta Kardeşler'le oynadığı müzikalleri. 'Lüküs Hayat' operetindeki Şadiye rolünü, 'Memiş Memiş ah sevgilim / Tıp tıp eder bak yüreğim,' şarkısını özleyerek intihar etti. Çok mutsuzdu. Onu onarabildim mi diye, düşünmüşümdür Pınar.

«Yazlığa giderken uğramıştık; jübile sonrası satın alabildiği evine. Kiralık bodrum katı Elmadağ'daydı. Son masa örtüsünü, kapıcı Maria'ya armağan ettiğinde çok söylenmiştim. Vere vere hiçbir şeyi kalmamış kadınlardandı Şevkiye May. Verdikçe seven bir kadın. Yazlığa gelmek istemişti bizlerle. Araba tıka basa doluydu. İki kedimizi de götürüyorduk Selim Paşa'ya. 'Daha sonra gelir seni alırım' demişti Altan. Ertesi sabah intihar ettiğini okudum gazetelerde. Minnacık haberlerdi. Resmi bile kullanılmamıştı çoğunda. Bizimle gelseydi, ölümünü erteler miydi, saplantısı yakamı bırakmak bilmedi.

«Yalnızlığı taşıyamıyordu Şevkiye abla.»

Şevkiye May güzeldi. Büyük oyuncuydu. Güzel olmayan, ölümüdür. Havagazi musluğu öldürdü onu. Ölümsüzlük anımsanmak mıdır?

Bu kitabı hazırlarken itiraf edebilirim, en büyük suçortağım Füsün olmuştu. (Bir gün birlikte intihar etme kararımızı hep saklı ve yedekte tutarak...) İntiharı yargılamadığı için belki de.

Muhlis Sabattin'in kızı Melek, Şevkiye May'a bir kolye hediye eder. Zarif bir kolyedir bu. Ve Melek çok geçmeden intihar eder. Yıllarca saklar o kolyeyi Şevkiye May... Garip bir önseziyle

saklar. Sonra bir gün Füsün'a verir. Birkaç hafta sonra lanet yinelenir. Şevkiye May hayatını noktalar. Altan Erbulak kırıp atar o kolyeyi. Parça parça edip atar. Bir parçası belki de hâlâ cebimde.

«Baby Jane bir film kahramanıdır; (Beni intihar ettiler, hiç bilmeden) gençliğine, gençliğinde oynadığı roller, canlandırdığı karakterlere âşık bir kadın kahraman. Yaşlanınca o yıllarına öylesine takılı kalıyor ki, eski filmlerini izleye izleye evinde yıpranmış kostümlerini giye, çıkara, ses bantlarını dinleye, sevgililerinin dokunuşlarını hayal ede ede çıldırıp intiharı seçiyor. Psikologlar bu konumdaki insanları onarıp, iyileştirmeye gayret ededursunlar kanımca Baby Jane durumunda intihar iyi geliyorsa, tek çözüm haline dönüşmüşse, sorgulanmamalıdır...

Füsün'a göre, *Marjinal Ölüm*'ü yazarken, 'öteye geçiş sorunu'nu gözardı etmemem gerekiyordu. İntihar bir öteye, diyelim ki, kemikli bahçeye geçiş ya da Montaigne'nin belirttiği gibi 'fırtınalı bir denizde' sakin limana sığınış sorunu muydu? Yoksa asıl ağıt yakılası doğum muydu, yaşamak mıydı?

BİR ÖTEYE GEÇİŞ SORUNU

Umut besleme olanağı kalmamışsa, yaşamın anlamı da kalmaz. Şimdi varoluşçular, «O halde acının anlamı bulunmalı,» diyecekler ama...

«Her insan aklında en az bir kez öldürüyor kendini, çünkü biliniyor artık, tek içgüdü değil yaşam içgüdü,» diyor Ahmet Oktay, on iki şairin ölümünü anlattığı *Yol Üstündeki Semender* (Adam Yayınları, 1987) adlı kitabında.

«Bu kitabın adını andığı, ölümlerini bir bir denemeye çalıştığı on iki insan korkak olduğu kadar umutluydular. Yaşamlarından da ölümlerinden de çıkaracağımız dersler unutulur gibi değil, eserleri ise içlerinde kendi suretlerimizin yansıdığı kristal aynalardır...

Peki ya, diyorum, intiharın kökenindeki karmaşa... soru, diyelim: ONAYLIYOR MUYUM?

«Buradan bakıldığında,» diyor Ahmet Oktay. «Bir öteye geçiş sorunu değildir intihar. Tam tersine; bir burada oluş sorundur.»

*Sartre'ı anımsayalım
İntihar bir başka yoludur
Dünyada varolmanın.*

Camus'den yüzyıl önce

Novalis yazmıştı:

«İntihardır tek felsefe sorunu»

Bu yüzden de yaşamın da sorunudur.

Yaklaşık olarak, her yerededir yaşam, diyor Seneca.

Ama bu yaklaşım

dünyanın aydınlıktan görüntüsünü yansıtıyor.

Gelgelelim, bir de karanlık yanı var, tarihin içine işleyen.

Bu ikilemi şöyle dillendiriyor Moscovici:

Ölüme hayır demek yetmez, yaşama evet demek gerekir.

Eveti söylerken, kekeleyen adaydır ölümün.

Ve insan en beklenmedik anda, en beklenmedik durumda

Kekeleyebilir.

Kekeleyebilir. Sevgi yüzünden, ihanet, anlaşılamama, parasızlık, işsizlik, okul başarısızlığı, töresel değerler, iflas, dayak, hakaret, dışlanma, bir anlık öfke, kıskançlık, öç alma, özent, merak, yalnızlık, şantaj yapmak, ilgi toplamak, ölümcül bir hastalığa tutulmak, düşbozumları, aşırı doyum ya da şiddetli duygusal, ekonomik, sosyal doyumsuzluklar nedeniyle kekeleyebilir. Yer değıştiren değerler, yükselen en yeni değerler nedeniyle kekeleyebilir. Kekelemesi birden çok etkenin kozmik buluşmasıyla ilintilidir gerçekte. Önemli bunalım dönemlerinde de kekeleyebilir insan. 12 Eylül Cuntası, 5 Nisan Kararları, seçimler, yargısız infaz kekeleme katsayısını artırır kuşkusuz. Ergenlik, menapoz, andropoz dönemleri de kekeleyebilir insanı. Uyuşturucu, alkol bağımlılığı da. Bir de otobiyografik etmenler vardır, kekeleyen. Ailesinde intihar olayları yaşamış çocuk, yıllar sonra benzer olaylarla yüz yüze geldiğinde candan firarı seçmiş yakını gibi kekeleyiverir ansızın. Bazıları da ortada hiçbir patolojik gerekçe olmamasına rağmen kekeleme yanlısıdır. Belki de anne kar-

nında geçirdikleri huzur dolu ortama bir an önce geri dönme çabasındadırlar... Şiddetli çelişkiler, olağanüstü uzlaşmazlıklar yaşadıkları için kekelerler kimileri. Sorumluluktan kaçmak adına kekelerler. Çok aciz ya da çok güçlü oldukları için kekelerler. Özlerine yönelik saldırılarda bulunan anarşist kimlikleri kekeletir onları.

HAYATI ÇOK SEVEN İNSANLAR DA KEKELER BİR GÜN...

Hayatı çok seven insanların intihar edebileceklerini düşünüyor Cezmi Ersöz. Sıradan ideale sahip, hal ve gidişi iyi olanların intihar edebileceklerini aklına getirmiyor pek. Okullarda arkadaşlarını ispiyonlayanlar, onlar yaramazlık ederken adlarını tahtaya yazıp, çarpı koyanlar intihar etmezler Cezmi Ersöz'e göre... intihar edemezler ya da. Yaşama çok bağlı, bütün bunlara isyan eden, fakat aksaklıkları gidermeye gücü yetmeyen sanatçılar kekeler ne yazık ki! En beklenmedik anda, en beklenmedik durumda yaşam ve ölüm içgüdüleri arasındaki denge bozulur. Ölüm içgüdüsüne yenilirler... Bilinçaltılarında yasaklı «öldürme, öldürülme, ölme» arzularından biri 'ölme' diğerlerini arkaya iter... geriye bir mektup kalır bazen.. birkaç satır. Hepsi bu!

«Düşünün ki, yaz geceleri sinema dönüşlerinde yollarda dans eden Nilgün Marmara intihar etmiştir. Bize, 'Yıldızlara bakın,' derdi, dünyayı, ağaçları, denizi, gökyüzünü bir tapınak gibi gördü adeta. İnanılmaz bir sevinç vardı onda... Kendisini her gördüğümde hayatı nasıl da seviyor derdim. Dünyaya bu denli

sevgiyle bağlanan, fakat insanların içindeki vahşeti görüp derin bir hayal kırıklığına uğrayan Nilgün...

Nilgün Marmara'nın *Kahverengi Defteri*'ni okurken Gérard de Nerval düştü aklıma. 'Nasipsiz'di. Morga kaldırılmadan az önce tanınmıştı.

Soğuk bir kış günüydü. Yalnızlığını gecelerden ödünç almıştı Labrunie. Yalnızdı. Dibine kadar yaşadığı duyguları, dizgin tanımaz, coşkuları, depresif kişiliği, karmaşık ruh süreçleri nedeniyle yalnızdı. Örselenmişti. Elleri titriyordu. Derisi yangınlı. Sokağın kirli yüzüne mavi bir ışık düşüverdi usulca. Yağmur hızlanmıştı.

Defalarca bozguna uğramış biriydi. Tehlikeli olması bundandı belki de. Her defasında ayakta kalabilmeyi başarmıştı çünkü. Bir an küçük titreyişlerle sallanmakta olan ilmeğe baktı. Hazırdı. Denizden kopup savrulan rüzgâra kulak verdi yeniden. Denizi hissetti içinde. Çooook ötelerdeki denizi. Denizin tuzu ciğerlerini dağladı önce. Soluğu tıkanı. Islak, derin bir sevişmeydi bu yaşadığı, acı ve haz bir kez daha birbirine karışmıştı. Gözlerini yumdu. Deniz nemli bir esintiyle harelendi. Bir aşk, bir tutku, bir erinçsizlik sonlandırılmıştı nihayet. Bu bir vazgeçişti. Adanıştı. Denizin misillemesiydi ya da. Bu misillemeyi ne güzel anlatır Ahmet Oktay:

Morg Kaydı

Giriş Tarihi	26 Ocak 1885
Adı Soyadı	Labrunie Gerard de Nerval
Cinsiyeti	Erkek
Yaşı	47
Doğum Yeri	Paris (Seine)
Medeni Hali	Bekâr
Mesleği	Edebiyatçı

Giyim / Eşya

Siyah ceket, siyah - yeşil - kırmızılı
gömlek, flanel yelek, gri-yeşil pan-
tolon, kızıl çoraplar, boyalı ayakka-
bılar, siyah şapka

Ölüm Biçimi

Asılma

İntihar ya da cinayet

İntihar

Ölüm Nedeni

Bilinmiyor

Gözlem

Morga kaldırılmadan az önce ta-
nındı. Cesede Edebiyatçılar Derne-
ği sahip çıktı.

JULIA VE BİHTER

İnsan en umulmadık bir anda kekeleyebilir, demiştim. Barometrik basıncın birden düşmesi, ani ısı değişimleri de kekeleyi etkiler kimi kez. Yaz mevsiminde, mevsim dönüşlerinde intiharların, intihar girişimlerinin sayıca artması bir rastlantı değildir elbette.

Julie bir yaz dönüşü şenliğinde sonlandırır korkularını.

Strindberg, Matmazel Julie'de zamanının evlilik anlayışına, cinsiyet ve sınıf ayrımına karşı çıkan bir kadının hikâyesini konu alır. Julie, artık çökmekte olan aristokrat sınıfın çelişkileri, uzlaşmazlıkları içindedir.

En aşağıdakilerin gün gelip efendilerinin yerine geçmesinden korkmaktadır en çok. En aşağıdaki sefillerin efendilerinin yerine geçmelerini protesto etmek amacıyla öldürür kendini. Ama kaygıları bitmez, çelişkileri de. Çünkü intiharından sonra Tanrı tarafından bağışlanmak için en aşağıdakilerden olmak ister, onların kendisini aralarına kabul etmelerini ister.

Ve bir yaz dönüşü şenliğinde babasının uşağını baştan çıkartır, tüm kuralları yadsıyarak. Ertesi gün de intihar eder.

Halit Ziya *Aşk-ı Memnu*'da Bihter'in içdramını nasıl noktalandığını anlatır:

Kendisini odasında, elinde o zarif bir oyuncağa benzeyen şeyle, yapayalnız karanlıkta bulunca titredi. Bütün kuvveti birden söndü. Sahi bunu yapacak mıydı? Böylesi genç, güzel, henüz yaşamaya vakit bulmaksızın.

En evvel mumu yakmak istedi. Herhalde karanlıkta ölmeyecekti. Kendisini bir defa daha görmeksizin ölmek. Demek öldükten sonra artık her şey bitecekti; o da, kendisi de bitecekti. Artık bir daha yaşamamak üzere? Karanlık, bitmez tükenmez bir karanlık içinde ebedi bir gölge olacaktı.

Elinden silahı bırakmayarak sol eliyle kibrit kutusunu arıyordu. Birden aralık kapısının, bir dakika evvel sürmelenen bu kapının gıcırdadığını, birisinin onu açmak istediğini işitti: ve birden dizlerini gevşeten bir kesinlikle bulunduğu yerde duramayarak gözleri karanlıkta, hâlâ gittikçe şiddet kesbeden bir gıcırtyla sarsılan kapıya dikilmiş bakıyor ve elinde sedef kaplı kabzayı sıkıyordu.

Bu kapı karanlıkta kudurmuş bir intikam hırsı ile gıcırdayan yırtıcı, parçalayıcı bir ağız idi ki, ona vahşi bir hande ile sırtan dişlerini gösteriyor gibiydi; gözleri oraya dikilmiş, beyni donmuş. Titriyordu. Bu bir korkunç rüya mıydı?

Sonra, bir saniye içinde bütün hakikat nazarında seri levhalarla deveran ederek tecelli ediyordu. Ve o zaman gittikçe kilitlenen parmaklarının arasında sedef kabzayı daha ziyade sıkıyordu; o kadar ki, avucunun acıdığını hissediyordu. Bunu ne için sıkıyordu? Bu menhus şeyi ne için kaldırıp o dişleri gıcırdayan müthiş ağzın önüne atmıyordu? Onu, sahih kendisini öldürmek maksadıyla mı gidip almıştı?

Şimdi o eline yapışmış dişleriyle oraya kilitlenmiş bir canavar idi, onu silkip atamıyordu. Şimdi o, bu canavarın mahkûmuydu. Sanki kendi iradesinin haricinde bu kuvvetle bu küçük zarif oyuncağın siyah ağzı kıvrılıyor, kıvrılıyor ona çevrilmek istiyordu. Ve kapı artık sarsılıyordu; örtülü müthiş fırtınalar sakla-

yan bulutlar altında bir sesle kocası ona: «Açınız,» diyor. «Lakin neden açmıyorsunuz?» diyor.

Demek o ne bu kapıyı açmaya, ne bu sese cevap vermeye, ne bu adamın karşısına çıkmaya kuvvet bulamıyordu. Demek böyle, zelil, sefil ve müstahkâr titriyordu; hatta kaçamayarak, hatta yalan söylemeyerek, hatta: «Sizi aldatıyorlar,» demeye kuvvet bulamayarak... Ve elinde hep o küçük zarif oyuncağın siyah ağzı kıvrılıyor, kıvrılıyor, ona çevrilmek, karanlıkta onu bulmak istiyordu.

Şimdi o ses, sarsılan kapının arkasından adeta yalvararak: «Bihter,» diyor; «Açınız, reca ederim... Anlamıyor musunuz? Reca ediyorum...

O karanlıkta bir adım atmıştı; dişlerini sıkıyordu ve odanın o yığın yığın zulmetlerine gülen asabi, geniş bir hande ile sanki çehresi yırtılıyordu, birden titreyen dizlerine bir şey, bir alçak sandalye dokundu. Ayaklarının önünde onu yürümekten men eden bir duvar yükseldi. Oh... açamayacaktı, o adamın karşısına çıkamayacaktı... Ve elinde hep o zarif oyuncağın siyah ağzı kıvrılıyor, kıvrılıyor, ona çevrilmek, karanlıkta onu bulmak istiyor ve ikna eden, bir sesle: «Evet, güzel, genç, nefis kadın, senin için yapılacak yalnız bu var,» diyor.

Kendisini aldatmak isteyen o hain şeyi silkip atacaktı, ölme-yecekti. Bu güzel, genç, nefis kadın yaşayacaktı, sonra birden, artık kıvrılmaya müheyya, çatırdıyan kapının karşısında, bileğinin mukavemetine bir kesiklik geldi. Sanki onu bir kuvvet bük-tü, mağlub etti, nihayet o siyah ağzı kıvrıldı, bir yılan hiyanetiyle, karanlıkta, o elim aşk cerihasıyla sızlayan noktayı buldu.

İÇ VE DIŞ SESLER-HATIRLAYIŞLAR

Ev havasız. Haftalardır tozlu. Eşyalar, oraya buraya saçılmış kitaplar, benimle yapılan söyleşilerden, hakkımda çıkan tanıtım yazılarından, gazete, dergi kupürlerinden derlenmiş dosyalar... eski film, tiyatro afişleri... Ajda'nın 60'lı yıllardan kalma plakları... oyuncak bebekler... çalışma masam... daktilom... aksayan «ö»tuşu... pencereyi aralıyorum usulca. Sonra kendimi kanepeye bırakıyorum. Anıların, iç ve dış seslerin, çığlıkların ürpertisine bırakıyorum.

«İntihar etmekten korkuyorum,» diyor Dostoyevski. «Çünkü büyük olmaktan korkuyorum...

«Kolay sanmıştım ilk düşündüğümde,» diye atılıyor Pavese. «Oysa, alçakgönüllülük istiyor bu son adım, kendini beğenmişlik değil.»

«Hayır, kaçış değildir intihar. Reddediştir,» diyor Schuman intihar girişiminden günler sonra.

«Yinelemenin, aynının dışına çıkmayı denemektir amacım,» diye mırıldanıyor Beethoven.

Adalet Ağaoğlu bir söyleşisinde: «İntihar, hiç aklımdan çıkmıyor... en iyi yöntemi aramaktayım,» diyor.

«Eğer insanı toplum .intiharın eşiğine getirmişse... toplum utanmalıdır bundan,» diye tekrarlıyor Nedim Saban.

«Şartlar ne denli zor olursa olsun kişi intihar etmemelidir,» görüşünü savunuyor Tuna Serim.

«Ben yaşamaktan yanayım,» diyor Cemil İpekçi. «Hem zaten hayat korkulduğu kadar uzun da değil...

«Giderek intihar uzmanı oluyorsun, dikkat,» diye uyarıyor beni Hüsni Terek.

Osman İzzet yere çakıldığında duyduğu acı neydi acaba?

Nermin'den öğrenmiştim Osman'ın intiharını. Soğuk bir şubat günü kısa bir tartışmanın ardından boşluğa bırakmış kendini... Yoksa ilaç mı almış fazla miktarda, tam sormadım; sormak istemedim daha doğrusu.

Ürpererek pencerenin aralık camını kapatıyorum hemen. Tam bir sayıklama içindeyim. *Marjinal Ölüm*'ü yazmak, erkek eşcinsellerin psiko-sosyal sorunlarını yazmaya, marjinal kadınları didikleme, hastalıklı aşkları anlatmaya benzemiyor hiç. Her an kekeleyebilirim, kekelemek ister gibiyim epeydir.

Kendini açık pencereden uğultulu boşluğa atıyor genç adam. Otuzlu yaşlarının sonuna merdiven dayamışken üstelik.

Ne sevinçler, ne geçmiş, ne çocukları, ne şimdiki karısı, ne şu an...

Sinmiş, ikiyüzlü bir hayatla uzlaşmakta zorlandığı için sonlandırıyor hayatını, kimbilir? Tek kökten başkaldırı olarak alımlıyor intiharı. Düzenle, çevresiyle inatlaşıp durmaktan yılgın.

Asıl aykırı olan bu işte, diyorum...

Edward Bond artık varoluşunu haklı kılacak herhangi bir ahlaki değere rastlamadığını söylüyor... Sesi kırık. Sesi pürüzlü. Bakışlarında hep o hüzün.

Evden çıkmak istiyorum. Hava almak... Belki Güzin ile bir yerlerde oturup konuşmak... her an kekeleyebilirim. Oysa, söylenecek sözlerim var henüz. *Marjinal Ölüm*'ü yayıncıma bir an önce teslim etmem gerek.

Buket Uzuner'in bir kitabı geçiyor elime. Altını çizdiğim satırları okumaya başlıyorum yeniden: «Neden yaşam sofrasın-

dan, karnı doymuş bir konuk gibi kalkıp gitmiyoruz? Açgözlülük edip, sonuna dek yaşamakta direnmek, utanmazlık değil mi, yani?»

«Bir gün Azrail'e randevu verebilecek kadar ölüme yakın buluyorum seni,» diyor Ümit Oğuztan.

İç ve dış sesler, hatırlayışlarla harmanlanıyor yüreğimde. Bunaliyorum. Bir sigara yakıyorum hemen. Bırakıp gitmeliyim. Tam kapıyı çekerken telefonun çaldığını işitiyorum. Dönüp açsam mı? Hayır, gerek yok. Açsam iyi olacak, sanırım. Arayan Sevtap olabilir. Belki de Deniz. Bir an bekliyorum eşikte. Zilin sesi kesiliyor. Ya yeniden çalarsa... Belki arayan gerçekten Sevtap'tı.

Posta kutusundaki karta takılıyor gözüm. Giselle'den. «Yaşanacak fazla bir şey kalmadı,» diye yazmış.

«SANATÇININ UYUMSUZLUĞU» DİYOR CEZMİ...

«Çok üzüntü duyuyorum,» diyor Cezmi Ersöz, *Kim* dergisine verdiği söyleşide: «Sanatçılardaki uyumsuzluk delilik,» diye tanımlanıyor, akli dengesini yitirdi deniliyor, psikiyatrik etiketler yapıştırılıyor. Bunlara şiddetle karşı çıkıyorum. Onları uyumsuzluğa iten yaşama, sevgiyle, büyük bir saflıkla, hasretle bağlanmış ve karşılığını görememiş olmalarıdır. Bir sebebi daha var: sanatçının suçluluk duygusu. Bütün olup bitenlerden, savaştan, sömürüden, adaletsizlikten dolayı sanatçının birey olarak kendini sorumlu görüp, bu yükün altında ezilmesi. Sanatçılar, dahası, yapıtlarının da bu dünyayı değiştirmede rol almasını istiyorlar. Fakat arzuladıkları gibi olmuyor. Gogol'de bunu görüyoruz.

Günlerce yemek yemeyerek sonlandırıyor hayatını.

Günlük yaşamın normal geçmesi yetmiyor sanatçıya, örnekse Kaan İnce. Onun intiharını birçok kişi anlayamadı. Okulda başarılı bir öğrenciydi, onu seven bir sevgilisi vardı. Genç yaşında çok başarılı şiirler yazıyordu. Bir gün Ankara'dan İstanbul'a geldi ve Ümit Oteli'nden kendini aşağıya attı. Burada, iyi bir aile, sevgili gibi kavramların çok önemli olmadığını görüyo-

ruz. Sanatçı başka bağlarla bağlıdır yaşama... İçindeki özlemin nerede kırıldığını bilemeyiz bir türlü...

Tüm güzel duyguların sömürüldüğü, intihara ipoteklendiği bir düzende umarım, 'Ancak bir benzeri öldürür.' Cezmi Er-söz'ü, kendisi değil...

Haluk Giray, Kerime Nadir'e sorar: «Günah bende mi?»

Kerime Nadir'in anılarında intihar eden bir roman kahramanının apayrı bir yeri vardır kuşkusuz.

Anlattığım konuyu dikkatle dinleyen Ahmet Emin Bey:

-Fakat, dedi; romanı intiharla bitiremezsiniz. Basın kanunu bunu yasaklıyor.

Oysa romanın bir intiharla sonuçlanması zorunluydu. Zira romanın kahramanı, yaşamına yön veren her düşüncede anormal duyguların baskısı göze çarpan, melez kanının kalbinde yarattığı isyan, onuruna düşkünlüğün doğurduğu bunalımlar kendisini sürekli olarak acılar içinde kıvrandıran bir gençti. Peşinde günahlar ve facialar sürükleyerek bütün ömrünü, vücudu bere-lenmiş tırtıl ya da kurt türünden bir varlığın ıstıraplı ve devamlı kıvranırları ile yaşayan bu gencin, ancak kendi varlığının katlini de yapmak suretiyledir ki, vicdanıyla dimağı sükuna kavuşabile-cekti.

Ahmet Emin Yalman'ın ihtarı beni şaşırtmış ve üzmüştü.

-Bu adamı öldürmeyip de ne yapalım, diye sordum.

-Uzak bir yere gönderin!

-Zaten uzaklardaydı. Kıtalar ötesinden geldi...

-Daha uzaklara gitsin ve artık hiç gelmesin!

-Bu gideceği yer öbür dünyadan başka neresi olabilir?

-Siz romancısınız, bir yer uyduruverin!

-!?

Anladım, ne desem boştu. Müsveddeleri alıp matbaadan çıkmaktan başka yapacak şey yoktu.

Günah Bende mi? piyasaya çıktıktan hemen sonra gazete-lerde yer alan bir haber Kerime Nadir'i hayli üzecekti.

ESRARENGİZ BİR SKANDAL

«Dün Marmara açıklarında boş bir sandal bulunmuştur. Sa-hibi bilinmeyen bu sandalda son sayfası açık duran, *Günah Bende mi?* adındaki roman dikkati çekmiştir. Anormal ruh buna-lımlarını işleyen ve intiharla biten bu roman, şüpheli durumla ilgi-li görülmektedir.»

Haluk Giray'ı intihar ettirmek Kerime Nadir'i bir kaosun gir-dabına itmişti yok yere.

İNTİHAR GENİ Bulundu... 5 HT

«Dilek Girgin Can'ın *Kim* (Nisan '95) dergisinde yer alan in-tihar konulu yazısını okuyordum. Sevtap geldi. Duymuş olmalıy-dım, resmen bir intihar geni bulmuş İngilizler. Şaşkınlıkla intihar geni mi, diye sordum. Başıyla 'evet'ledi Sevtap. Beyinde bulu-nan bir kimyasal madde olan 5 HT insanları intihara sürüklüyor-muş... ve intihar geni 5 HT'yi dengeleyen enzimin çoğalmasına neden olmaktaymış. «Eyvah,» dedim sigorta şirketleri yandı. «Neden?» diye üsteledi Sevtap. «Nedeni var mı, ya hayat sigor-tası yaptıracak insanlarda bu gen varsa...» Sahi, hep intiharla il-gili yazdığım, konuştuğum için hayat sigorta poliçemi iptal eder-ler mi, dersiniz?

KÜÇÜK HANİMEFENDİNİN İNTİHARI

«Nedir bunca koşusu insanın
Ölümle yaşam arasında
Günler aylar ve yıllar
Sevinçler, hüznler arasında...

Oktay Tuncer

Sıcak, bunaltıcı bir pazar günüydü, hatırlıyorum. Kanaldan kanala dolaşırken birden sepya rengi bir filme takıldım. İncecik, tığ gibi bir Zeki Müren hasret şarkıları söylüyordu. Göz altlarına hücum etmiş buğuyla gülümsemeye çalışıyordu Belgin Doruk. Birden, minik bir şerit belirdi ekranda: «Türk sineması Küçük Hanımefendisi, Belgin Doruk'u kaybetti...

Donakaldım. Birkaç fotoğraf düştü aklıma. Birkaç eski film... bir dördlük düştü: «*Sabah artık, yorgun yüzler / Beklemenin ağırlığında / Herkes biraz yaşamdır belki / Herkes mutlaka ölümdür...*

İntihar etmiş olabileceğini düşündüm Belgin Doruk'un. Sanatçının intiharı «en bir» intihardı çünkü. Sarsıntı doluydu, depresliydi. Ünün doruğunda kendini bitiren sanatçıları hatırladım...

Janis Joplin aşırı dozda uyuşturucu

Elvis Presley yüksek dozda ilaç yüklemesi

Jimi Hendrix fazla miktarda esrar

Donny Hathaway, Jim Morrison aşırı alkol ve uyuşturucudan ölmüşlerdi. İntihar etmişlerdi yani. Curt Cobain gibi.. Cahi-de Sonku, Afife Jale gibi...

Şerit bir kez daha geçti ekrandan: «Türk sinemasının değerli yıldızı Belgin Doruk...

«Belgin Doruk kurtulmuştu... aramızdan kurtulmuştu. *(Uzayan bir ölüm sessizliği / Koridorlara kokusu sinmiş / Boşluk gibi bir şey ürküten / Sonsuzluk gibi durmadan inilen)*

İntihar, bir tespittir, diye yineledim. Tercihlerin tespiti. Giselle dudak büktü. Yaşadığım hepsi de müebbet onlarca sevgiyi anlamasını bekleyemezdim ondan. Belgin Doruk'un *Akdeniz Şarkısı* adlı filmi neden hiç unutamadığımı da...

«Tek kurtuluşun ölüm olduğuna inandığım pek çok an oldu,» diyor Belgin Doruk anılarında.

«İşte böyle bir gece vakti birdenbire ölmek istediğimi bir kez daha hissettim. Çünkü benim için tek kurtuluşun bu olacağına ilişkin bir duygu bir süredir bir soluk gibi vücudumda dolaşıyordu... orman içinde bir evde oturuyorduk. O gece yağmur yağıyordu... Özdemir yine tüm işkolikliği üstünde çalışma odasıındaydı. Yani, ya Ankara'da, ya çalışma odasıındaydı adam. Asla yanımda değildi. Zorunlu anlar dışında elbette. Birdenbire dünyada artık beni enterese eden, benim yaşamamı gerektirecek hiçbir şey kalmadığını hissettim. Tuhaf bir ruh hali elbette. Sağlıklı olduğu söylenemez. Ama beni oraya getiren koşullar çok önemliydi. Belki yağmurun o büyüleyici sesi, belki Bach'ın müziği, ortam bana cesaret verdi ve aldım elime bir kâğıt kalem ' Beni affedin. Yaşamak istemiyorum. Ben artık bu yaşamın yükünü kaldıramıyorum diye yazdım. Sonra da bir kutu hapi yutarak kendimden geçtiğimi anımsıyorum.

«Allah'tan Özdemir beni vaktinde bulmuş, Gül'lere haber vermiş onlar da bir ambulansla beni hastaneye kaldırmışlar. Şimdi düşünüyorum da niye Gül'e haber vermeden, ona duyurmadan, ona o acıyı çektirmeden direkt olarak kendi götürmedi hastaneye? Sorumluluksa, kocamsın. Bunu yapabilirsin... ama hayır, o daima benim her sorunuma kızımı ortak etti. Beni tek başına yüklenemedi...

«Doktorlar uzun süre, damarımı bulamamışlar iğne yapmak ve serum vermek için, ayak bileğimden yapmışlar müdahaleyi. Kurtulduğumu hissettiğim an, inan bana, ne sevindim, ne de üzuldüm. Demek ki çekilecek çilelerim varmış, yaşayacağım güzelliklerin yanısıra.

«Bir daha intiharı düşünür müyüm, diye sakın sorma bana. Buna ne yanıt versem, gerçek anlamda duygularımı yansıtamam. Kimi zaman ölmüş olmayı gerçekten çok istedim. Kimi zaman da yaşıyor olmama şükrettim. Düşünsene, ölseydim Gül'ümün, güzel Deniz'ini göremezdim. Yaramaz bızdığımı tanıyamaz, anılarımı yazamazdım. Ama ölseydim, belki çektiğim pek çok şeyi çekmezdim. O yüzden lütfen sorma... insan hali, hiç belli olmaz. Bir bakarsın, günün birinde bir kez daha en doğru çözümün ölüm olduğunu düşünürüm.»

İntihar, kuşkusuz bir tespitti. Tercihlerin tespiti... İç ve dış dünyalar uyuşmazlığa düştüğünde, başarı, ün, yalnızlık sindirilemediğinde, bunalım çoğaldığında yönelinen bir tespit... Margaux Hemingway'in intiharı gibi!

SİZE BİR SUÇ ARMAĞAN EDİYORUM- İÇ VE DIŞ SESLER

İntihar düşüncesi ne zaman başlar içimizde?

Rastgele bir sığınma, kaçma, kurtulma isteği yüreğimize düştüğünde mi?

Kaçma, sığınma düşüncesini reddedeceğimize ya da kısa bir süre sonra bütün bütün unutacağımıza, geliştirmeye, yüceltme, vazgeçilemezimiz kılmaya yöneldiğimizde mi?

İntihar tutkusu kesin karara dönüştüğünde mi?

Hayır, o bitiş oluyor. Karara dönüştüğünde eylem kaçınılmaz çünkü.

Ama başlangıcı ne bu tutkunun?

Bilemiyorum.

Bu saydığım evrelerin hangisinden ne vakit geçtiğimi de ayımsayamıyorum şimdi...

Eflatun aldirışsız bir ifadeyle:

«Dünya nöbet kulübesidir,» diyor. «Bırakıp kaçmamız doğru olmaz.»

Thomas Aquinas acır gibi bir tonla mırıldanıyor:

«Hayat, Tanrı'nın insana bir armağanıdır. Bu yaşamın ne zaman bitmesi gerektiğine de ancak Tanrı karar verir...

Sanırım, her köşede yıkıcı güdülerimizi çoğaltabileceğimiz biri (birileri) ni umarsızca aramaktayız. Fotoğraflar, hayal kadın / erkekler... sonra kokain, diazem... jilet... Ve de birinin acı çekmesi, yere çalınması, ötekinin umursamazlığı, bencilliği kimin kimi daha önce seçtiğiyle mi ilintili? Ya da kimin daha önce yenildiğiyle, sayrısız tutkularını, intihar düşüncesini üretmekte kimin daha sabırsız, vurdumduymaz hatta korkusuz davrandığıyla mı? (Ölmekten çok korktuğum için mi, ölmek istiyorum bu kadar... bilmiyorum...)

«İntihar Yaradan'ın gayesine karşı gelmektir,» diyor Immanuel Kant. «İntihar eden insan öbür dünyaya görevini yerine getirememiş biri olarak gider... isyandır yani...

John Locke aynı fikirde olduğunu belirtiyor:

«Hepimiz Tanrı'ya aitiz. Ve dünyaya onun isteğiyle getirilmiş bulunuyoruz. Üstlendiğimiz görevleri yüzüstü bırakıp gidemeyiz.»

Erkek yalanının okşayıcılığını arıyordu Giselle. Her saniyesi, her dokunduğu, her düşündüğü benim olmalı...

Oysa sömürülürdü her duygu. Her düşünce alaya alınır. Her dokunuş eskirdi zamanla. «Günün birinde ona bakarken sevmediğini anlayacaksın,» diyor Füsün: «Nefretsiz, öfkesiz bir karar olacak bu...

İntihar ederek yakmak geleceğimi...

Erkek yalanının ıslak sıcaklığı, kayganlığı ölümüydü Giselle'in. Etinde yağmamış çiğlerin ısıltısıyla sokuluyor bana. «Ölü severdin hani,» diye soruyor. Susuyorum. Kafam karmakarışık... İç ve dış sesler, haykırımlar içimi üşütmekte...

Zweig'in karısıyla intihar ettiğine getiriyor sözü Ahmet Altan:

«Niye intihar ettiğini tahmin edemezsiniz. Dünya savaşı çıktığı ve insanlar birbirini öldürdüğü için, böyle bir dünyayı daha fazla paylaşmaya tahammül edemeyip kendini öldürdü... Hal-

buki o sıralarda, Latin Amerika'da savaştan epeyce uzakta ve güvenlikteydi.

«Ama başkaları ölürken, kendini güvende hissetmeye dayanamayacak kadar ilgiliydi başkalarının hayatlarıyla. Bu ilgiyi kendi hayatıyla ödedi.

«'Ne kadar aptalca,' demeyin ne olur, beni çok kırsınız.

«Zweig'in karısının niye intihar ettiğini de hep merak etmişimdir. Savaşa dayanmadığı için mi kocasıyla birlikte öldü, yoksa, kocasını ölüme giderken yalnız bırakmamak için mi? Dünyanın yanması mı o kadına daha çok acı veriyordu, yoksa sevdiği bir erkeğin acı çekmesi mi?»

Gel-gitler yaşıyorum. Marjinal ölümü anlatmak gel-gitlerimi çoğaltıyor gerçekte.

Mutlu intihar var mı? Hitler'inki mi mutlu intihar?

«İnsan yaşamla ölüm arasına bir şey koymalıdır,» diyor Gülriz Sururi. Yaşamla ölüm arasına intihar saplantımı koysam... 'Çıldırıyor,' muyum... Boş gözlerle süzüyor beni Giselle. «Bıktım, usandım senden,» diyor.

Giselle berdelim oluyor.

Güzel duygularımı berdel ediyorum. Sevgimi, özümü berdel ediyorum.

Duygularımı yoksamak, elemlerimi öldürmek istediğim bu zaaf anında iki damla gözyaşı gittikçe ıssızlaşmaya başlayan gecenin tüllendirdiği kederler arasında yitiyor usulca.

Oysa, başlangıçta da hep hüznün vardı Giselle. Hangi yola adımımı atacak olursam olayım, yolun başında hep kırıklık, hüznün vardı.

«Zweig gibileri ise,» diyor Ahmet Altan. «Ne o ana sığarlar, ne de geleceğin kancalarına takılırlar. Onların hayatı, karanlık bir boşluktan, arkalarında ışıklı bir iz bırakarak ölüme atlamakla geçer. İçinden geçtikleri boşluğu yazılarıyla ve bazen de aşkla- rıyla doldururlar...

Sayrılı tutkularım oldu hep benim. Lila rengi hüznlerim oldu.

Ulaştıkça ulaşılmaz olan hasretlere birer sigara tellendiriyoruz Giselle ile.

«Bir soru,» diyor: «Sevdin mi?»

Kimleri, neleri sevmedim ki... Kitapları, daktilomu... öykü kahramanlarımı, kedileri, bir tek özlemleri, ayrılıkları sevmedim ben.

Bu defa ıssızlıklara mı içsek? Aman ihtiraslarımızın hatırı kalmasın...

«Haydi, şerefe öyleyse!..

Gerisini getiremiyor Giselle. Ayağa kalkıyor. Gözleri yaş içinde. Sırtını duvara dayıyor. Bir sigara daha yakıyor en pahalısından. Duman bir acı, bir hatırlayış, bir bukağı halkası oluyor salonda.

«Seni sevmiştim,» diyor.

Solmuş heyecanlarla, yalnızlıklar iç içe artık. Gözyaşlarımı kapıda bırakmalıyım. Cinnete varan gururumu da... yanımda bir tek intihar kalmalı...

«Cinayet, yazı ve aşk, insanın tanrısallığa en çok yaklaştığı üç durum,» diyor Ahmet Altan. Bakışlarını kaçırıyor konuşurken. Kendisine güvenli bir ifade var sesinde:

...biri öldürerek tanrısallaşılıyor, biri yaratarak, biri de kendini çoğaltarak.»

Cinayet, aşk ve yazı birbirine benziyor, ama Zweig cinayetlere dayanamadığı için kendini öldürüyor, Yesenin ise aşka dayanamadığından vuruyor kendini.

Yesenin, Sovyet Devrimi sırasında yaşamış serseri bir şairdir.

Herkes de onun serseri olduğunu söylerdi zaten.

Bir şiiri, yanlış hatırlamıyorsam, şöyle başlıyordu:

«Bilmiyorum niçin bana şu Yesenin rezili

Bilmiyorum niçin bana şu şarlatan, diyorlar.»

Devrime içi pek ısınamadı nedense, devrimciler de onu pek sevmедiler. Sonra, Isadora Duncan adlı o dans bycsne açık oldu. Onun peşinde dolaştı durdu dünyayı.

Devrimin katılığına ayak uyduramadığı gibi, aşkın acısına da katlanamadı.

İntihar mektubu yerine bir şiir bırakarak vurdu kendini.

Gel-gitler devam etmekte... yitirdiğim sevgilere ağlamamak elimde değil... intiharı kimi kez bir başucu czm olarak görmem bundan. Kimi kez bağlanıveriyorum yaşama. Sımsıkı. Hayır, bir suçluluk duygusu yok bu değişken ruh srelerimin altında. Kirli amaşılarını ortalarda yıkayanlardanım cnk. Yıkayabilenlerdenim.

Sesler dklşyor. st üste alıyor telefon. Tele-sekreteri devreye sokuyorum.

Zweig, sevgilisiyle birlikte intihar eden bir Alman şair olan Kleist'in biyografisini yazmıştı. şöyle diyordu Kleist için: «Bazen ölmeyi beceren ve ölümde; zamanı aşan bir şair yaratabilen biri de bulunmalıdır.»

«Yazdığı kitaptaki gibi,» diyor Ahmet Altan. ...ölümden bir şiir yaratarak öldü kendi de.»

lmlerin bu kadar cok olduğu ülkemizde, ölümden bir şiir yaratanların cok az olduğunu biliyorum. lm, şiirinden soyduğumuz ve sıradan acılara, manasızlıklara cevirdiğimiz bir zamanda yaşıyoruz.

Ölümün manasızlaştığı yerde aşk da ölüyor. Ben ölümden değil, şiirsiz bir ölümden kurtulmak için açık oluyorum.

Zweig, lmn manasızlaşmasına dayanamadığı için ölüyor...

«Bir suç armağan ediliyor bana. İntihar!

Bir suç gibi armağan ediyorum, intiharı. İntiharımı...

«ÖLMÜYORUM Kİ,» DEDİ MAUDE. «DEĞİŞİYORUM SADECE... KIŞTAN BAHARA GEÇER GİBİ...»

Colin Higgins'in *Harold ile Maud*'unu ne vakit okusam, intiharın ürkünç yanı silinir belleğimden. Heyecanlanırım... gizli bir özdeşime girerim Maude ile... Benim için sakıncalı (!) bir kitaptır Harold ile Maud. Kışkırtıcı bir kitap.

Harold çok zengin bir ailenin tek çocuğuydu. Her şeyi vardı, ama çelişkiler içindeydi. En sevdiği şeylerden biri mezarlıklarda dolaşmaktı. Günlerden bir gün, mezarlıkta, kendisine benzeyen bir kadınla karşılaştı. Maude'la. Tek fark vardı aralarında: Maude, seksen yaşına basmak üzereydi.

«Ah, öyle mutluyum ki,» dedi Maude. «Çok mutluyum. Bundan güzel bir ayrılış düşünemezdim.»

«Ayrılış mı?»

«Tabii. Seksen yaşıma basıyorum bu akşam.»

«Bir yere mi gidiyorsun?»

«Tabii, şekerim. Bir saat önce ilaç aldım. Gece yarısı yokum artık.»

«Ama...» Harold, Maude'a dikti gözlerini, uzun uzun baktı.

Maude gülümseyerek şampanyasını yudumladı.

Durumu ansızın kavradı Harold. Telefona koştu.

Cankurtaran, kırmızı ışıklar saçarak şehrin sokaklarında hızla gidiyordu. Uzun bir iniltiye benziyordu düdüğü.

Maude sedyeye uzanmıştı arabada, üstünü battaniyeyle örtmüşlerdi, elinde papatyayı tutuyordu hâlâ, mutluydu. Tek üzüntüsü, yanına diz çökmüş Harold'ın hüngür hüngür ağlamasıydı.

«Hadi, Harold,» dedi. Gül biraz. «Bu kadar şamatanın anlamı yok. Saçmalık!..

«Maude, n'olursun... ölme... dayanamam...

«Doğar doğmaz ölmeye başlıyoruz, Harold. Ölüm o kadar tuhaf mı? Şaşılacak bir yanı yok bunun... Hayatın bir parçasıdır ölüm... bir değişmedir...

«Niye şimdi ölüyorsun? Niye?»

«Yıllarca önce karar vermiştim; ölüm tarihimi ben kararlaştıracaktım. Yuvarlak hesap olsun diye seksen dedim.» Güldü. «Gözlerim kararıyor,» dedi.

«Anlamıyorsun, Maude. Seni seviyorum. İştiyor musun beni? Hayatımda daha önce hiç kimseye söylemedim bunu. Sen ilksin, Maude. N'olursun... beni bırakma.»

«Ah, Harold, bu kadar üzme kendini.»

«Doğru... sensiz yaşayamam...

Maude usulca eline vurdu onun. «Bu da geçip gidecek...

«Hayır! Hayır! Seni hiçbir zaman unutmayacağım. Seninle evlenmek istiyordum. Bu gece soracaktım sana. Anlamıyor musun? Seni seviyorum...

«Ah, harika bir şey bu, Harold. Git!.. Daha çok sev!..

Cankurtaran, hastanenin ilk yardım bölümünde durdu; bir takım adamlar koşup arka kapıyı açtılar.

Maude kendisini tekerlekli bir sandalyeye koyup götürürlerken güldü. «Bütün bunlar gereksiz,» dedi.

Harold yanında yürüyordu onun, «Dayan,» dedi. «Dayan biraz!»

«Dayanayım mı?» Yine güldü Maude. «Ah, Harold saçmama!»

ŞARTLI ŞURTLU... HER TÜRLÜ PAZARLIĞA AÇIK OLAN İNTİHARLAR...

«Her intihar salgını altında bir ekonomik ya da siyasal bunalım yatar,» demiş Durkheim. Peki, ya show amaçlı, koşullu intiharları nasıl açıklamalı?

Son yıllarda iş temini, sevgiliye kavuşma pazarlıklarına dönüşen intiharlara boyalı basında, özel televizyon kanallarında sık sık yer verilmekte.

Boğaziçi Köprüsü intihar makinesi haline dönüştürülmekte adeta... Bir de Atakule var... Nedense Haliç, Galata, Fatih Sultan Mehmet köprüleri pek revaçta değil... Sahi, bir de yüksek binalar var.

«Üzerime gelmeyin atlarım ha... Zehra'yı vermediler... nedeni bu... ölünce kabrime gelmesin anam da... atıyorum kendimi» tehditlerinin ardından anlaşma zemini için koşullar sürülüyor ortaya. A, acaip bir pazarlıktır başlıyor. Çıkar hesapları dökülüyor ortaya...

«İş bulun vazgeçeyim!..

Medya orada. Foto muhabirleri, istihbarat servislerinden stajyer öğrenciler. Tüm reality show'lar elbette. A takımı örneğin, Böyle Gitmez ekibi, Fato, Sıcak Sıcakına koşup geliyorlar

olay mahaline. Aman, haber atlanmasın! Kameralar çalışmakta. Malum rating olayı.

...atlarım ona göre...

Çekişme devam ettikçe, Fato sinirlenmeye başlıyor. Yumruklarını sıkıyor... 12 Eylül'den beter edecek çatıdaki adamı eline geçirirse...

«Yaklaşmayın dedim... durun!..

Derken polis müdahale ediyor. Karga tulumba yakalayıp, tartaklayarak ekip arabasına bindiriyorlar intihar girişimcisini...

Hiç unutmam, geçtiğimiz yıllarda Nedim Saban'ın sunduğu Dr. Stress programında intiharı tartışırken bu kurtarılmışlardan biri vardı karşımda. Genç bir delikanlıydı, bıyıkları yeni terlemiş... Nasıl kurtarıldığını anlatıyordu. Tam köprü parmaklıklarından kendini boşluğa atacakmış (gibi yaparken) ki arabasıyla geçmekte olan ünlü bir sporcu karışmış işe. İkna etmiş kendisini. «Yaşam güzel,» demiş... taşı sıksan suyunu çıkarırsın, hem ben de yardım ederim sana, sahip çıkarım filan, demiş. Medya günlerce yer vermiş bu kurtuluşun öyküsüne. Sonra unutulmuş, anılmaz olmuş. Delikanlı bir bakmış ki pabuç pahalı, ünü sönmekte... Özel kanallarda boy göstermeye başlamış...

Şaşkınlıkla dinliyordum anlattıklarını. Allahına sevmiş o kız... ama gariban ya, vermemiş ailesi. Boynu bükükmüş ne de olsa, acıların çocuğuymuş. (Tam arabesk makamında bir söyleşi işte). Topraktan bir canmış alt tarafı... duysunlarmış abileri, ablaları feryadını artık. Duyup da bir iş filan... Zaten kendisini kurtaran sporcuya da kırgınmış. Sahip çıkmamış, sözünü tutmamışmış. Bir daha intihar ederse, bitirecekmiş işi... o kadar!

İntihar 'gibi' intiharlar işte. Yalancı, sahte, çıkar amaçlı, show'a yönelik, heyecan yaratmak, ilgi toplamak adına edilen (!) intiharlar... Abuk sabuk intihar girişimleri.

Yeşilçam'da bir zamanlar pek yaygındı bu reklam intiharları. Kaç aktrist gündemde kalabilmek amacıyla sahte intiharlara

sıgınmıştı. Saçlar kuaförden yeni çıkmış... yüzde bol fondöten ve allık... takma kirpikler, rimeller hep yerinde.

Tabii, bu sahte, 'mış' gibi intiharların bazen dozu kaçıyor. Hiç düşünmezken ölmeyi, bok yoluna gidivermek de var işin içinde.

Bir bakıyoruz, medya intiharı doluyor diline, bilmem hangi promosyonun bilmem kaçınıcı mega kuponu kadar ilgi topluyor intihar halk arasında. Kanlı resimler de cabası.

İntihar medya ilişkisinde Savaş Ay'ın söyledikleri etkiliyor beni:

«Hasan Pulur'lar, Turhan Aytul'lar, Oktay Verel'ler, İlhan Turalı'lar, Ülkü Arman, Zeki Sözer gibi ustalar genç gazetecilere meslek adabını öğretirken: İntiharı, tecavüz olaylarını, aile içi cinsel tacizleri, ensesti yağ tenekesi gibi görün. Çok elzem olmadıkça bulaşmayın bu konulara. Hem üstünüzü başınızı, hem çevreyi kirletir, berbat edersiniz,» derlerdi.

İntihar bir anlık olay aslında. Bir anlık kekeleyiş. Bir tık sesi ve en bulaşıcı salgın yeryüzünde. Ve bu kitabı yazarken, nedimli tehlikeli bir şeyle oynadığımı alımlıyorum. Genç Werther'in intiharına öykünen insanlar geliyor aklıma. Televizyonda gösterilen bir filmde etkilenip damlara üşüşenler geliyor. Valentino öldü diye intihar eden, intihara kalkışan kadınlar geliyor. İntiharın alternatif bir ölüm biçimi olmaması gerektiğini özellikle belirtmem gerekiyor.

KIRIK AŞK HİKÂYESLERİ VE İNTİHAR...

Can Dünder, Fikriye Hanımın içdramını sonlandırışını şöyle anlatır:

Bilinen; artık ölümün çok yakınında olduğunu hissettiği günlerden birinde yeniden Çankaya sırtlarına tırmandığı. Derler ki; ilk ziyaretinde trende bavulunu kaybetmiş, bu yüzden de Paris'ten aziz paşası için aldığı smokini ve sedef kakmalı tabancayı verememiştir. Kısa bir süre sonra, hem hediyelerini vermek, hem de son bir kez veda etmek için köşkün kapısını çalar.

Yine evine gider gibi gitmiştir.

Randevusuzdur.

Kapıda tanımadığı yeni yaverlerce karşılanır.

Kimliği sorulur. Randevusu olup olmadığı araştırılır.

«Ben Fikriye'yim. Paşam'a geldim,» der. Ama yaver acımasızdır.

Direnir, ama kapılar açılmaz.

Kendi köşküne giremez. Paşasıyla vedalaşamaz. Hediye getirdiği smokin ve tabancayla kapının önünde bulur kendini.

Fayton köşk kapısında onu beklemektedir. Gözyaşları içinde biner faytona.

Atlar Çankaya'dan uzaklaştıkça, o da yaşamla bağlarının birer birer koptuğunu hisseder. Bir devrime tanıklık ettiği o dö-

nem, elleriyle kurduğu bu köşk ve uğruna ölümü göze aldığı adam birer acı hatıradır artık.

Yaşam onlarsız anlamsızdır.

Bu deli yürek dursa daha iyidir.

Dönüp son kez Çankaya Köşkü'ne bakar... çantasında sakladığı sedef kakma saplı tabancasını çıkarır. Yüreğine sıkar.

Romantik edebiyatta kırık aşk hikâyeleri genelde intiharla sonuçlanır. Birbirine kavuşamayan sevgililer Romeo'yu, Jülyet'i örnek alırlar kendilerine. Vuslatı ölümden bulurlar. Son hıçkırığın kendilerini göklerde buluşturacağına inanırlar. Doyuma ulaşmamış cinsel güdüler yıkıma, saldırıya, cinnete dönüşür. Ah, bir bilseler ki Jülyet eğer Romeo ile evlenmiş olsaydı nasıl da eskiyecekti aşk molekülleri geçen zamanla... nasıl bitecekti istekleri... *Tarla Kuşuydu Jüliet* oyununu şimdi nasıl hatırlamam. Koca göbekli bir Romeo ve saçında bigudileri, sarkık göğüsleriyle ortalıkta dolaşan Jülyet.

Aşk anarşisttir Veysel Çolak'a göre. Kural tanımaz. Kendince savruk. Ve her daim hazırdır ayaklanmaya. Füsun Erbulak aşkın misillemesine inanır benim gibi. İntihar da bir misillemedir çoğu kez. Bir büyük misilleme...

NAYIR FİLİZ... NAYIRRRRR -NO'LAMAZ...

Çocukluğumun filmleri düşüyor aklıma. Siyah beyazlı düşlerimi sakladığım Filiz Akın'lı, Ediz Hun'lu, Belgin Doruk'lu, Türkan Şoray'lı, Kartal Tibet'li, Suzan Avcı'lı filmler... Şimdi hepsi birer anı olan o tüm filmler. Benim filmlerim... En güzel intiharları ben o filmlerde yaşadım. *Yarım Kalan Saadet*'te Zuhal Aktaş'ın, *Utanç*'ta Filiz Akın'ın, *Acı Hayat*'ta Türkan Şoray'ın, *Boş Çerçeve*'de Hülya Koçyiğit'in, *Teyzem*'de Müjde Ar'ın, *Kambur*'da Fatma Girik'in, *Umutsuzlar*'da Yılmaz Güney'in intiharları tüm zamanlarımı altüst etmişti; saklamam yersiz.

Filiz, fabrikatör Hulusi Beyin zengin şımarık kızı.

Ediz, yoksul bir ailenin emekçi oğlu.

Ayrı dünyalardan gelen iki insanın buğulu aşk hikâyesi...

Uludağ'da tanışır. Sıcacık bir sevgi doğar aralarında. Dünya, düzen umurlarında değildir. Yeşil pancurlu bir evleri olacaktır, Ömercik adlı bir oğulları, Zeynep adında bir kızları... Ama kader ağlarını örmektedir.

Fabrikatör Hulusi Bey iflasın eşiğindedir ve kızını armatör Nubar Beyin yakışıklı oğlu Önder ile evlendirmekte kararlıdır. Nuh der de peygamber demez.

Tecimsel ve töresel değerler girmiştir sevgililerin arasına.

«Sevginin sınıflar üstü tek duygu olduğunu» mırıldanır Filiz umutsuzca. Ediz geçirdiği bir trafik kazası neticesinde kör olmuştur. Çaresizdir. İçkiye vurur kendini.

Filiz kararını çoktan vermiştir. Önder ile evlenmeyecektir. Nikâh günü, bembeyaz gelinliğiyle kaçır köşkten. Gazinocular kralı Ekrem'e rastlar yolda. Assolist olur hemen. Adı neonların en üstüne yazılır... Artık o ünlü bir şarkıcıdır. Ediz ise, âmâ bir bestekâr. Bir gün rastlaşırlar. Ama Ediz tanımaz sevdiği kızı. Anılarında bir şarkıcı kadına yer yoktur.

Filiz bir sabah alacasında kumsal boyunca yürür. Yanaklarında poyraz esintisi... Ediz'in mutluluğu için kendisini feda etmesi gerektiğini düşünmektedir. Bir an dalgalara bakar. Hayır, Ediz şarkıcı Semra'nın gerçekte Filiz olduğunu bilmemelidir. Asla! Denize doğru çevirir adımlarını. Geriye mavi bir eşarp kalır. Rüzgârın önüne katıp, hoyratça savurduğu bir eşarp... Ediz gözlerindeki bandajların açıldığı, ameliyathane odasında öğrenir Filiz'in intiharını... «No'lomaz...» diye haykırır...

Sevgi ölümle yazgılı olmamalıdır elbette. Vuslat intiharla, yok oluşla gerçekleşemez çünkü. Her acının bir sonu vardır. Hangi yalnızlık, hangi ıstırap öncesiz, sonrasızdır ki zaten. Hayat, korkulacak kadar uzun da değildir madem. O halde, intihar bir büyük yanılgıdır. Yüz yıl sonra ne biz olacağız, ne de şimdi o çok önemseydiğimiz açmazlar... Öyle değil mi?

BİR BAŞKA TANIK... BİR BAŞKA SUÇORTAĞI: EMMA BOVARY

Mavi kavanozu kaptı, tıpasını çıkardı, elini daldırdı, ak bir tozla doldurup çekti, ak tozu yemeye başladı.

-Durun, diye haykırdı Justin.

-Sus... bir gelen olur.

Justin umutsuzluğa düşüyor, bağışlamak istiyordu.

-Kimseye söyleme sakın, efendinin başı belaya girer.

Sonra, birden rahatlamış bir durumda, neredeyse bir görevi yerine getirmenin dinginliği içinde, geri döndü...

Emma yazı masasına oturdu, bir mektup yazdı, tarihini saatini ekledikten sonra ağır ağır mühürledi zarfı.

Sonra tuntuaklı bir sesle:

-Yarın bunu okuyacaksın; yarına kadar tek soru sorma bana rica ederim... hayır, bir tane bile...

-Ama...

-Of bırak beni...

Boylu boyunca yatağa uzandı.

Ağzında buruk bir tad duyarak uyandı. Charles'ı gördü yine yumdu gözlerini.

Acı duyup duymadığını anlamak için merakla kendini dinliyordu. Hayır... şimdilik hiçbir şey... Saatin tıkırtısını, ateşin gürültüsünü, yatağının yanında ayakta duran Charles'ın soluk alışını işitiyordu.

-Ah. Ölüm bir şey, değil diye düşündü. Uyuyacağım her şey bitecek.

Bir yudum su içti, duvardan yana döndü.

O iğrenç mürekkep tadı devam ediyordu.

-Susadım... çok susadım, diye içini çekti.

-Neyin var, dedi Charles, bir bardak su uzatırken.

-Bir şey yok... pencereyi aç... boğuluyorum...

Öyle beklenmedik bir bulantı başladı ki, yastığının altından mendilini alacak zamanı zor buldu.

-Kaldır onu... dedi hemen; at onu.

Charles sorular yöneltti; karşılık vermedi. En ufak heyecan kusmasına yol açar korkusuyla kımıldamadan duruyordu. Bu arada, ayaklarından yüreğine doğru yayılan buzlu dalgayı duyumsadı ürpererek.

-İşte başlıyor, diye fısıldadı.

-Ne diyorsun?

Dilinin üzerinde çok ağır bir cisim varmışcasına, acı dolu, yumuşak bir hareketle durmadan çenesini açıyor başını döndürüyordu sağa sola... saat sekizde kusmalar yeniden başladı.

Charles, leğenin dibinde, porselenin iç yüzüne yapışmış bir çeşit kum gördü. Ve elini Emma'nın midesi üzerinde gezdirdi. Keskin bir çizgi kopardı. Charles dehşet içinde geriledi.

Sonra inlemeye başladı, önce zayıf zayıf... büyük bir titreyiş omuzlarını sarsıyor, Emma büzülmüş parmaklarının gömüldüğü çarşaftan daha solgun gözüküyordu... düzensiz atan nabızı, şimdi hemen hemen duyulmaz durumdaydı.

Mavimsi yüzünden damlalar sızıyordu, yüzü madensi bir buhar altında donmuş gibiydi. Dişleri çatırdıyor, gözleri büyü-

müş, bulanık bakıyordu. Yavaş yavaş iniltileri güçlendi. Sarsılmalar sardı bedenini. Boğuk bir çığlık taştı ağzından.

Ağlama, dedi Emma. Az sonra, seni artık üzmez olacağım...

-Niçin... kim zorladı seni? Kim?

Emma karşılık verdi:

-Elzemdi, dostum.

-Mutlu değil miydin? Suç bende mi...

-Evet... doğru, sen iyisin... sen üstelik...

Emma elini onun saçları arasında dolaştırıyordu. Bu duygunun tatlılığı kederini çoğaltıyordu; Emma kendisine her zamankinden daha çok aşk gösterirken, onu yitireceğini düşününce, tüm varlığının umarsızca yıkıldığını hissediyordu; hiçbir şey bilmiyordu, cesareti yoktu, hemen bir çare bulmak zorunda oluşu kafasını altüst etmişti sanki.

Bitmişti artık, böyle düşünüyordu Emma, kendisini yiyip bitiren bütün ihanetler, alçaklıklar, sayısız hırslar bitmişti. Kimse-den nefret etmiyordu şimdi, bir alacakaranlık bulanıklığı içindeydi bilinci... Emma dünyanın bütün gürültülerinden uzaklaşmak üzereydi...

Emma kan kusmakta gecikmedi. Dudakları daha çok büzüldü. Elleri, ayakları soğumuştı, bedeni koyu lekelerle kaplıydı, nabızı, parmaklar altından, gerilmiş bir tel gibi, kırıldı kırılacak bir arp teli gibi kayıyordu.

Marjinal ölümlerden birisidir Madam Bovary'nin intiharı. Dün çoktan bitmişti onun için. Bugününü öldürmesi bundandı... Yarını ise, hiçbir zaman olmayacaktı. Arsenikten medet umdu. Anna Karenina tren rayları arasında parçalanmayı göze alacaktı.

HER TERCİH, BİR VAZGEÇİŞTİR

İntihar alıp başını gitmelerin kararıdır.

Nedensiz yere bazen.

Önünü arkasını ölçüp, biçmeden... hesapsız, kitapsız çekip gitmelerin kararıdır.

Şarap şişelerine penis muamelesi yaptırılan faşist düzenlerde bir başkaldırı biçimidir intihar.

Lacivert bir gece. Dışarıda sırlısklam bir yağmur. Homogolos'un mektubunu yeniden okuyorum, kimi satırların altını çizerek:

«Otomobil altında vücudunun yarısı ezilmiş bir köpek gibi, yolların üstünde kanımı dökerek, sürünmeye cesaretim yok. Zaten söylemiştim ya, gece onun gözlerinde başka bir dünyaya baktıktan sonra etrafımdaki şeylerde bir tad bulmak kabil değil. Yarın bir motosiklet müsabakası var... galiba bir kaza olacak. O gece onunla kenarında dolaştığımız bayırdan yuvarlanacağım... buna cesaret edersem görüşmemize ancak yedi, sekiz saat kaldı Necdet.»

Her tercih, bir vazgeçiştir!

«Akrebin intihar ettiğini savunmuyorsun ya,» diye üsteliyor Giselle.

Kendini karaya vuran balinalar, yunuslar geliyor aklıma. «O denli intihara ayarlısın ki,» diye ekliyor; «Neredeyse güneşin batışı bile intihar sana göre...»

Susuyorum. İntiharı savunmuyorum ben, hayır!.. Medyatik intiharlara yataklık eden İstanbul'u da...

Cezmi Ersöz'ün sesini duyar gibi oluyorum bir an: «Ölen, yaşanmamış coşkulardır, görülmemiş düşlerdir, meçhul arzulardır. Kalplerdeki yemin, kalplerdeki sırlardır. İnsanla beraber ölen, uçsuz bucaksız ve eşsiz bir dünyadır...

Bir gün intihar etmeyi düşünmem, intiharı yazmam intiharı 'savunmam' anlamına gelmez ki...

«İntihar her türlü zihin hastalığı durumunda, hatta normal diye tanımlanan pek çok insanda ortaklaşa gözlenebilen evrensel bir davranış şeklidir,» diyor Zilboorg.

«İnsan ancak delirdiğinde kıyabilir canına,» diye mırıldanıyor Giselle.

Pautus'u anımsıyorum. Roma'lı soylu Pautus. Başkaldırmış, imparatorun yetkesini, düzeni sorgulamıştı. Çiğnenip duran insan hakları, etnik temizlik... Avrupalı hanım parlamenterlere «fahişe» diye haykıran bir bakanı kabinesinde barındıran bir hükümet... çekişmeler... Pautus bedelini ödeyecek kadar çok seviyordu hayatı. İsyanı bundandı. Cezası ise ölüm... Asmayıp da besleyecekler miydi yani Pautus'u... Ama bir soyluydu Pautus, asla ve katiiyetle bir cellata teslim edilemezdi. Boş bir hücreye koydular Pautus'u... bir de bıçak verdiler yanına en keskininden... Korktu Pautus. Korkusuna yenildi. Öldüremedi kendini bir türlü... Karısı dayanamadı buna. Onuruna yediremedi kocasının çekingenliğini, kararsızlığını... Alıp bıçağı, karnına sapladı bir anda... minik bir çığlıkta boğuldu son sözleri: «Pautus acımıyor hiç!..

Pautus'un karısı delirmiş miydi? Peki, «Denerken damarlarında bir serumu ölmek ayıp olur mu»ydu?

«Var iki atımlık canı kederin,» der Sabahattin Ali'nin, bozguna uğramış Ali'si. Hani, «Pusu kurmuştu ormanda, kendini elle-re veren sevdiceğini öldürmek için... Hani, söğüt boyunca büyüttüğü sevgilisini... Bir kurşun kadına, bir de çobana inlesin or-man yıllarca be,» diye düşünmüştü... Sonra duraksamıştı Ali.

Görünce, uzanmış yar kucağına, boynunu dolamış zülfü bağına. Duraksamıştı Ali. Kurşunu kahpeye atacağına kendisine çevirmişti. Ali delirmişti belki de kimbilir?

Ernest Bornemann'nın intiharı da bir delirişti, ne dersiniz?

«Almanya'nın gelmiş geçmiş en ünlü sosyologlarından biri olarak kabul edilen Bornemann hayatını kadınların cinsel özgürlüğünü savunarak geçirmişti,» diyor Can Dündar ve şöyle devam ediyor: «Sonra seksen yaşına geldi ve bir gün otuz sekiz yaşındaki sevgilisi cinsel özgürlüğünü kullanarak kendisine ihanet etti. Bornemann da kalbiyle beyni arasında sıkışıp kalınca intiharı seçti. Çünkü inandıklarıyla, yaşadıkların arasındaki uçurum büyümüşse, sonu cinnettir. Ya koltuğa sarılıp inandıklarını değiştirirsin, ya inançlarına sarılıp koltuğu... Üçüncü yol, dünyayı değiştirmektir. Çünkü beynin kalbe ihaneti: cinayettir...

Ernest Bornemann intihar etmişti. Delirmiş olmalıydı...

Dünden sonra, yarından önce umut tükendiğinde, diren-meyi, tutunmayı beceremeyenler...

Beşir Fuad vücudunu deneye adayarak firar etmişti can-dan. Bileğini kesip son ana kadar duyumsadıklarını kâğıda dök-tüğü için zıvanadan çıkmış olmalıydı...

Oysa, umut hep vardı. Umut yenilgiden korkmamakta var-dı. Denedik ve yenildik. Yine deneyebilir, yine yenilebilir, acı çe-kebilirdik. Sorun değildi... İntihar gerçekleşmemiş düşler, se-vinçler kadar masum ve gizemli olabilir miydi? Suçortaklarına bunu sormak istedim en çok, yanıtlamayacaklarını bile bile...

ŞAŞIRTICI İNTİHARLAR... VE PAKİZE'NİN ÖLÜMÜ...

İntihar vazgeçti. Şaşırtıcıydı.

Tarih 6 Mayıs 1996. Trabzonspor'un yenilmesi üzerine bunalıma giren Mehmet Dalman kendini fındık ağacına astı. Giresun'da yaşayan Dalman'ın maçtan önce, «Trabzon yenilirse kendimi öldürürüm,» dediği açıklandı. Dalman'ın cebinden, «Tabutumu Trabzonspor bayrağına sarın,» notu çıktı.

Nisan 1996. Çin'de bir kadın hayalet olmak için intihar etti. Kendisini aldatan kocasından öç almaktı amacı. Kırmızı giysilerini giydi. Yüksek bir binanın en üst katından kendini boşluğa bıraktı.

Yirmi bir yaşındaydım. Babam yeniden evlenmişti. Apayrı bir insan olmuştu sanki. Değişmişti... bu denli kolaydı demek beni savurmak. İtmek. Hiç bağışlamadım galiba babamı. Evde, evimde iktidar savaşları yaşanıyordu. Birkaç yıl sürdü bu karabasan... Geriye tortular kaldı. Kırgınlık, nefret değilse de sevgisizlik kaldı. İşte o günlerde okumuştum Reşat Nuri'nin *Çocuk Kavgası* adlı öyküsünü. Pakize'yi nasıl unuturum şimdi?

Ali Rıza Bey, hayretten donmuş gibiydi.

Karşısında bildiğinden, tanıdğından büsbütün başka bir çocuk, adeta büyük bir insan vardı. Onun,yaşlarla dolu uzun kirpiklerinin arasından; ölmüş zevcesi, derin sitemlerle bakıyor ve gülüyordu. Nasıl olmuştu da bugüne kadar bu çocuğa bu kadar uzak ve yabancı kalmıştı? Vaktiyle başkalarının hakları için o kadar zihnini yoran, gönlünü üzen bu eski hakim, nasıl olmuştu da bu çocuğun bu derece mağdur olmasına göz yummuştu?

Eski adliyecinin vicdan azabı, çocuğuna işkence ettiklerini gören babanın ıstırapıyla karışıyor, dayanılmaz bir acı şekline giriyordu. Teessürüne hâkim olmaya çalışarak.

Onun, biraz evvel söylediğı sözü tekrar etti:

-Biliyorum ki, dinlemeyeceksin, dedin, kızım; hiçbir baba, çocuğunun şikâyetini dinlemez mi? Bu nasıl söz?

Çocuk gülümsedi:

-Büyükannem söylerdi, dedi, ananın sağlığında babanın bir gözü görür... Ana ölürse, o da kör olur... Hem de beyhude üzülecektin baba... Elinden ne gelir ki...

Ali Rıza Bey, başını önüne eğmişti. Aile hayatını düşündü, ikinci karısına olan zaafını -ancak, o geçkin erkeklerde görülen ve her şeyi kabul ettiren o derin zaafını - düşündü. Çocuk, adeta bunu anlamış gibi söylüyordu.

Bu eski adliyecici, vak'alar ve mecburiyetler karşısında büsbütün zebun kalacak bir adam değildi. Bir anda kararını verdi, sakın, fakat kat'i bir sesle:

-Ben, senin babanım... Korkma... Kimse artık seni ezemez, dedi.

Çocuğunu kollarından tutarak havaya kaldırdı, kızının siyah kirpikleri arasından yüzüne bakan eski karısından af ister gibi, Pakize'nin ellerini öptü.

Ali Rıza Bey, birkaç dakika içinde büsbütün başka bir adam olmuştu. Karısına, üvey çocuklarına karşı vaziyeti değişmişti... Pakize'ye küçük prenses muamelesi edilmesini istiyor. Her akşam çocuğu uzun uzun isticvap ederek, kendi yokken fena bir muamele edilip edilmediğini anlamak istiyordu. Şayet böyle bir şey sezerse evi kasıp kavuruyor, karısına ve üvey çocuklarına etmediğini bırakmıyordu.

Bu hal, ilanihaye devam edemezdi... Nihayet, bir gün evin içinde şiddetli bir fırtına koptu. Nacmiye Hanım, üst üste üç defa bayıldı ve ayrılmaya karar verdiler.

Son gece... Eşya ayrılmış, bohçalar bağlanmış... Evde cenazeevlerinin meşum sükûtu var... İki tarafta da inadında devam ediyor...

Naciye Hanım, ertesi sabah çocuklarıyla beraber İstanbul'a dönecek. Genç kadın, bu neticeden adeta memnun gibi...

Ali Rıza Bey, yüzü sapsarı, gözleri karanlık, saatlerce bahçede dolaşıyor, ancak sabaha yakın eve giriyor, aşağı odada bir kanepenin üstüne düşüp uyuyor...

Pakize suçlu bir insan korkaklığıyla karanlıkta tavanarasına çekilmişti, ev-bark yıkımı ne olduğunu biliyordu. Bu felakete kendi sebep olmuştu.

Bütün gece uyumadı, gözlerini karanlığa dikip düşündü. Sabaha karşı aşağı indi, aralık kapıdan korka korka babasına baktı. Bu adamın kendisi için yaptığı fedakârlığı anlıyor; minimini olmasına rağmen, onun üvey anası için nasıl yanacağını hissediyordu. Belki de ölecekti.

Uyku, Ali Rıza Beyin yüzündeki sert maskeyi düşürmüştü. Bu ihtiyarlamaya başlayan adamın bütün ıstırabı yüzünde okunuyordu. Küçük kız, uzun uzun düşündükten sonra kararını verdi, ayaklarının ucuna basarak odaya girdi, babasını alnından öptü.

Pakize, kaybolmuştu... İki gün sonra onun ölüsünü civardaki metruk bir köşkün kuyusunda buldular.

Suyun derinliğini tahmin edemediği için, lememekten korkmuş, pembe entarisinin kuşağıyla boynuna kocaman bir taş bağlamıştı.

ASENA, EN ÇOK ÖLÜMÜ SEVDİ(*)

Asena Aygen, 10 Ocak gecesı evlerinin 4'üncü katından ölüme atladı. Annesi Servet Aygen, kızının karaciğerini, gözlerini ve böbreklerini bağışladı. Bu bağışı doktorların baskısıyla yaptığını itiraf ediyor. Kızının neden intihar ettiğini ise bilmiyor.

Aygen ailesinin mutlu yaşantısı, baba Mehmet Emin Aygen'in iflası ile son buldu. Bir inşaat firmasında muhasebe müdürü olarak çalışan Mehmet Emin Bey işleri bozulunca alkolizmin pençesine düştü. Levent'te 3 katlı tripleks villada rahat bir yaşam süren aile, Fatih Mecidiye Mahallesi'nde bir evin bodrum katına sıkışmak zorunda kaldı.

1993'ün yılbaşı gecesı eve gelen Mehmet Emin Bey köpeklerinin doğumgünü pastasını bıraktı. «Bir saat sonra döneceğim,» diyerek evden ayrıldı. Gidiş o gidiş.

1996'nın 10 Ocak gününü 11 Ocağa bağlayan gece saat 01 10'da da Aygen ailesinin büyük kızı Asena gitti evden. Ebediyen. Evlerinin çatı katından atlayan 18 yaşındaki genç kız, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ne kaldırıldığında çoktan komaya girmişti. Bir hafta yoğun bakımda yaşatıldı ama nafile. Asena ölmü seçmişti, belki de en çok ölümü sevmişti... Anne Servet Aygen, kız kardeş Bilge Selin Aygen ve köpekleri Kırpık, Asena'nın

Didem Unsal, *Yeni Yüzyıl* gazetesi 6.3.1996

neden ölüme atladığını bilmiyorlar. Servet Hanım, çaresizlik ve garip bir metanet ile karşılıyor kızının ölümünü. Ağzından ilk dö-külüveren sözcükler, «Asena ne sevincini, ne de sıkıntısını belli ederdi. Kendi halinde bir insandı. Aşırı uçlarda yaşamazdı. Hiç-bir şeyden fazla keyif almazdı,» oluyor.

Yaşamın anlamı yok!

Selçuk Kız Meslek Lisesi Anaokulu Öğretmenliği Bölü-mü'nü bitiren Asena, intiharından önceki son 1,5 ayda iyice içi-ne kapanmış. Çalıştığı Borsa Fast Food'da gece mesaiye kal-maya başlamış. Arkadaşlarına karşı da çok kırıcı olmuş. Bor-sa'daki arkadaşlarına bir toplantı sırasında, «Ben intihar edece-ğim. Yaşamın artık bir anlamı yok,» demiş ama kimse ciddiye almamış.

Anne Servet Hanıma göre, kızının mutsuz ve bunalımlı sü-reci baba evden gittikten sonra başlamış. İçki, parasızlık ve ali-şilagelen hayatın bir anda sona ermesi de cabası... Asena, sık sık, «Bu dünyada insanlar da çok kötü,» diye dert yanarmış an-nesine. Servet Aygen ise, kızını, «Değmez be Asena,» diye te-selli edermiş. O gece Asena, erkenden eve gelmiş. Servet Ha-nım saat 23.00'te döndüğünde kapıyı Asena açmış. Soğuk dav-ranıp bir «Merhaba,» bile dememiş. Servet Hanım da üsteleme-miş.

Odasına kapanan Asena, Sezen Aksu'nun *Sen Ağlama* ka-sedini dinlemeye başlamış. Bir ara Asena'nın oda kapısının önünde bir kan damlası gören Servet Hanım içeri girdiğinde bi-leklerini kestiğini görüp dehşete kapılmış. Nedenini sormuş. Ya-nıt alamamış. Yine «Değmez be Asena,» demiş. Önce hemşire olan kız kardeşini sonra polisî çağırmış. Çıkacaklarken, Asena ortadan kaybolmuş. Servet Aygen, apartman kapısında kızını ararken, Asena çoktan çatı katına çıkmış. Bir çığlık... «Yapma

Asena!..» 2-3 saniye sonra Asena, annesinin ayaklarının dibine düşmüş. Cerrahpaşa Acil, daha sonra yoğun bakım. Kafa travması sonucu girilen koma... Makineye bağlı bir yaşam. Beyin ölümü ve anneye kızını görebileceğini söyleyen bir doktor. Aynı doktor, bir süre sonra anneye, «organlarını bağışlayıp, bağışlamayacağını» sormuş. Servet Hanım o günleri şöyle anlatıyor:

«Kızım tedaviye cevap vermedi. 'Son kez görebilirsin,' dediler. Dr.Alim Ekinci çok ilgilendi sağolsun. Ama diğer doktorlar çok kötü davrandılar. Evet demek zorunda kaldım. Ama yaşadıklarım çok kötüydü. Bir insanın organları bağışlanıyor. Bu olayı bazı doktorlar bir alışveriş olarak görüyorlar. Sakatatçıdan ciğer alır gibi davranıyorlar. Bu tür acıları olan insanlarla, organ bağışı yapacak insanlarla çok iyi doktorların muhatap olması lazım. Doktorlardan bir tanesi bile teşekkür etmedi. Ben ödül istemedim. Ama bir teşekkür, iyi bir davranış bekledim.» Servet Hanım, «Hayat hep acımasızdı,» diyor, «Parasızlık, babasızlık bizi bitirdi. İnsanın değeri yok ki.»

ONLAR MARJİNAL ÖLÜMÜ SEÇTİKLERİ İÇİN...

Aforoz edildiler. Akıl hastası, deli, ruhsal çöküntü, cinnet içinde oldukları gerekçesiyle etiketlendiler. Hoş karşılanmadı yaptıkları. Yaşama karşı ölümü seçmeleri kınandı.

«Eski Roma'da ağrı, hastalık, onur kırıcı olaylar sonucu intihar seçenler saygıyla anılır, ancak geçerli bir nedeni olmadan intihar edenlerin anısı lanetlenir, ailesi suçlanır, mal varlığına toplum tarafından el konurdu,» diyor Prof.Dr.Özcan Köknel, şöyle devam ediyor: «Eski Roma ve Yunan'da intihar edenlere önce saygı gösterilmiş, daha sonra toplum dışı bir davranış olarak kınanmıştır. Milet kentinde genç kızların intiharı ahlakdışı bir davranış olarak değerlendirilmiş, intihar eden kızın ailesi ve yakınları toplum tarafından suçlanmıştır.»

Marjinal ölümü seçenler günahkâr, suçlu, akıl hastasıydılar. Madalyonun bir de arka yüzü vardı. Yani, kabul edilen, saygıyla, övünçle karşılanan intiharlar: kamikazeler, kocası ölen kadınların, efendisi ölen kölelerin intiharları, tarikat intiharları, harakiri, Rus ruleti, düello kabul edilebilir anlayışıyla bakılan intiharlardı. Elindeki bombayla düşman karargâhına girip cephaneliği havaya uçuran askerin intiharı gibi...

Kabul edilemeyen intiharlarsa yalnızca bilinç ve akıl sağlığı bozukluğu yaşayan, nevrotik, paranoyak, müptezel insanlara özgüydü... İntihar marjinallere yaraşırdı. Bekâret kontrolüne götürülen kızın intiharı boyalı basında sansasyonel bir haberdi sadece. Utançlı, rezillik dolu bir haber! Her intihar bir itiraftı oysa. Albert Camus'nün dediği gibi: kendini öldürmek, bir anlamda itiraf etmektir. Hayatın bizi aştığını ya da hayatı anlamadığımızı itiraf etmek.

Hayatı anlamadıklarını itiraf edenlerin son sürgünleri, içsel kıyametleriydi intihar. Kendi küçük dünyalarındaki kıyametleri sorgulamaya hakları vardı elbette. Kurt Cobain, Mayakovski intiharı seçmişlerdi. Kırık bir aynadan yansıyan ezik büzük insan parçalarının, çürümüş, parça parça dağılmış güzel duyguların, küçücük avuntularından biriydi intihar tutkuları. (Tutkulardan intihar, günlerden çarşamba ve ölmekten bir sayfa... sayfa...) İçinde yaşadığımız dünyada mutlu olmanın olanaksızlığından yola çıkarak, kıyameti salt bir başlangıç olarak ele alıyorlardı belki de. Kendileri ve karşılarındakiyle yüzleşmek adına bir başlangıç (bitiş mi) noktası ve her intihar öncesi soruyorlardı: «İntihar gerçekte hangisi... ölüm mü; yoksa tüm mutsuzluklarıyla, umarsızlıklarıyla sürdürmek mi yaşantımızı... Hangisi?»

BİR GÜNAH GİBİ BAĞIŞLANAMAZ...

«Bir dağdan (ya da herhangi bir yüksek yerden) atılmak suretiyle kendini öldüren kimse, ebediyen kendini o dağdan atar olduğu halde cehennemde kalacak, kendisini zehirlemek suretiyle öldüren kimse de ebediyen zehiri elinde, kendini zehirler olduğu halde cehennemde kalacak, kendini bir demir parçası yani bıçak ve benzeri demirden yapılmış bir aletle öldüren bir kimse de, ebediyen o demiri karnına saplar olduğu halde cehennemde kalacaktır...»

Prof Dr. Özcan Köknel'e göre; «İlkel toplumlarda bile intihar eylemi söz konusu olmuş, ilkel insanlar olaya kötü ruhların ya da şeytanın neden olduğunu düşünmüşlerdir. Kötü ruhların ortaya çıkması ya da insanın ruhunun şeytan tarafından ele geçirilmesi insanı kendisinin düşmanı yapar. Bu düşman, insanın kendisi ve içinde yaşadığı toplum kesimi, kabile için kötüdür, zararlıdır. Ortadan kaldırılması, yok edilmesi gereklidir. Bu amaçla düşmanını içinde taşıyan insan onu öldürmek ister. Bu isteğin etkisiyle kendisini öldürür.»

Vikingler intihar ederek ölenlerin anısına ve ailesine büyük saygı gösterirler, savaşta şehit olanların ve intihar edenlerin cennete gittiğine inanırlardı.

Gal'de yaygın bir mezhep olan Druid'ler arasında intihar; bir arkadaşlık, dostluk, ilgi ve sevgi simgesi olarak benimsenmişti. Birbirine çok bağlı eşlerden ya da arkadaşlardan, dostlardan biri öldüğünde, onu çok seven yakınlarının intihar etmesi gerekir, böyle davranmayan, toplum tarafından suçlanırdı.

Eskiden olduğu gibi, günümüzde Afrika'da bulunan birçok kabilede intihar bir bağlılık, arkadaşlık, dostluk simgesi olarak benimsenmiş, intihar eden insanın anısı saygıyla hatırlanmıştır. Özellikle, kralların, kabile reislerinin ölümünden sonra onun yakınlarının, kölelerinin, onunla birlikte savaşa gidenlerin kendilerini öldürmeleri toplum kuralı olarak kabul edilip benimsenmiştir. Bu şekilde ölenlerin cennete gideceklerine inanılmaktaydı.

Markis Adasında yaşayan Eskimolar, Tanrı katında sonsuz mutluluğa erişmek, cennete gitmek için intiharın tek yol olduğuna inanırlar, bu dünyada birkaç yıllık sıkıntılı yaşam yerine öbür dünyada rahat olmak amacıyla genç yaşta bile intihar ederlerdi.

Nomade adını alan kimi Eskimo kabilelerinde, intihar toplumsal saygınlık simgesi sayılmıştır. Hastaların ve yaşlıların intihar etmesi topluma yapılan en büyük yardım olarak değerlendirilmiş, intihar edenlerin cennete gittiklerine inanılmıştır.

Dinlerin intihar karşısındaki tutumunu Prof.Dr. Nezahat Arkun şöyle açıklar:

«Doğu ülkelerinde bazı dinler intiharı hoş görmektedir. Nitekim Brahman ve Budist inanışlara göre, beden değersizdir ve sahibi tarafından her an terkedilebilir. Sonra «Suttee» gibi geleneklerle kocalarının ölümünden sonra dul kalan kadınların kocalarının cesedi ile birlikte yakılması ve Japonların onur uğruna, bir görev düşüncesi ile harakiri yaparak kendilerini öldürmeleri, kendini öldürmenin sosyal gelenek şeklinde bazı ülkelerde yerleşmiş olduğunu gösterir. Doğuda, bazı dinlerin intiharı hoş görmesine rağmen, İslam dini biraz önce de değindiğimiz gibi, intiharı şiddetle yasaklar, hatta intiharı adam öldürmek suçun-

dan daha ağır bir suç sayar ve intihar edenlerden dini töreni -cenaze namazını- esirger. Ne Eski Ahit, ne Yeni Ahit intiharı açıktan açığa menetmemekle beraber Kuran kendini öldürmeyi başkasını öldürmekten daha büyük suç sayar. Judaism hayatın kutsallığı üzerinde durmuştur ve Yahudilikte intihar son zamanlara kadar az görülmüştür. Zalmut (Yahudilerin kanun ve tefsir kitabı) intiharı bir günah saymakta ve intihar eden kişi için geleneksel cenaze törenini kabul etmemektedir. İntihar eden kişinin cesedi adam öldürenlerin ve serserilerinki gibi törensiz ayrı yerlere gömülmekteydi. Hristiyanlık intihara, intiharı bir günah sayan St.Augustin'den beri daima bir suç gözüyle bakmıştır. Zira Hristiyanlık için yaşamak ve Tanrı'nın iradesine boyun eğmek, hatta ıstırap çekmek kutsal bir görevdir. Katolik inancına göre, intihar bir günah ve cinayettir. Protestanlık da intiharın aleyhinde olmakla beraber, Katolik Kilisesi bu konuda daha sert davranmaktadır.»

İslam dininin bazı yönleriyle intiharı engellediğine değinen Faruk Güçlü'nün yine zina, bekâret, kadın vb. konulara yaklaşımıyla dinin intiharı körüklediği konusundaki saptayımı dikkat çekicidir.

Özetle, suçtur intihar. Tanrı katında bağışlanmaz bir günah-tır. Kurallara, yazığıya karşı çıkmaktır!

ÖLDÜRMEYECEKSİN!..

Dr. Raymond A. Moody, Jr. ölümden son anda dönme olaylarını incelediği *Ölümden Sonra Hayat* adlı kitabında intihar ve intihar girişimlerinin hiçbir sorunu çözemeyeceğine dikkat çeker. İntihar eden kimseler, yazara göre öte dünyada kurtulmaya çalıştıkları acıları yeniden ve sürekli olarak yaşamaya devam ederler. Tıpkı Sisifos söylencesi gibi yineleniş hiç bitmez, ardı arkası kesilmez.

Tibben öldükten sonra yapılan müdahale ile hayata döndürülen bir kadın intihar nedeninin adeta bir bulut gibi kendisini sarıp sarmaladığını şiddetli bir vicdan rahatsızlığıyla kıvrandığını dile getirmiştir.

«Size anlattığım sorun... tabii, şimdi bana bir sorun gibi de gelmiyor hiç... neden dersiniz, olgunlaştım çünkü... ama o zaman, o an için çok önemliydi... bilincimi yitirmiştim... yükseldiğimi duyumsuyordum... doktorlar etrafımda telaşla konuşuyorlardı... hayır, dayanamayacaktım... o sorun hâlâ benimleydi... nasıl desem, tekrar tekrar gösterilen bir film gibi... hiç bitmeden...

"Dr. Raymond A. Moody Jr.'a göre ölümden geri dönüşü yaşayan insanlar bir daha intiharı asla denemeyeceklerdir.

«Hayır, bir daha asla... kendime geldiğim dakika şunu iyice ayırırsadım hayat düşündüğümüzden daha kısadır... ve önümüzde yapmamız gereken daha çok şey var...

Bu ve benzeri düşünceler çağlar boyunca pek çok teolog ve filozofun görüşleriyle örtüşmekte. (Kolektif bilinçaltının etkisi olmasın) İntihar bir görevin yarım bırakılması, Tanrı'nın armağanının geri çevrilmesi, bir azabın sonsuzluğa kadar yenilenmesi. Kurtuluş değil, müebbet tutsaklık. Öldürmeyeceksin, emrini vermişti Tanrı. On emirden biriydi öldürmemek. Ne başkasını ne kendini öldürmeyeceksin. Sana emanet olarak verilen canı geri almak sadece Tanrı'nın işidir.

Dertler bizden sonraya kalacaktır, bizden sonra asıl bizden sonrası kalacaktır. Bütün bir dünya ahvalini sırtımızda taşıyacakmışcasına yazıklanmak niye öyleyse? İntihar bir gecenin son bir sabahın ilk saatlerinde özseçkiye dönüşmemelidir... Çünkü bir gün her şey nasılsa sona erecek.

Ali Kırca'nın sözleri geliyor aklıma:

«Tarihte okuduğum onca macera, onca sorun, onca savaş, onca kavga kimbilir içinde yaşayanlara ne kadar bitmez görünmüştü, ne kadar uzun, ne kadar acı...

Ve Tanrı emrini tekrarlamıştı: Öldürmeyeceksin! Ve işte tam o anda Lut'un karısı döndü ve arkasındaki o güneşten defalarca parlak ışığa baktı.

İNTİHAR BAĞIMLILIĞI YOKTUR-İNTİHAR BAĞIMLISI VARDIR...

İntiharın temelinde bir yanda fiziksel, biyolojik, otobiyografik, öte yanda duygusal, ekonomik, sosyal, kültürel nedenlerin yattığından söz açmıştım. Kimi kez insan hiç beklenmedik bir anda kekeleyebiliyordu, anlayacağınız. Apar topar oluyordu her şey. Alelacele... umulmadık bir zamanda.

Kimbilir belki de korkunç bir borç, bir vergiydi intihar Güetelet'in belirttiği gibi. Massaryk ise, uygarlığa atıyordu topu. Refah düzeyi arttıkça intihar olayları da artar, diyordu ısrarla.

Japonya, Danimarka, İsveç, Norveç, ABD, İngiltere, Fransa'da insanların daha çok kekeliyor oluşları bir rastlantı değildi elbette. Gelişmişliğe, sanayileşmeye, kentleşmeye koşut olarak intihar ve intihar girişimlerinin oranı yükselir. Sosyal yapı değişmektedir çünkü. Roller, konumlar değişmektedir. Eviyle evli kadının çalışmak, ev dışında çalışmak zorunda kalmıştır. Adını sorgular olmuştur. Açık alan korkusu vardır oysa kadında. Eviyle asırlar boyunca evli olmasının sonucudur bu. Gerilir, çıkış yolları arar. Bir tüp yatıştırıcı hapta bulur bazen çözümü.

Merril, intiharı, insandaki organizasyon bozukluğunun trajik, kaçınılmaz bir son noktası olarak tanımlar. İntihar sosyal bir olaydır yani ve sosyal yapıdaki çözülmenin, dağılışın ifadesidir.

Ve insanlar kekelemektedirler. Kekelemeye başlayan adaydır intiharın. Öyle durup dururken ya da ölçüp, planlayarak... Bekârlar, yalnızlığa mahkûm edilenler daha bir yatkındırlar sanki intihara. Başedilemeyen dünyadan kaçıştır intihar bu bağlamda. İstençli bir seçimdir.

Dünya Sağlık Örgütü intiharları, intihar girişimleri ve gerçek intiharlar diye ikiye ayırmaktadır. Gerçek intihar ölümle sonuçlanan intiharlardır. İntihar girişimleri ise, insanın kendine zarar vermek ya da kendini zehirlemek amacıyla yaptığı, yinelediği, istemli, ölümcül olmayan, intihara yönelik davranışlardır. Kuşkusuz intihar ve intihar girişimlerini kesinlikle birbirinden ayırmak doğru değildir. Çok ciddi olarak arzulanan bir intihar her zaman öldürücü olmayacağı gibi; gerçekte ciddi şekilde ölüm arzusu bulunmayan bir intihar girişimi yok eden bir sonuca götürebilir. Hatta, hiç ciddi olmayan, gösteri amaçlı intihar girişimleri de bazen kazayla ölüme yol açabilir. Uzmanlar, istatistik olarak da belgelendiği üzere intiharlarda tekrarlanmanın hayli yüksek olduğuna dikkat çekerek, her intiharı, hatta gösteri amaçlı olanların bile tehlikeli olabileceklerini vurgularlar

Ve bir anımsatma; intihara, intihar girişimine yönelten nedenler kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Leyla için sevgili-den ayrılık intihar nedenidir örneğin. Ayşe için başkasına muhtaç biçimde yaşamak Ali için sınıfta kalmak... benim için yalnızlık.

DENİZ DE ÖLÜM DOĞUMDUR

Oysa hep yaşamın tanıdığı ölüm, seçilmiş olsa da...

Cynthia: Her hayat bir adanış ve tarihe not düşmenin çok yolu var.

Romancı Ernst Weiss

Veronal

Oyun Yazarı Walter Hosenclever

Jilet

Gazeteci Kayser

Striknin

Yazar Walter Benjamin

Uyku hapi

İntihar onaylanıp, desteklenemez elbette. Doğaya, yaşama aykırıdır çünkü. Her insan yaşam içgüdüleriyle gelir dünyaya. Korunma, beslenme içgüdüleriyle gelir. Yıkımı sonra öğrenir. Savaşmayı sonra. Cinnet, hezeyan halidir intihar. Ruhsal bozuktur kimileri için. Aczin çılgılığıdır. Bir kaçıştır sorumluluklardan, tüm rollerden... Sığındır. Korkaklıktır. Hayır, cesarettir. Seçeneğin kullanılmasıdır. Kişisel determinizmdir yani. Tepkidir. Öğalıştır. Belli psiko-sosyal ilişkiler çerçevesinde sayrısar bir gelişimin, bir diğere ifadeyle, umarsızlığın, kırıklıkların, acıların, erinçsizliklerin sonlandırılmasıdır intihar. Yitiriliştir. İmdat çağrısıdır. Sosyal alarmdır. Öze yöneltilen tedhiştir.

Mavinin içindeki maviyi şöyle anlatır Altan Erbulak:

Denizde

Bir balıkçının oltasındadır yaşam

Küçücük bir demirin soğuk keskinliğinde

Çırpınmak kurtulmak mıdır, maviden?

Her mavi başka bir mavidir ister istemez...

Ve akvaryumları denizlerden bu mavi ayırır

Ayırır yaşanmamış zamanları maviler

Ve, balıkçının oltasındaki insafsız bir demirin

Soğuk keskinliğindedir yaşam.

Oysa akvaryumda yaşamaktansa denizde ölüm doğumdur.

İntihar bazen önerilmiş hayatlara karşı çıkmak, ayrık otu olmakta direnmektir. Kuralları, toplumsal değerleri gözardı edip başına buyruk yaşamı seçmek de intihardır gerçekte. Ve bu bağlamda Cahide Sonku intihar etmiştir. Mari Tsvetayeva intihar etmiştir.

Dostoyevski'nin bir kahramanı Kirilov şöyle der: «Kendimi vurmak zorundayım... çünkü özistemimin en önemli noktası kendimi öldürmemdir.»

Ölüm arzusu bazen tüm benliğini kaplayıverir insanın. Ama cesareti yoktur ipi çekmeye. Korkular içindedir. Sonunda öldürülmekte bulur çözümü. Öldürülmek için suça yönelir, öldürülmek için tecavüz eder, öldürülmek için cinayet işler. Duyumsadığı yoğun suçluluk duygularından arınmak uğruna silahların önüne atar kendini gözünü bile kırpmadan. Öldürülerek giderir ölme arzusunu. Cinayet ve intihar bir madalyonun iki yüzüdür o halde. Terör vardır her ikisinin özünde de. Saldırı, yıkım vardır.

Yesenin'i onaylamayan
bu hayatta ölmek kolay iş
yeni bir hayata başlamak güç olan
diye yazan Mayakovski yine de öldürdü kendini.
Ahmet OKTAY

VE ZEKİ MÜREN VE MELANİ VE İNTİHAR

Bir tatil kasabasında tanıdım Melani'yi. «Aman dikkatli ol, az buçuk delidir,» diye fısıldamışlardı kulağıma. Nedendir bilmem, etiketlenmiş insanlar hep çekici gelmiştir bana. Sevimli, şehvetli gelmiştir. Sıradanlığa başkaldırı gibi gelmiştir.

«Biz gençliğini biliriz,» diye atılmıştı Tülin. «Güzel bir kadındı. İri yeşil gözleri... boyu, posu endamı... Paşaya olan sevdası harap etti onu, dillere düşürdü, felaketi oldu.»

«Paşa... hangi paşa?» diye sormuştum telaşla.

«Bodrum Paşası...

Bodrum Paşası mı... Ben de Marmaris Paşasının günahını alıyordum az kaldı...

«Zeki Müren ayol!..

Her şey 1950'li yılların ortasında puslu bir pazar günü İstanbul Küçük Çiftlik Parkı Gazinosu'nda başlıyor. Kaymak tabakanın Müzeyyen'i, Safiye'yi, Mualla'yı, Münir'i dinlemeye gittikleri, şampanya patlattıkları birkaç lokalden biri Küçük Çiftlik Parkı.

Melani ailesinin tek kızı. Üstüne titiyorlar adeta, ne isterse yapıyorlar... tek üzülmessin, eksiklik çekmesin... Felsefe Bölümüne kaydını yaptırdığı yıl Ani Teyzesinin de ısrarı ile uzaktan akrabaları olan Nubar ile nişanlanıyor. Seviyor Nubar'ı. Hem de çok seviyor... Evlenmelerine üç ay kala çekip gidiyor Nubar. Geride

gözyaşlarıyla fiske fiske kabarmış, rengi ruhsarı atmış bir mektup kalıyor sadece. «Seninle olamayacağımı anladım Melani. Sevgin rahatsız etti beni, özgürlüğümü kısıtladı... Gelecekte mutsuz olmaktansa daha yolun başındayken ayrılmak doğru gibi geldi bana...

«Dünyası yıkılıyor Melani'nin. Evden dışarı çıkmaz oluyor. Kucağında bir demet düşbozumu... aşkının tek hatırası.

Kızının durumundan endişelenen anne belki iyi gelir, hava alır, azıcık ferahlar diye düşünüp, zorla adeta ite kaka Melani'yi bir taksiye atıp Küçük Çiftlik Parkı'na götürüyor...

Melani ilgisiz... Melani donuk...

Gözlerinin içine başka hayal girmesin

Bana ait çizgiler dikkat et silinmesin...

Bir an başını kaldırıyor Melani. Bir çift kahverengi gözle iç içe geçiyor bakışları. Aynalı dar ceket, dudakta siklamen rengi ruj kimin umurunda? Daha o dakika yüreğindeki boşluğun dolu verdiğini duyumsuyor Melani. Ve aylar sonra ilk kez gülümsüyor sahnedeki genç adama... ilk kez gülümsüyor.

Sana gelen yollarda daima beni bekle.

Avuçları patlarcasına alkışlıyor, tempo tutuyor. Gözlerinde yağmur esintisi, çiçek atıyor sahneye. Yeniden âşık oluyor Melani, kendine 'mırmır,' erkek arkadaşlarına 'mırmır' diyen bir adama âşık oluyor. Hayata bağlanıyor yeniden. Koklamaya kıyılamayan manolyalar, körfezdeki dalgın suda aranan sancılı, memnu aşklar, bir bahar akşamının bunganın coşkusu... mehtaba bürünmüş gecenin simli yalnızlığı... yıldızlar altında ümit edilen, beklenen o şarkı... Gazetelerden, dergilerden kesilmiş özenle deri kaplı bir deftere yapıştırılmış resimler...

Tanıştıklarında bu sevginin kendisi için nice gülistanlara bedel olduğunu söylüyor Zeki Müren.

Benden evvel başkası bakıp da seni görmesin...

Evinin her köşesinde Zeki Müren fotoğrafları... Otrişler, ısıltılar arasında işveli, cilveli gülümseyen Zeki Müren...

Bir sevgi bozumu ardından tam da intiharı düşünürken Zeki Müren'e âşık olarak ayırdına varmadan bir başka intihara yöneliyor Melani. Bir hayale kapılıyor çünkü.

Bir akşam iyice fenalaşıyor annesi. Melani çaresiz. Doktor, ellerinden geleni yaptıklarını, yine de Tanrı'dan umut kesmemeleri gerektiğini söylüyor. Donuk bakışlı hemşire usulca çekiliyor... Melani bilmem kaç vatlık ampulün hüzünlü aydınlığında annesinin can çekişmesini izliyor, eli kolu bağlı. Dudaklarında yarım yamalak bir dua... bir an gözlerini aralıyor yaşlı kadın. Sandalyenin üzerindeki küçük pilli radyoya takılıyor ferî söndü sönecek gözleri. Melani düğmesini çeviriyor radyonun. *Ben gamlı hazan...* Zeki Müren'in sesi dolduruyor odayı. Annenin başı yana düşüyor.

Dona kalıyor Melani. Koridora fırlıyor hemen. Telefon açıyor paşasına... saat sabahın dördü...

«Meliş'im,» diyor Zeki Müren... «Metin ol,» diyor... «Derhal geliyorum,» diyor...

Elinde kırmızı tek bir gül koşar adımlarla giriyor, hastanenin kapısından Zeki Müren. «Benim de anam sayılırdı,» diyerek sarılıyor Melani'ye yanakları buğ buğ... Sonra bahçesinden kopartıp getirdiği o tek kırmızı gülü, yaşlı kadının henüz sıcaklığını yitirmemiş dudaklarına değdiriyor...

«İnanmayacaksın biliyorum, ama gülümsedi annem...» diyor Melani.

Sanrıdır, diyecek oluyorum. Vazgeçiyorum. İçini çekiyor. Paşasını anlatıyor... dinliyorum...

«Zeki Beyi uzaktan, içim türeyerek sevdim. Koşulsuzca sevdim...» Sevgi de bedel ödeniyor demek... Hele çizgi dışı, aykırı bir sevgiyse...

«Asla pişman değilim!.. Zeki Bey olmasaydı, yaşayamazdım.»

Düşlemi sınırsızdı Melani'nin. İhlamur Koruluğunda, bir yaz gecesi yitip gitmişti sevinçleri... uzaktan uzağa bir şarkı duyuluyordu... *Hiç ayırlamam derken...* Zeki Beyi düşündü yine... sıcak oldu içi... hayal aşkların intihar olduğunu söyleyemezdim o an... Gözlerinde hep o hüzün. Tenine saplanıp duran kıymıklar umurunda bile değildi nicedir.

Ölgün bir ışık yayılıyordu pencerelerden. Camlar yağmur damlalarıyla çizik çizikti. Sigarasını yaktı Melani. «Bazı fotoğraflar vardır hani,» diye düşündü. «Hayatın duvarına asılı kalırlar hep. Yüreğe çivilenmiş gizil bir sevdanın düşüdür onlar gerçekte.»

Melani kendi uçurumunun kenarında öylece duruyordu, devinimsiz. Zeki Bey şarkılarını artık sadece Melani için okumalıydı. Melani sevda çiçeğiymiş çünkü. Bir demet yasemendi. Ürperdi bir an. Yağmur şiddetlenmişti. Hüzünün saçlarını tarıyor gibiydi Melani. Taradıkça uzuyor, ışıldıyordu hüzün. Yasaklarını da kurallarını da kendi koymuştu hep. Aldırışsızlığı bundandı belki de. Mutluluksa... kim çok mutluydu ki zaten...

Birdenbire sevginin yıllar boyu düşlediğinden çok farklı bir şey olduğunu ayırımsayıverdi. Vakit gün sonuydu... Akasyalar henüz çiçeğe durmuştu.

BELKİ DE BİR ÖZENTİ...

Arabesk kültürün giderek intihar olaylarına sızmasını Faruk Güçlü şöyle anlatmakta:

«Kültürel bir temelden yoksunluğun, arabesk-gecekondu kültürünün etkisi özellikle genç nüfus üzerinde hızlı bir tesir gösteriyor: TV’de yayınlanan bir dizi filmin artisti kamuoyunda günün konusu olabiliyordu. İnsanlar filmde seyrettikleri bir artistle platonik bağlar kurarak âşık olabiliyorlardı. Ya da tip olarak hoşlandıkları, düşledikleri tiplere ya da çevrelere karşı büyük bir özentî duyabiliyorlardı. Hele bu insanların ekonomik ve siyasal bunalımla baş başa bulunmaları işi çözümsüzleştiriyor ve insanı kendi kendisini yok etme olayına kadar götürüyordu.

1980-1985 dönemini kapsayan ve Ankara anakent sınırları içindeki adli ve hastane kayıtlarını esas alan çalışmamız, erişilebilen 681 intihar olayından 28 tanesinin sinemadan, basından ya da TV’de yayınlanan bir filminden etkilenecek zaten varolan açmazlardan kurtulmak adına intiharı seçtiklerini ortaya koymuştur. Sinema, basın ya da TV bunalımda olan insanlar için bir neden değil, yol gösterici bir sonuç olabilmektedir. Hele bu iletişim araçlarınca intihar olaylarının kahramanlık gibi gösterilmeye çalışılması, toplumumuzun genelinde varolan, erkek adam, yiğit adam vb. duyguları körüklemektedir. Ülkemiz gene-

linde kadınların intihara daha çok teşebbüs etmelerine karşın, erkeklerimizin daha fazla kendilerini öldürmeleri bunun en güzel kanıtı sayılabilir.»

Kahramanlarla açık ya da örtük özdeşim sadece ilk gençlik ya da çocukluk dönemleriyle sınırlandırılmaz elbette. Özdeşim, taklit yaşantımızın her döneminde yedeğimizdedir...

Kimi araştırmacılar, model özelliği olan televizyon iletilerini içeren dizilerin intihara karar vermiş kişileri etkilediğini ve intihar kararını çabuklaştırdığını ileri sürmektedirler. Prof. Dr. Özcan Köknel'e göre; «İntihar etmeye kararlı ve bunu mutlaka gerçekleştirecek olan insanın, televizyondaki intihar iletilisiyle daha çabuk intihar etmesi intiharları artırmamakta, yalnızca eylemi hızlandırmaktadır,» görüşü pek de geçerli değildir. Zira, Almanya'da intihar konusunu işleyen bir filmin TV'de ikinci kez gösteriminin ardından gençlik intiharlarının oran ve yoğunluğunda yavaş yavaş bir azalma saptanmıştır.

Yirmi yıl önceydi sanırım. O zaman Şan Sineması vardı, şimdi bir yangın kalıntısına dönüşen... Kırmızı tonların hâkim olduğu, en güzel yerli filmlerin ardı sıra gösterime konduğu geniş, güzel bir sinemaydı Şan.

Filiz Akın'a hayrandım o yıllarda. Hiçbir filmini kaçırmazdım. Şan'da *Acı Hayat*'ı izledikten sonra çok uzun süre etkisi altında kalmıştım. Sıradan, ağır ağdalı bir melodramdı *Acı Hayat*. İki genç kan davası nedeniyle engellenmişler, birbirlerine yasaklanmışlardı. Çözümü intiharda bulmuşlardı sonunda. Uludağ'a gitmişlerdi. Arabayı durdurup birbirlerine sokulmuşlardı... Dışarıda tipi... soğuk bir ölümdü, ama yüzlerinde dingin bir ifade vardı kurbanların... bir tüp ilaç aldıktan sonra Uludağ'da karların arasında uykuya dalmak bir fantazi olmuştu benim için. Kendimi mutsuz hissettiğimde sıklıkla sığındığım bir fantazi...

Televizyon yayınlarının intihar iletileri üzerine şunları söylüyor Prof.Dr.Özcan Köknel:

«ABD’de intiharı önlemek için yapılan televizyon yayınlarının intiharı artırdığı saptanmıştır. Yapılan araştırmalar, kahramanları ünlü olsun olmasın, intiharla ilgili ya da intiharı konu ve sorun olarak alan televizyon yayınlarının özellikle gençler arasında az da olsa intiharı anlamlı biçimde artırdığı kabul edilmiştir.

Amerika’da toplumbilimci Philips ve Carstensen kitle iletişim araçlarıyla, özellikle televizyonda verilen intihar iletilerinin gençler üzerindeki etkilerini incelemek için bir dizi araştırmaya girişmişlerdir. Bu amaçla çeşitli televizyon kanallarında yer alan programlarından intihar ile ilgili olanlarını arşivlerden bulmuşlar, yine arşiv araştırmasıyla bu programları izleyen günlerde basında çıkan intihar olayları haberlerini toplamışlardır.

Bu programları izleyen günlerde intihar olaylarının artışı saptanmıştır. Öte yandan bu intihardaki bu artışın sayısal olmadığı da görülmüştür. Bu artış, intiharı konu alan dizinin, filmin çarpıcılığına, etki gücüne, süresine ve yayın saatine paralel olarak yükselmektedir.

1980’li yıllarda Fransa’da yayınlanan *Nasıl İntihar Edilir* adlı kitabın 1980’li yıllarda intihar edenlerin evlerinde bulunması bu etkiyi bir kez daha vurgulaması açısından değerlidir.

İntihar Durkheim’in dediği gibi, «Bulaşıcı bir salgındır.» İnsanlar, özellikle de gençler izledikleri, okudukları bir film ya da öykü kahramanından kolayca etkilenme onu taklide yeltenebilmektedirler. Olay bir merak, bir deneme, bir özdeşim, bir ilgi çekme olayıdır bu bağlamda ve risklidir.

SAVAŞ YILLARI... TOPLAMA KAMPLARI VE İNTİHAR...

Bir grup Yahudi'ye sormuşlar: «SS'ler sizi götürmeye geldiklerinde neden direnmediniz, neden karşı koymadınız?»

Topluca şu yanıt gelmiş: «Çünkü gücümüz yoktu...

«Peki,» demişler, «o halde neden intihar etmediniz?»

Yanıt değişmemiş: «Çünkü gücümüz yoktu...

Savaş dönemlerinde, hemen her yerde, intihar sayılarında görülen azalmanın, İçben'deki saldırganlık içgüdülerinin özgürlük, vatan gibi idealler uğrunda bütünüyle dışa çevrilmiş olmasıyla izah edilebileceğini söylüyor Prof.Dr.Nezahat Arkun ve şöyle devam ediyor:

«Savaş arası yıllarda intihar frekanslarında artma vardır. Savaş yıllarında ise frekanslar düşüktür. Kişi, içindeki yıkıcılık ve ölüm gücünü meşru yollarla dışa doğru boşaltmaya imkân bulduğu için, bu güçler savaşta en az kendine çevrilmiş durumdadır. Zaten erkeklere oranla kadınlarda intihar frekansının düşük oluşu, erkeklerin daha faal bir şekilde savaşa katılmaları, bir de erkekteki yıkıcılık güçlerinin fazlalığı ile yorumlanabilir.

Savaşı, ölüm olanağı aramak, ölüm isteklerini bu yoldan doyuma ulaştırmak biçiminde de tanımlayabiliriz. Nitekim *Suici-*

de And Mass Suicide adlı kitabında J.A.M.Meerlo'o'nun bu konudaki dikkati çeken fikirlerini şöyle özetlemek mümkün: Savaş bazı uluslar için bir bakıma kitle halinde bir intihardır. Öyle ki, kendini suçlu hisseden bir ulus, bir bakıma üstbenin baskısıyla kendini savaşa atmakta, kendi gözünde yeniden onur kazanma yollarını aramaktadır. Böylece, savaş bir bakıma kitle halinde bir intihar olayı sayılabilir.

Nörotik karakterde ve tıpkı bireydeki nörotik davranış gibi olan ve intihar anlamına gelen savaşın etkileri ve suçluluk duyguları özellikle savaş sonrası yıllarda daha iyi görülmektedir. Savaş ve savaş sonrası ilk yıllara ait intihar olaylarındaki sayısal artış bunu açıkça belirlemektedir zaten.

Kışla kapısında bir fener vardı.

Puslu akşamlarda bir garip yanardı.

Özlemiydi o herkesin... O, Lili Marlen...

Yukarıda sözü edilen suçluluk ve üstbenin eleştiri ve baskısıyla meydana gelen intihar olaylarına Nazi askerleri ve toplama kamplarında görev yapan gardiyanlar arasında sıklıkla rastlanmıştır. Auschwitz Toplama Kampı'nın komutanı, özyaşam öyküsünde: «tutsaklar arasında hemen hiç intihar olmadığı halde, gardiyanlar arasındaki intihar salgınının devamlı bir mesele teşkil ettiğinden söz açmaktadır. Milyonlarca insanı, aldıkları emir üzerine öldürmek kendi ahlak kurallarına uymadığı için, bu tutum gardiyanları ölüme sürüklemekteydi.

«Tüm olumsuzluklarına ve olağanüstü yaşam koşullarına rağmen, toplama kamplarında bulunan tutuklular içinden intihar, intihar girişimleri gerçekten de beklenenin ve sanılanın çok altında kalmıştır,» diyor Teber, ve şöyle devam ediyor: «Fakat, toplama kamplarında yaşayan tutuklular arasında intihar etme tavrı, yaygın bir davranış tarzı olarak ortaya çıkmamıştı. Örneğin Theresian Toplama Kampındaki tutuklular arasında 24 Kasım

1941-31 Ağustos 1944 tarihlerini kapsayan dönemde sadece 259 Yahudi intihar girişiminde bulunmuştur.»

Kuşkusuz ruhbilimcilerin genel savına göre, kamplarda yaşayan insanları, son saniyeye kadar, günün birinde kurtulacakları hezeyanı hiç terketmemiştir. Belki de salt bu yüzden yüksek elektrik gerilimi verilen, nöbetçi kulelerince de denetlenen dikenli tellere doğru yürümeyi deneyenlerin sayısı hemen hiç de necek kadar azdı.

«Peki, neden intihar etmediniz de o aşağılık koşullarda yaşadınız?»

Yanıt değişmemiş: «Çünkü gücümüz yoktu...

Cohen bu durumu tutukluların kamp düzeninde içine girdikleri kişilik yarılmaları, geri çekilme ve spiritüel düşsel yaşam tarzıyla açıklar. İşte toplama kampı sendromlarından biridir bu edilgin intiharlar...

Çoğumuz edilgen intiharlara yöneliriz zaten. Statü uğruna, özümüzü yoksamak pahasına boyun eğriz düzene, sesimizi çıkarmaz, pısarız. İntihar ederiz yani...

BU ÖYLE BİR SINIR Kİ...

Kırkklı yaşlarının ortasında kolestrol düzeyi yüksek gıdalar almaya inat eden,

İçkiliyken trafiğe çıkan

Aşırı sigara içen

Uyuşturucularla sevişen

'Bana nasıl olsa bi şey olmaz' savıyla herhangi bir önlem almaksızın tek gecelik ilişkilere soyunan (Stranger in the night AIDS in the morning yani...)

Temizlik uğruna pencere pervazlarında su ve sabun içinde cambazlık yaparcasına cam silen

Duyumsadığı onca mutsuzluğa rağmen evliliğini çekeleyen

Sevginin yadsındığı bir düzende koşulsuz sevgiyi savunan

Sanatın tükrük hokkası sanıldığı bir zihniyette sanat yapan insanlar intihar etmiyorlar mı gerçekten... Ne dersiniz, bu öyle ince bir sınır ki... kıldan ince, kılıçtan keskince...

İNTİHAR AKILCI BİR SEÇİM OLSA BİLE İNSANOĞLU DUYGUSALDIR...

Amerikalı gazeteci Derek Humphry'in 'garantili intihar yöntemleri'ni anlattığı *Final Exit* adlı kitabının tanıtım yazısının yer aldığı «aktüel» sayfalarını bir solukta ve tekrar tekrar okumuştum. Dehşete kapılmamak olanaksızdı, intihar satışa sunulmuştu.

Zaman zaman herkesin aklından bu anlamsız hayata, bunca sıkıntıya son vermek geçmiştir. Hele de kendisini beceriksiz ve yenik hissettiği dönemlerde. Birçok kişi hayatta hiçbir şeyi beceremediğini düşünerek intihara yeltenir ama, o damgayı boşuna yememiştir; ölmeyi de beceremez bir türlü. Kendini asacak düzeneği kurmak zor görünür, tabanca edinmek de zordur ve üstelik pahalıdır. İlaç içmeyi dener ama öldürücü dozu tutturamaz veya son anda paniğe kapılıp telefonda «iki kutu diazem yuttuğunu» ağzından geçirerek yakınları tarafından kurtarılır, atlamak için sekizinci kata tırmanmaya karar verir ama ya bozuk asansöre rastlar ya da yükseklik korkusu vardır, başı döner vazgeçer...

Kısacası, yaralanıp berelenmeden, acı çekmeden, şöyle temiz pak işimizi bitirmemiz ne kadar zordur! Ama endişeye mahal yok, çünkü intihar heveslilerinin kendilerine en uygun yönte-

mi bulup seçebilecekleri bir başvuru kaynağı var artık. Derek Humphry'in meşhur kitabı. En rahat, acısız ve kesin ölümün nasıl elde edilebileceğini bütün detaylarıyla anlatan, garantili bir intihar kılavuzu. «Do It Yourself» yani «Kendin Yap» metodunun çok yaygın olduğu ABD'de yayımlanan ve kendi kendinize en iyi nasıl ölebileceğinizi anlatan kitabın adı *Final Exit* yani *Son Çıkış*.

Son Çıkış kesin ve acısız intihara ilişkin teknik ayrıntıların yanı sıra, intihar eyleminin kendisine ve intihar anlayışına getirdiği yeni yorumla da dikkat çekiyor. Kitabın yazarı, intiharı bireysel bir eylem olmaktan çıkarıp sosyalleştirmeyi amaçlıyor. Derek Humphry'ye göre ölmek isteyen yakınlarımıza yardım etmeli, sevgi ve ilgimizi sunarak intiharlarını paylaşmalıyız!

Son Çıkış'ın ölüm teknikleriyle ilgili bölümlerinde on sekiz ayrı ağrı kesici ve uyku hapının öldürücü dozuna ilişkin çizelgeler, siyanürün uygun kullanım tarifi ve acısız ölümü sağlayacak değişik ilaçların listeleri yer alıyor. İntihar sırasında ve sonrasında rahatsız edilmemenizi, yardım eden yakınlarınızın başının belaya girmesini engelleyen sosyal ayrıntılar da ihmal edilmiyor. Örneğin intihar günü çevrenizdekilerin başınıza olağanüstü bir şey geldiğini ya da geleceğini düşünmemesi için telefonun fişten çekilmemesi, sonradan kovuşturmaya uğramamaları için aile bireylerinin hiçbir şekilde doğrudan fiziksel yardımda bulunmaması, mirasçıların ölüm nedeninin araştırılması için gerekli otopsiye karşı çıkması gibi noktalar tek tek hatırlatılıyor.

Önerilen intihar yöntemleri oldukça yaratıcı. Bunlardan en çok rağbet göreni pudingli olan. Pek çok kişinin gerekli dozu bilmediği için ölemediğini düşünen yazar bu riski yok etmek için garantili bir yol öneriyor: En güçlü uyku ilaçlarını öğütüp bu karışımı en sevdiğiniz pudingin içine katmak. Tatlı sevmiyorsanız aynı yöntemi yoğurtla da uygulayabilirsiniz. İlacı pudinge veya yoğurda katarak almak kusmayı engellediği için, işte size ga-

rantili bir ölüm.Yöntemin bir de emniyet mandalı var; ilaçlı puding ya da yoğurdu yedikten sonra başınıza bir de naylon torba geçirip sıkı sıkı bağlayın: Sonuç artık kesindir! Nitekim, psikiyatrist Bruno Bettelheim bu yöntemi kullanarak hayatına son vermiş. Multiple Skleroz hastaları Sherry Miller ve Margery Wantz da öyle...

Humphry'nin intihara olan bu yoğun ilgisinde kişisel geçmişinin önemli bir rolü var. İntihar grafiği yüksek bir aileden geliyor. Kardeşi, kayınpederi ve onu en çok etkileyen şekilde de karısı, yaşamlarına intihar ederek nokta koymuşlar. Humphry'nin yakınlarının intihar nedeni psikolojik olarak bunalmaları ya da cinnet geçirmeleri değil. Hepsi de yakalandıkları tedavisi imkânsız hastalıklar nedeniyle bu yolu seçmiş. Ve Derek her seferinde de yakınlarının yanında kalarak ölürken onlara yardım etmiş.

Derek Humphry'nin başı 1975'te yayımladığı *Jean'in Seçimi* adlı kitabı nedeniyle de derde girmiş. Bu kitapta tüm ayrıntılarıyla karısının intiharını ve ona nasıl yardım ettiğini anlatır. Derek ve karısı, İngiltere'de yaşadıkları sırada, kadının amansız bir hastalığa yakalandığını ve bundan kurtulamayacağını öğrenirler; en iyi yol intihardır... (Hani, şu sevgili arsız intihar) Kararlaştırdıkları üzere en güzel giysilerini giyip müzikli hoş bir son gece yaşarlar. Yirmi yıllık evliliklerini, büyük kavgalarını, mutlu günlerini anarlar, sonra vedalaşırlar. Derek Humphry, Jean'e kendi elleriyle hazırladığı, en etkili zehirlerle (Sokrat'ın toprağı bol olsun) dolu bir fincan kahve ikram eder. Yatağa, karısının yanına ilişir ve onu kollarının arasına alarak bilincini adım adım yitirmesini izler... Ancak Jean'in kusma krizi onu rahatsız edecektir. Bir daha kusarsa karısının ölümüne yastığı yüzüne bastırarak yardım edeceğine dair ant içer. (Bu kadarı da fazla ama...) Neyseki buna gerek kalmaz ve kadıncağız elli dakikada ölür. Humphry'

nin sonraki çalışmalarında kusmayı engelleyecek reçeteler oluşturmaya uğraşmasında karısının intiharında yaşadığı sıkıntı-
nın payı olmalıdır.

Humphry, *Jean'in Seçimi*'nin yayımlanmasından sonra so-
ruşturmaya uğrar, temize çıkar ve ardından ABD'ne ger. Ya-
sal soruşturmadan kurtulmuştur. Fakat ahlaki suçlamalar yaka-
sını bırakmaz. Öncelikle ve pek de haksız sayılmayacak bir çe-
kilde, karısının ölümünü romantik bir öykü gibi sunmakla suçla-
nır. Karşısındaki çevrelere göre Derek Humphry intihar gördü
m dayanamamakta ve bunu kendi güçlü egosunu ifade etme-
nin tek yolu olarak kullanmaktadır. (Vay sen misin Marjinal
lmleri yazan) Kilise ile başı hiç dertten kurtulmaz, Uluslarara-
sı Anti-tenazi Derneği tahmin edileceği gibi Humphry'nin baş
düşmanıdır. Derneğin başkanı onu en büyük şarlatan ilan eder.
(Marjinal lm' yazmaya kalkanların kulağına küpe olmalı)
Ama Humphry ne eleştirilerden, ne de hakkında açılan davalar-
dan etkilenmiş görünüyor. İddia edilenin aksine, kitabında dep-
resyonda olanlara ölümü değil, ısrarla tedavi olmayı önerdiğini
yineliyor. Hiçbir zaman intiharı kolaylaştırmadığını, sadece onu
daha az acı verici, güvenli, basit ve sevilenlerle paylaşılan hale
getirmeye çalıştığını savunuyor. «Kitabımın amacı tıbbı karşı
ıkmak değil. Fakat doktorların her şeyi çözemediklerini de kim
inkâr edebilir... Tedavisi olanaksız hastalıklar nedeniyle ölmekte
olan insanların ihtiyaçlarına yanıt veremeyen tıbbın bir vasiyet-
namesi sayılabilir bu kitap.»

Humphry toplumun bütün bu söylediklerini sindirmesinin
zor olduğunun da farkında. Ailenin teki bireylerinin intihar
edenle dayanışma içine girmesinin, onun yanında yer alması-
nın, toplumda çok büyük bir zihinsel dönüşüm gerektirdiğini
söylüyor. «Sevgilinin lm birçok kişi için kabul edilebilir bir
şey olabilir ama, bu ölümü izlemek, hele o ölümde bilfiil yer al-

mak; işte bu olanaksızdır. Çünkü, ölen için sevdiklerinin desteğiyle intihar bir son çıkış olabilir. Oysa, sonu gelmez bir şüphe ve suçluluk duygusu geride kalanların peşini hiç bırakmayacaktır: İntihar rasyonel bir seçim olsa bile, insanoğlu duygusaldır.

Derek misyonunu sadece bireysel intiharlara yardımla sınırlamıyor. Daha felsefi bir problem onunki. Bir peygamber edasıyla, «İnsanlığın köklerinin ölüm sürecinde,» olduğunu vurguluyor ve bu sürecin 'güzel' yaşanabileceğini, ölümün ancak bu yolla 'uysallaştırılabileceğini' savunuyor. Eğer bir gün tedavisi olmayan bir hastalığa yakalanır ve intihar etmeye karar verirse hangi metodu seçeceği sorusuna, «Hiç şüphesiz pudingli ve naylon torbalı olanını» yanıtını veriyor.

Serap Mahmatlı ve Güner Kuban'a göre, Humphry'nin intihar söyleminin çıkış noktası olan ölümcül hastalıklara yakalanmış insanların acısını dindirme yaklaşımının soylu bir yanı olabilir. Ama o, kitabının, «İstediği notları almayı başaramayan on beş yaşındaki öğrenciye,» de yol gösterdiğini söylüyor ve kimse de çıkıp, «Neden ona ölmenin yolunu göstereceğine iyi not almak için yırtınmanın anlamsızlığını anlatmaya çalışmıyorsun,» diye sormuyor.

İnsan, hayatının bir döneminde intihara kalkışan ama, daha sonra yaşama sıkıca bağlanan kişilerin öyküsünü dinledikçe «iyi ki *Son Çıkış*'ın garantili yöntemlerini okumamışlar,» diye sevinmekten kendini alamıyor...

Derek Humphry'e bu kitabın yazarı kadar hatta belki de daha fazla sinirlendiğinizi, belki de ana avrat düz gittiğinizi hissediyorum... Ama ben sadece marjinal ölümü anlatıyorum. Marjinal ölümü, intiharı övüp göklere çıkartmıyorum ki.

Diyelim ki, ağır ameliyatlık hastayız

yani beyaz masadan bir daha kalkmamak ihtimali de var...

*Duymamak mümkün değilse de
biraz erken gitmenin kederini,
biz yine de güleceğiz anlatılan Bektaşî fıkrasına,
hava yağmurlu mu diye bakacağız pencereden
yahut merakla bekleyeceğiz en son ajans haberini...
Yani nasıl ve nerede olursak olalım hiç ölmeyecekmiş
gibi yaşanacak...*

Nazım Hikmet

VE O PİŞMANLIK

Bu kitap tümüyle bir araştırma değil. Bir roman, bir öykü hiç değil. Bir anı kitabı, bir söyleşi, bir oyun da değil. (Editörüm, hangi dizi kapsamında yayımlaması gerektiği konusunda hayli zorlandı sanırım.) Olsa olsa bir anlatı... ya da bir tür deneme diyelim... yoksa bir içdökümü mü?

Menzili 'dönüşsüz' bir yolculuğun hemen başında yaşanan ruh süreçlerini düşündüm çoğu kez.

Anna Karenina tren yoluna doğru kendini atarken acaba pişmanlık duydu mu?

Yaşam içgüdüğü bir anda ölüm içgüdüünü yendi mi?

Hayata tutunmak istedi mi yeniden?

Ya bu soruların yanıtları 'evet'se...

Ölüm ve yaşam arasındaki savaş, dram, çatışma, rekabet, misillemedir intihar. Bazen insan ölme, öldürölme isteğiyle dolduğunu duyumsar. Bir yandan kendisine karşı şiddetli, yok edici niyetler beslerken bir taraftan da bütün bütün kopmamak yanlısıdır.

Bir avucun sıcaklığını özledi Anna. Nemli, sıcak bir avucun. Vronski şimdi çok uzaklardaydı...

İntihar girişimleri ardından kurtarılan pek çok kişinin pişmanlıklarını dile getirdikleri, kurtarıcılarına minnettar kaldıkları,

hayata genelde daha bir sıkı bağlandıkları bilinir. Yaşam içgüdü-
düsünün yengisidir bu. Zaferidir.

'Her ölüm, erken ölümdür' Cemal Süreya'ya göre. Her intihar ertenilesidir belki de... tek bu nedenle bile ertenilesidir, kim-bilir.

İntiharı anlatmaya çalıştım size. Başkalarının intiharlarından, intihar girişimlerinden, düşüncelerinden yola çıkarak psiko-sosyal, kültürel dinamiklerini anlatmaya çabaladım dilim döndüğünce. İntihar konusunda konuştuğum insanların çoğu intiharı çaresizlik, zayıflık, çılgınlık olarak değerlendiriyor, intiharın kesinlikle savunulacak bir eylem olmadığını, ötenazinin intiharla bir tutulmaması gerektiğini vurguluyorlardı.

Tıpkı o şarkıda olduğu gibi, *«Zor bir günün gecesiydi yaşadığımız, zor bir ömrün akşamı,»* diyorlardı. *«Ama gün dönünce, geride kalan hep dündür...»*

Evet, intiharı anlattım. Daha önce de belirttiğim gibi intiharı yazmak erkek eşcinsellerin psiko-sosyal açmazlarını, marjinal sevgileri yazmaya benzemiyordu. Potansiyel katildim kimilerinin gözünde. Belki bir cani ya da azılı bir deli... İntihar riskliydi çünkü. Tabuydu. İntihar, ateşle oynamaktı.

Bundan sonraki bölümde yaşadığım çok şiddetli bir duygusal çöküntü esnasında planladığım, ama korkak (beceriksiz mi yoksa) bir katil olduğumdan bir türlü gerçekleştiremediğim, er-telediğim bir cinayeti; kendi intiharımdan az önce duyumsadıklarımı anlatacağım size. Ama bir hatırlatma yapmak istiyorum; belki intiharı, takıntılı bir insanın sabuklaması olarak alımlayacak, belki sahtekârlıkla suçlayacaksınız beni. Kabulüm. Başım gözüm üstüne. Yine de yazmadan geçemeyeceğim. Hayatı sevin diyeceğim size, mavinin, sarının, sulandırılmış lila tonların ayırdına vararak yaşayın, diyeceğim.

Yani, nasıl ve nerede olursanız olun, hiç ölmeyecekmişcesine yaşamı sevin diyeceğim.

İLGİLİ MAKAM'a

Kendi isteğim ve özgür irademle yaşantımı sonlandırmaya karar vermiş bulunuyorum. İntiharım kesinlikle anlık bir edim değil. Çok önceden planladım, bilinçle seçtim. Tıpkı Werther, Artauld gibi, isteyerek kopardım kendimi hayat-tan, yazgımı değiştirmeyi denedim.

Gereksiz soruşturma ve işlemlere girişilmemesini özel-likle rica ederim.

Saygılarımla
Pınar ÇEKİRGE

ACI KAYBIMIZ

Ulviye Özgüç, Nurettin Özgüç, Müveddet Çekirge, Ek-ber Çekirge'nin torunları, Güner Özgüç - Çekirge ve Saadet-tin Çekirge'nin biricik oğulları,

PINAR ÇEKİRGE

vefat etmiştir. Cenazesi 26 Mayıs 1993 günü (bugün) Teşvikiye Camii'nde kılınacak öğle namazını müteakip Feri-köy Aile Kabristanı'na defnedilecektir. Mevla rahmet eyleye.

AİLESİ

BAŞSAĞLIĞI

PINAR ÇEKİRGE'yi

yitirmenin derin üzüntüsü içerisindeyiz. Merhuma Tan-rı'dan rahmet, kederli ailesine ve yakınlarına başsağlığı dile-riz.

ÇALIŞMA ARKADAŞLARI

*Dostlarım toplanın öldüğüm zaman,
Yalanı o günlük bir kenara atın.
Tutunuz tabutun bir kenarından,
Bir derin çukura beni fırlatın.*

O.S.Orhon

'Yalnızlık Adası'nın Erkekleri', 'Marjinal Kadınlar', 'Marazi Aşklar / Lila Rengi Hüzünler' adlı kitaplarıyla tanıdığımız, araştırmacı-yazar Pınar ÇEKİRGE (33) dün sabah evinde ölü olarak bulunmuştur. Yapılan incelemede aşırı derecede uykuyu hırpı alıp...

(Rikkat Gazetesi, 26 Mayıs 1993/sayfa 2, sütun 4)

İNTİHAR MI, CİNAYET Mİ?

Yazar Pınar ÇEKİRGE'nin esrarengiz ölümü...

(Öğleden Sonra Gazetesi,
26 Mayıs 1993/sayfa1, sütun 2)

Pınar ÇEKİRGE aşk yüzünden mi canına kıydı...

(Avuntu Dergisi,
1 Haziran 1993/sayfa 12-13)

Pınar ÇEKİRGE'nin intiharı ile ilgili olarak yürütülen soruşturma devam etmekte olup, çevresinde hayata bağlılığıyla bilinen ÇEKİRGE'nin neden intihar etmiş olduğu henüz anlaşılamamıştır...

(Hafta Ortası Magazin,
2 Haziran 1993/sayfa 18)

*Dostlarım anmayın artık adımı,
Siliniz gönülden eski yâdımı.
Kırınız sonuncu itimadımı.
Ölünce bir daha, beni aldatın.*

*Yüzyüze getiremez bizi asırlar,
Meydana vurulsun saklanan sırlar.
Sayılsın şahsıma ait kusurlar,
Korkmayın içine yalan da katın...*

O.S.Orhon

KORKAK BİR KATİLİN MEKTUPLARI

23 Mayıs 1993

Sevgili Füsün,

Yıllar ve yıllar önceydi. Ölüm tarihimi kendim belirlemeye karar vermiştim. Zebercet, Emma Bovary, Bihter, Prof.Aysel Dereli, Seher Şeniz, Şevkiye May, George Sanders, Mersault, Anna Karenina gibi. Anlayacağın, yaşamla ölüm arasında tercihim yapmış, hayattan bilerek isteyerek vazgeçmiştim. Çünkü hiç sevmemiştim yaşamı. Bir yük gibi algılamıştim. Soluk vermek bile zor geliyordu nicedir inanır mısın, değil ki yeniden sevmek, bağlanmak... Bunca düşbozumundan, vurgundan sonra... Bıkkınlık, de dilersem. Ölüme susamış gibiydim. Ortada intiharıma neden olacak hiçbir somut öge (baskı, fizyolojik bir rahatsızlık, tehdit vs.) bulunmamasına rağmen, kararımdan vazgeçmeye, daha fazla ertelemeye niyetim yok artık. Dahası ölümle çoktan ödeşmiştim ben; ilk gençliğimde lila rengi hüznler, ağdalı yalnızlıklar ruhumu sarmaya başladığında ödeşmiştim.

Ne garip. günün birinde intihar edeceğimi bilmek, yaşamın onmaz sıkıntılarına, açmazlarına, hatta elemelerine karşın tek dayanağımdı... Başkaldırımdı. Kanayan erinçsizliğimdi. Tutkumdu. Evet, tutkum. Çoğaltıp, beslediğim...

Şimdi sana, bu satırları çiziktirdiğim gün sonunda, tam da güneş batmak üzereyken, Selim İleri'nin senaryosunu yazdığı, -adını anımsayamıyorum- bir filmde şu cümleler takılıyor dilime:

...insan kendi ölümüyle alay edemiyor. Başka türlü olmasını isterdim her şeyin. Gidebileceğim hiçbir yer kalmadı. Ölümünden kimse sorumlu değildir. Ölümünden hayatıma giren herkes sorumludur.»

İntiharımdan kimse sorumlu değil, Füsün. N'olur boş yere abartıp, kafa yormasınlar, olası gizil nedenlerin izini sürmesinler, bir bardak suda fırtınalar koparmasınlar. Tekrar ediyorum, canıma kıymak tümüyle öz seçimimdir. Sorun Nietzsche'nin değindiği gibi, «Bazıları çok erken, kimileri hayli geç ayrılıyorlar hayattan. Asıl mesele tam zamanında ölmeyi bilmek.» Bu zamanı ben saptadım.

O geceyi anımsar mısın, Füsün? Sayırsal bile olsa, 'aşk gibi' sevebilmeli demiştin hani. Doğumgünündü. Bir şarabın bugusuna sığınmıştık...

Sahne koyu gölgelere boğulmuş. Siyahlı kadın, güz sarartısında eriyip, dağılan sevinçlerden arta kalan hüzzam bir yalnızlık gibi ilerliyor seyirciye doğru. Başını kaldırıyor bir an için. Spotlara bakıyor. Tam dekorların üzerinden süzülen soluk ışıktaki kirpiklerinin arasında biriken damlalar titreşmekte... Gözlerinde sevgisizlik, örselenmişlik, terk edilmişlik adına pırıldayan, bir türlü akmayan yaşlar. Dudaklarında buruk bir gülümseme: ...anılarım ile yaşamayacağım bundan böyle. Anı istemiyorum!»

Sabah alacasıdır. Renkler bulanık, hüzünlüdür. Gökyüzü kapkaradır hâlâ. Kadın öylece duruyor. Devinimsiz-hani neredeyse soluk bile alınadan. Birden koşar adımlarla fırlıyor sahnedan... Bir şeyi, bir şeyleri geride bırakmak istercesine...

-Beni unutma, olur mu? Seni hiç unutmayacağım.

-Görüşeceğiz. Nasıl gülüp, eğleneceğiz gör, bak. Dedikodu yapacağız. İki can arkadaş gibi.

ARKADAŞ GİBİ...

Ağlamıyor Aslı. Bağıra bağıra ağlaması gerek ama, tutuyor kendini. Merdivenlerde son kez sırtına dokunuyor Ali'nin. Taksiye bindiriyor O'nu. Hesabı kendi parasından ödemenin güveni var, bakışlarında. Sevgilisini yolcu eden bir âşık sanki... Taksiden el sallıyor Aslı. Ve bitiriyor.

N'olur bırakın yaşayalım.

Bırakın yaşasınlar.

Çetin Altan'ı bir kez daha analım mı?

Hüsranı ise bir tek yerde kabul ediyorum, yaşamak mümkünken yaşayamamış olmakta.

Sonra geriye dönüyor ansızın. Sanki bir şey unutmuşcasına. Çantasını masanın üzerine bırakıyor, konsolun karşısına geçip, aynada buğulanan görüntüsüne gülümsüyor bir an. Seyirciye çeviriyor yüzünü. (Duyguları dağlanmış, kimin umurunda?)

Doğru, düşler kimseye anlatılmamalı. Hep saklı tutulmalı. Örtülmeli...

Hem canım. sevgiyle tutkunun tam anlaştıkları dakikada buluştukları nerede görülmüş zaten?

Dingin sesi. sigara dumanları arasından sıyrılıyor:

«Yine sevmeye başladın. Yine acı çekiyorsun, Pınar,» diyor.

«Hüzün ustasıyım,» diye ekliyorum.

«Körelir, körelir; sevgiler de körelir. Geriye tek kişilik alın yazılarımız kalır. Üstelik bütün ayrıksıları benimsemişken...

Dostluğumuzun koşulsuz bir sevgi olmasını ne kadar istedim, Füsün. Belki de bir sevgiydi. Bilemiyorum.

«Durup dururken, insanın yüreğini böylece sere serpe, gizlisiz saklısız dışa vurması doğru mu,» diye soruyorum. Susuyor.

Heyecan bir gün bitecekti. Hem ne vardı ki: Ne umabilirdik ki! Zamanla tükenecekti. Öyleyse geçmiş bir daha hiç anmamalıydık...

Tutku sadece bir sanrıydı nicedir. Bakır alığı yalnızlıkları-
mızda, giderek rknleşen bir sanrı. İhtiras bir sağnak gibi bo-
şalmıştı önce. Sonra sessizlik, umarsızlık kaplamıştı her yanımı-
zı. Bozguna uğramıştık. Hiç nedensiz srlmştk. Biz iki red-
dedilmiş...

Hüzün dağılısındı artık, dağılısın!

Sarı, beyaz frezyalar, eprimiş film afişleri, çizilmiş taş plak-
lar, yaşamın gereksizliği... Simli düşlere bulaşan gözyaşları...
ts çoktan bozulmuş kırlentlerde, taze ruj izleri...

*-Bu nedir doktor bey? Nasıl kurtulabilirim? Sizce hâlâ birlikte
te olabilir miyiz? diye üsteledi Aslı.*

*-Çok ilginç, dedi zcan Bey. «Ama kaplumbağaya koşmak
ğretilmez. Siz tazisiniz. Hem sizi gerçekten sevse korkmazdı,
engel tanımazdı. Madam Simon'u bilirsiniz. Tahtlar bırakıldı tarih-
te, aşk uğruna. Devam ederse sürdürün, fakat nasılsa bitecek.
Kaç yıldır birlikte yaşıyorsunuz?»*

*Tanrım ne mene bir soru bu? Kaç yıldır? Nasıl söylesem
ALTMİş GÜN'dür diye?*

«Yılbaşından beri...

«Hangi yılbaşı, kaç yıl önceki yılbaşı?»

*«Geçtiğimiz yılbaşı. ALTMİş GÜNDÜR beraberiz. ALTMİş
GÜN içinde toplananız belki de tam tamına otuz gün.»*

*«Hiç korkmayın yleyse. Bu kısacık sreye yılları sığdırmış-
sınız. Anlattıklarınız birkaç yıllık. Bu yoğun sevgi aniden tersiyle
yer değiştirecektir. Tıbben zm bu. Yani sevginiz acıma ya da
nefrete dönüşecektir. Siz kocanızda baba eksikliğinizi gidermiş-
siniz. Åřıęınızda ise erkek evlat zleminizi... Ne mutlu size! Yeni
bir aşka gebesiniz. Bunu sizden başkasına nermezdim. Cinsel
zgrlk gerekiyor, kırk yaşında.»*

«Peki bu adamı unutabilecek miyim doktor bey?»

«Hiç kuşkunuz olmasın, unutacak ve gleceksiniz...»

Silik soluk anılardan, çoktan dağılıp toza küle dönmüş sevi-
lerin, heyecanların 'gamlı' yasından yola çıkarak Füsün'la nice
yaşanmışlıklarla bezeli evinin mutfağında, salkım saçak bir söy-
leşti yapıyoruz. Tiyatrodan konuşuyoruz, kitaplardan, yayın dün-
yasından, parçalanmış, ezilmiş, sürekli tıkanan hayatlarımızdan,
toplumsal göz altından ve tabii kedilerimizden.

*Anlayın kimlermiş, dost sandıklarım
O muhabbetini kışkandıklarım...
Anlayın ne boşmuş inandıklarım,
Şu yalan hayatı bana anlatın...*

Konuştukça açılıyor, rahatlıyor sanki. Kendinden emin, iç-
ten, dupduru bir insan Füsün. Neşeli, aldrışsız, alaycı görünme-
ye çalışsa da, o hep iyicil bakan gözlerinin derinliklerinde ağdalı
bir hüznün, ağulu bir yalnızlık var sanki. Yanılmış olmam olasız...

«Asil sorun, özel hayatları özel hayatlar olarak yaşamının
aykırı sayılması galiba,» diyor.

Çeviri hayatlara devam öyleyse...

«Dahası hüznlerimiz ne denli başkalarına bağlıysa, sevinç-
leriniz de...

Neyse ne be Füsün; hüznün küçükmüş, büyükmüş; azmış,
çokmuş demiyor, bizi her an sınıyor. Evet sınıyor...

Varsayalım bir sabah uyandık.

Ne o?

Dünya tersine dönmüş.

Aman, aman...

Sevgi sevgisizliği yenmiş. Halklar özgürlüğe kavuşmuş.
Duvarlar, sınırlar çökmüş. Kavkılaşmış tabular yıkılmış.

Vah...

Dünya ayağa kalkmaz mı? İnsanlar birbirine girmez mi?
Sodom Gomorra'dan, ilahi gazaptan, söz açılmaz mı? Koşulsuz
duyarlılıklara, veryansın edilmez mi? Engizisyon ruhu aşılabilir

mı? (Buyruktur: Cadılar yakıla... Sapıklar ateşe atıla... Yoldan çıkmışların, düzen bozucuların başları ezile...)

Gerçek hayatta ise sevgisizlik, sevgiyi katlediyor.

Ne oluyor?

Hiçbir şey olduğu yok: Âşıkları, 'sayrısız' diye nitelendirilen duyarlılıkları, bilmem kaç günlük -tukaka- sevdaları, coşkuları ancak General Marco'ya anlatıp, derdimize mum yakmıyor mu-yuz, habire?

Doğru insanlar pısmış. Pıstırılmış.

Mitterrand nutuk çeker, Saddam renkli otrişlerden yapılmış yelpazesıyla serinler, bizim Sultanlar Dior etiketli döpiyesleri, YSL marka çorap ve parfümleriyle avunur, Güney Doğu Anadolu'da insanlar boş gözlerle birbirlerini süzer, PKK yâlel çeker, konfeksiyon ilişkiler alıp başını gider...

Aydın dostlarımız ne yapar?

Güldürme beni!

Ya tatlı suların 'mega' aydınları?

Susarlar. Ellerinde ithal puolar, 'annelerinin margarinini kullanmaya', devam ederler. (Aman bana bulaşılmasın da...) Netekim anayasalar da tıpkı babayasalar gibi delinir zamanla. (Bir yakalarsam onları, alim allah 12 Eylül'den beter ederim...) Kırk bir kere maşallah yüz kırk bir olur, ansızın. Rahmeti rahmana kavuşan kültürmüş, öz değerlermiş, o da mı dert? (Gözlerini kapayıp vazifeni yapmak, Üniversiteleri doğrayıp, budamak varken...) Hem canım geçinip gidiyoruz şunun şurasında. Dert üstü murâd üstüyüz. Neyimiz eksik... Avrupa hijyenik kadın bağlarımız bile mevcut...

Haklısın Füsün, ortalama duyarlılıkların insanı olmadım ben. Olamadım. Bu nedenle aykırıyım. Anarşistim. Törel ve te-cimsel değerlere karşı bir yanlışı seçtim, 'koşulsuz' sevgiyi savundum... Vay sen misin, savunan...

Vivaldi' nin, Neruda' nın, uçuşan sarı saçların esiriyim aylardır. Gündelik yaşamın soğuk, kaskatı kesilmiş acımasız burgacından sıyrılmak istiyorum. Ölümse bir saplantıymışçasına yıllar yılı düşlerimi işgal etmiş zaten. Ölümüne gönül vermişliğimi, ta yüreğimde duyumsuyorum: «İntihara sadece... İntihara!» diye kaldırıyorum kadehimi.

Sabah alacasıdır.

Uykuyla uyanıklık arasındır.

Varoluşumu açıklayacak herhangi bir gerekçe bulamıyorum artık. Nostalji bile üç dört fotoğraf, orada burada unutulmuş dizelerden ibaretse...

Beni bekleyen ilk şey, belki de tek şey, intihar.

İntihar.

Aykırı, yasak bir eylemin tılsımlı sözcüğü. İntihar suskunluk, intihar kaçış, terkediş... İntihar uzaklık, intihar başkaldırı, intihar bir daha dokunamamak, duyumsayamamak, sevişememek... intihar çaresizlik, zayıflık... Öte yandan intihar, göze almak demek... sonuna kadar gidebilmenin yürekliliği, korkusuzluğu demek...

Elveda arayışlar, yanılgılar, suzînak makamındaki pişmanlıklar. Pişmanlıklarım.

Askıda bıraktığım bir şey yok Füsün, inan bana. Piaf gibi 'hayatı iki kez ' yaşadım. Ölebilirim.

MAŞA - Duyuyor musunuz, bandoyu? Bizi bırakıyorlar, içlerinden biri dönmeyecek; yapayalnızız, yeniden başlıyoruz hayatımıza. Yaşamalıyız. Yaşamalıyız.

İRİNA - Bir gün gelecek, herkes anlayacak; gizli kapaklı bir şey kalmayacak o zaman. Ama bu arada, yaşamalıyız... Çalışmalıyız, sadece çalışmalıyız. Yarın tek başıma gideceğim, öğretmenlik yapacağım bir okulda, hayatımı ihtiyacı olanlara adaya-

cağım. Şimdi sonbahar, kış gelecek yakında, her taraf karla örtülecek, ben çalışacağım.

OLGA - Öyle neşeli çalışıyor ki bando, insan resmen yaşamak istiyor. Ah, Tanrım! Yıllar geçecek hepimiz çekip gideceğiz, yüzlerimiz, seslerimiz unutulacak, kaç kişi olduğumuz unutulacak; ama bizden sonra gelecekler var, acılarımız sevince dönecek onlar için, yeryüzünü huzur kaplayacak, işte o zaman bizi sevgiyle anacaklar... Ah, kardeşlerim benim, hayatımız bitmedi daha. Yaşayacağız! Bando öyle neşeli, öyle güzel çalışıyor ki. Sanki biraz daha çalsa, neden yaşadığımızı öğreneceğiz, niye acı çektiğimizi... bir öğrenebilseydik... bir öğrenebilseydik.

Devir bol vernikli imaj devri. Herkes vernikliyor geçmişini. Düşler, umutlar vernikleniyor.

Kirli bir sabah. Sokaklar kalabalık. Gökyüzünü dumanlar gizlemiş. Fırtına öncesinin dingin havası sarmış ortalığı. Yüksel Hanımefendi yanaklarına vernik sürüyor. (Vernik cildi besler, kırışıklıkları geciktirmiş...) Tacettin Beyin boyalı saçlarını vernikle parlatıp şekle sokuyor. (Bir erkeğin en önemli kozmetiği saçlarına hayat veren verniğidir...) Muadelet Hanım bulaşık sonrası kuruyan ellerini verniğe batırıyor. (Hem yumuşak, hem de hesaplı... üstelik protein B5 ile güçlendirilmiş... Siz yoksa hâlâ paşa nenenizin verniğiyle mi...)

Bir öğrenebilseydik, Füsün. Bir öğrenebilseydik. Ah, keşke...

Mükerrem Beyden söz etmiş miydin, sana? Dedemin yeğeniymiş, Mükerrem Bey. Boylu poslu, kapı gibi adammış, yerler titirmiş yürüdüğünde. Bir de yakışıklıymış ki, hiç sorma. Yüzbaşıymış galiba. Yoksa albay mı, aklımda kalmamış pek. (Ben doğmadan on sekiz yıl önce...) Bazen, aile arasında Mükerrem Beyin 'vakitsiz' ölümünden, küçük yaşta yetim kalan

Oğuz Ağabeyden, zavallı Nezihe Hanımdan bahsedilirdi. Silik soluk cümleler kalmış belleğimde...

Bir akşamüzeri tabancasını sağ şakağına dayayıp, kendini ortadan silivermiş, Mükerrerem Bey. Bu kadar basit.

«Yaşamım arayışlar içinde geçti. Tutunmak, çekelenmek istemiyorum artık. Usandım. Mutsuzum. Sevgisizliğim kanıyor...

İstençli seçimini bir tek kurşunla noktalamış. (Suçumun, suçlarımın tüm cezalarına razıyım...) Kafatası parçalanmış. Bünyan halıda soğumuş kan lekeleri.

İşte o akşamüstü, tam da yağmur başlamışken, Nezihe Hanımın konuk günleri, oğlanın dersleri, düşleri, geleceği, özlemleri, tutkuları sırlıslıkla ıslanırken ve salt yaşadıklarından değil, duyumsadıklarından da yorulmuş, tükenmiş, pek çok acıyı üst üste çekmiş, hayatı niçin hiç sevmediğini kendine defalarca sormuş olarak, bütün bu vıdı vıdıdan, tedirgin edici bakışlardan, tekdüze yanıtlardan, emirlerden, talimatlardan, yükümlülüklerden bıkarak, o akşamüstü Mükerrerem Bey evinde, yatak odasında intihar etti... Parmakları arasında dumanları hâlâ tüten, tere batmış tabancası.

Ver saki tazelendi derdim bu gece,

Bir tek daha ver, sorma gelen kim, bu gece...

«Radyoyu kapayın çabukkk,» diye haykırdı Nezihe Hanım. Dizlerinin üzerine çöküp «Eşhedüenla ilâhe illâllah,» diye mırıldandı sonra. Eğilip kan sızan dudaklarından öptü kocasını. Ağlamadı. Hiç ağlamadı. Kaskatıydı. Darmadağındı. Çaresizdi. İsyen edemezdi. Boyun eğdi.

Ölümüne neden aramıyordu Mükerrerem Bey. Yersiz bir ölüm istemiyordu. Usanmıştı. Taşamamıştı kendinden. Kendinin dışına çıkamamıştı bir türlü. İçini hep kendine saklamıştı. Dışınıysa kapıp gitmişlerdi.

Mükerrem Beyden geriye bir apolet kaldı. Nezihe Hanım o gece sırmalı apoletle uyudu sarmaş dolaş.

Bütün Der Saadet,

Bütün dullar,

Bütün sevinçler, ertelenmiş cinsel doyumlar, Vita kutularında unutulmuş fesleğenler, küpe çiçekleri, tel dolapta soğumaya bırakılan bol biberli kapuska, sakızlı muhallebi, çivide yatırılmış mermerşâhi tülbentler, yılan derisi iskarpinler, o gece sırmalı apoletle uyudular.

Ertesi sabah,

Gelip cenazeyi götürdüler.

«Ortada hiçbir neden yokken nasıl kıymıştı canına? Böyle bağışlanmaz bir günahı neden işlemiş, Cenab-ı Hakk'ın emirlerine karşı gelmişti? Kelli felli bir adamdı... «Mürşide Kalfa yanıtlamamış soruların boğuntusu içinde ikide bir abdest tazeliyor, tebareke okuyordu. Öyle ya, mutlu, sayılan, sevilen bir aile babasıydı, geçimli, dirlikli, eteği belinde gül gibi karısı, nur topu gibi bir oğulcuğu... zoru neydi acaba?»

Tabuttan kan sızıyordu. Emireri İsmail Mehmetoğlu Mehmet avucundaki pamuğu bastırıyordu habire, bayrağa sarılı tabutun sağ baş tarafındaki çatlağa... «Kimseler görmesin aman ha,» diye tembihlemişti gomutanı. Emre itaatsizlik olmaz. Askerliği yanar adamın mazallah...

Nezihe Hanımın kurumuş dudaklarında hep aynı cümle:

«Ah gitti, bizleri böyle bırakıp...

Acısı doruklara yükseliyordu. Kafasında onlarca soru... Komşu kadınlar toplanmışlardı etrafına. (Dostluk böyle günde belli olurdu, değil mi ama, kardeş?) Gençti Nezihe Hanım. Kırkında yoktu daha. Reva mıydı?

«Peki ben ne yapacağım şimdi?»

Gözyaşlarına evrilen, dile getirilemeyen bir özlemle, susuzlukla yineledi Nezihe Hanım: «Ne yapacağım?»

Birazdan yarım bardak şarapla, yirmi tane beşer miligramlık diazem alıp, yatağıma uzanacağım Füsün. Çok şey gerilerde kalacak. Çilehaneden kurtulacağım, en azından. Yetmez mi?

MAŞA - Düşünün, annemin yüzünü unutmaya başladım bile. Bizi de hatırlayan olmayacak. Unutulacağız.

VERŞİNİN - Evet, unutulacağız. Kaderimiz böyle, çaresiziz. Bize ciddi, önemli gelen ne varsa değerini yitirecek. Ne garip, gelecekte neyin büyük, neyin değersiz, saçma sayılacağını bugünden kestiremiyoruz. Herhangi birinin çiziktirdiği sabuklamların birer doğru olarak kabullenildiği yıllarda Kopernik'in ya da Kolomb'un keşifleri pek dikkate alınmıyordu, öyle değil mi? Kimbilir, şimdiki yaşantılarımız da bizden sonrakilere tuhaf, karanlık hatta günah dolu gelecek...

Bu piyesi çok daha önce okumalıydım Füsün. Belki okumuş olsaydım, bunlar olmazdı. Ya da böyle olmazdı. Geç kalmış, ertelenmiş piyeslerden biriydi. Üç Kızkardeş benim için, şimdi daha iyi ayırımsıyorum bunu. Tüm standart duyarlılıkları yadsıyarak sevmez, bağlanmazdım gibime geliyor. YANILIYORUM demek, öyle mi?

Benim geleceğimdiniz Mükerrerem Bey. Siz olmasaydınız, cesaret edemeyebilirdim. Fotoğrafınızı gümüş çerçeveye yerleştirirken, bir gün aynı sona ulaşacağımızı düşünmüştüm. İçim ürpermişti, inanın bana. Sesinizi duyar gibi oluyorum:

«Yaşamım arayışlar içinde geçti... tutunmak, çekelenmek istemiyorum artık... Mutsuzum. Sevgisizliğim zonkluyor.» (Yoksa o çerçevede özenle gizlediğim kaygılarım, beklentisizliğim miydi? Şimdi ne önemi var...)

Duyarsızlık hiçbir şeyi belgelemiyor ki, Mükerrerem Bey. Siz de bilirsiniz bunu. Yaşadınız.

'Yepyeni bir düzen, sevginin yoğunlaştığı başka bir düzen kurulana dek kavgaya devam,' diye yazmıştım defterime yıllar

Önce. Tarih 12 Eylül 1991. Boşmuş. Anlamsızmış. Saçmaymış. Değmezmiş. Biraz geç de olsa, anladım.

Susuyorsun Füsün. Oysa bu noktaya ulaşmayı göze alan, intiharı hesaba katmalıdır. Haksız mıyım?

Paskalya'da İsa şakirtlerine: «Yeruşalim'e çıkıyoruz ve ben ölüme gideceğim, ama üçüncü günün sonunda dirileceğim,» dedi.

Sonunda sadede geldi babam. 'Neden' diye üsteledi. Neden intihara sığınıyorsun? Neden, neden... bir açıklaması olmalı. Susarak yutkundum, 'neden' diye üzerime geldikçe. İntiharı seçmiş birine 'neden' diye sorulduğunda, onlarca neden bulaacağını, neden anlamazdan geliyordu? Neden? Yalnızlıktan... Neden? Terkedilmişlikten... Neden? Sıkıntıdan... Neden? Mace-
ra isteğinden... Neden? Yaşamı sevmemekten... Neden? Ölüm içgüdüsüne yenilmekten. Neden? Sevgi yetersizliğinden. Neden? «İlle bir neden gerekli mi, baba?» diye sordum. Başıyla 'evet'ledi. Nedeni şu, BIKTIM... «Lafı değiştiriverdi hemen. Başka konulara döndük. Son çıkan kitabımla ilgili görüşlerini sıraladı tek tek... Ona gerçek nedeni fısıldamıştım oysa. Aldırmamıştı. Aldırmamış mıydı?»

Ayrılırken: «Kendine edersin,» demişti. «Yazık olur... Kalan üç bilemedin dört gün ağlar...» Hepsi bu. Beş kırk beş vapuruna yetişmesi gerekiyordu. Karısı beklerdi...

Yahuda başkâhine dönerek: «Onu size teslim edersem, bana ne verirsiniz,» diye sordu. «Helalinden otuz gümüş,» dedi başkâhin. Otuz gümüşe satıldı İsa. Her şey satılıktı madem. Devir liberal ekonomi devriydi. Eh, artık olacaktı o kadar? Asıl önemli olan, kimin arabalandırılmadığı meselesiydi çünkü. Ya da kimlerin en büyük olduğu?

Bir önceki yılın ajandasına takılıyor gözüm. Gelişigüzel sayfalarını çevirmeye başlıyorum. Küçük notlar almışım. Aynen yazıyorum Füsün, belki daha kolay açıklayabilirim sana çıkışsızlığımı, intiharımı... dahası beni bu karara yönelten gizil nedenleri...

5 Ekim 1991

O sıradan sabahlardan biri daha. O katlanılmaz sabahlardan Hayatımla dalga geçiyorum. Katil ve kurbanım.

9 Ekim 1991

Ertelenmeden yaşadım. Aklıma estiği gibi... Kimseye aldırmadım. Burnumun doğrultusunda yürüdüm. Doyumsuzluklarım oldu yine de... Tozlu kitap sayfaları arasında kurumuş menekşeler... İçimdeki tedirginlik depreşip durmakta. Puslu bungun bir gün sonu. Yalnızım. Satılık sevgiler de tenin açlığını gideremiyor, ayırdındayım. Geçmişin duyarlılıklarına sığınyorum, ister istemez. İçe akıtılmış gözyaşları kalıyor elimde. Sayrısız bir yalnızlık ve tabii çapraşık ruh süreçleri de cabası... Zaaflarım çözülüyor giderek. Onursuzluğun zirvesindeyim sanki...

21 Ekim 1991

Mutsuzum. Bitmeli... hiçbir amacım kalmadı...

22 Ekim 1991

Hayat her şeyi verdi bana. Para, istediklerimi elde etme fırsatı... sadece bir tek konuda nekes davrandı. Sevgiye sığınabildim, olmadı. Beceremedim. Sevgiyi iskaladım, her defasında. Otuz yaşına gelmeden çöktüm. Çelişik duygular, düşünceler içindeyim. Bikkınım. Artık birer yıkımdan başka bir şey ifade etmeyecek olan yaşanmışlıklar, yaşanacaklar...

24 Ekim 1991

Yükümlü olduğum kimse yok, arkamda. «Ah, bensiz ne yapar, ne eder!» diye kaygılanacağım ne bir çocuk, ne sevgili... Dolayısıyla çekip gitmek zor değil benim için... Uyudu uyanmadı olacak.

27 Ekim 1991

İçim daralıyor. Boğuluyorum. Yaşamak çok zor geliyor. HALET REZAKİ gibi, «... bıktım dünyayı sırtımda taşımaktan, hayatın yorgunuyum ben.» Ve dahası, «Hiç bilmedim fiyatını ömrümce, ekmeğin, şekerin, tuzun, muzun. Girmedim bakkal, kasaptan içeri. Ayağıma geldi ne istedimse, önüme kondu her ne yedimse.» İyi de yozlaşmış burjuvazinin 'en seçkin' örneklerinden biri olmadığımı iddia etmedim ki, zaten.

29 Ekim 1991

Gerçekte hepimiz umarsız ve yapayalnızız. Birbirimize yardım edemeyecek denli uzağız. O kadar kendimize kilitlenmişiz ki... Ölüm bile açamıyor bu kilitleri.

2 Kasım 1991

Yine de intiharım bir başkasının üzülmesine, pişmanlık, elem duymasına yazgılı olmamalı. Kimse üzülüp, ağlamasın benim için.

Don't cry, lütfen...

5 Kasım 1991

Heyecanın tılsımı, tüm yanılsaması uçup gitmiş elimden. Umarsızım. Sevgi yitik bir duygu nicedir... Kimse -ben dahil- güzel duygular için çaba harcamıyor...

12 Kasım 1991

Sis inmiş. Sis dağılmış. Sis yeniden inmiş. Yeniden dağılmış. Hiçbir menzile ulaşmamış olduğumu sisten anlıyorum. Sisten anlıyorum beklentisizliğimi. Yo, duygularım pörsümedi henüz. Sadece yollara saçıldı sevinçlerim. Yarıda kaldım. Yaşamak boş ve anlamsız geliyor nicedir. Acı çekiyorum. Hoşgörüsüzlüğüm, ölmeye yatmışlığım bundan...

13 Kasım 1991

Teke tek, yalnız bir yaşam da mümkün aslında. Bakalım rastlantı denilen 'kesin' kader parçası, nasıl bir karar verecek gelecek adına. Benim kararım şimdilik yalnızlıktan yana. Rastlantı bile değiştiremez diye düşünüyorum bu kararımı ama sanki bunu yaz. en bile, herhangi bir rastlantının beni yenmesini bekler gibiyim.

14 Kasım 1991

Gri bir lodos savruluyor dışarıda. Hüznün minesini solmadı. Hiç solmadı yıllardır. «Neden bu karamsarlık?» Sorula sorula artık kanıksanmış, içi boşalmış, küflenmiş, sıradan bir soru: Neyim eksik? Boğuluyorum... içim daralıyor. Gürültülü sözcüklerle konuşan, çürük, ayırık dişli kalabalık ürkütüyor beni...

Ne garip, intihar edenleri çok seviyorum. Van Gogh'u, Mayakovski'yi, Yesenin'i örneğin. Ama ünlü olmaları şart değil. Hiç tanınmamış bir köy öğretmenini de (sevgilisi bırakıp gitti diye intihar etmişti, bir yıl kadar önce) seviyorum. Prof. Alkan, «İntihar öze dönük terördür,» diye yazmış. Öze dönük terör. İlginç!

18 Kasım 1991

Yıllar önce bir kez inanmıştım. Bir kez sınımıştım O'nu. Bedelini ödedim bu inancımın. Yıprandım. Pıyırım pıyırım oldum. İhanetti bu yaşadığım...

Varacağım bir yer yok. Döneceğim bir yer de... 'Neden yaptı, neden intihar etti,' diye soranlar çıkacaktır. Bir bilseler bıkmınlığımı, bir bilseler...

Notlarım burada bitiyor Füsün. Dokuz yıl öncesini hatırlıyorum. Henüz tanışmamışız seninle. Yüz yüze gelip 'konuşmuşluğumuz yok. İyi bir seyircinim sadece. Kenterler'de Zorba'yı oynuyorsun. *Altmış Günlük Bir Şey* hemen her çevrede tartışılıyor. Fırtınalar koparılıyor yarım bardak suda. Basının bir cephesi nedense sana cephe almış. Kitabın telif hakkı için milyonlar dökülüyor önüne. Şaka değil kucak dolusu para. Aldatan 'fettan' kadın, aldatılan 'masum' koca masalına biçilen fiyat. Sürek avıysa bütün şiddetiyle devam etmekte. (Burgulanıp duran güzel duygular mı... Kimin umurunda?) İnsanlar çekilivermişlerdi bir anda. Çil yavrusu örneği. Anarşisttin ya... Yerleşik değerleri, tabuları yadsımıştın ya... Filanca 'kariyerim' diyordu, feşmanca 'aman bulaşılmasın da' diyerek tabanları yağlıyordu. Nasıl hatırlamam sosyolog Vahit'i? Daha düne kadar sizlerle olan dostluğu nedeniyle sağda solda caka satar, Erbulak'ları yere göğe sıgdıramazdı... Yok Altan'la yazlık evin bahçesinde tavla oynamışlar da, Sevinç kız kendisini pek seviyormuş da, ama ille de Füsün Hanım, «Aa haşa hanımefendiymiş canım ne kibir, ne durup durup hava basmak ona buna...» *Altmış Günlük Bir Şey* olay haline getirilir getirilmez, adam bir anda ağız değiştiriverdi. Malum 'saygın' bir insandı, ağır olmalıydı ki 'molla' desinler. Molla Bey olmak kolay mı? (Yıkkın aşklardan topluma ne, yahu? Hem bu kitabı nasıl savunurum ben, konumumu, geleceğimi tehlikeye atamam...) Vahit nereden bilsin Nina'yı, Trigorin'i, Vanya Dayı'yı.

İnsanlar... sesler... uğultuya dönüşen, kulak tırmalayıcı hırıltılar:

«Düzen bozucu kadın!»

«Ahlaksız,hiç utanmadan hem de...

«Bari yedin bir bok, anlatma. Kendini, kocanı rezil rüsva etme...

«İsterik canım. Teşhirci de üstelik. Delirmiş olmalı...

«Başına mı vurmuş ne?»

«Ruh nastası, hayatım. Başka açıklaması olamaz. Mümkün değil.»

Kinamalar. Aşağılamalar. Çifte standartlara mahkûm edilen duyarlılıklar. Ölüm tehditleri. Kedinin ciğere bir türlü uzanamaması... Anlayışsızlıkta yitip giden alazlı heyecanlar. En çok sanatçı dostlarının, sosyolog Vahit'in tutumları üzmüştü beni. Dahası 'seviyesizlik ve oluşmamışlıkla yaftalanmadan tedirgindim. O günlerde Doç.Dr.Meral Çulha ve avukatın Natalie'den haberlerini alıyordum sık sık. Sonuna kadar yanındaydım, ama asıl sana destek vermesi gereken, sözümona dostların, arkadaşların kaçıp gitmişlerdi işte. Pir Sultan'ın dizelerine sığınmakta haklıydın. Yerden göğe haklıydın.

*'Yağmur gibi yağar başıma taşlar,
İlle dostun gülü yâreler beni...'*

Pazar akşamı kızının, Zeliha'nın ve Sevda'nın ısrarlarına karşı koyamayıp Hidayet ile Taksim Sanat'a gidiyor Aslı. Siyah bir elbise var üstünde bir de siyah peruk takmış. Ali barda.

-Bilhassa mı getirdin buraya, diye soruyor kocası.

-Burada olacağını tahmin etmiştim.

Tuvaletin önünde kısıtıyor Ali'yi.

-Gel kol kola girip gidelim, çikalım buradan. Son fırsat bu. Gel yapalım. Bırakma beni.

-Kızım hemen kocanın yanına dön. Hadise çıkarma. Araya çağım seni, söz veriyorum.

Az sonra, elinde rakısı masalarına geliyor Ali.

-Oturabilir miyim,abi?

-Tabii, karımın yanına geç. Karşıma.

Kaç kez istemişti Hidayet ile konuşmayı. Ve kaç kez engel olmuştu Aslı. Belki de 'karınızı seviyorum,' diyecek. Bir söyleyebilse. Daha önce söylemek istemişti, erkendi, şimdi söyleyebilse...

-Ben haysiyetsiz biri miyim sizce abi?

-Hayır. Suç karımda. Kendisine de söyledim.

-Böyle bir şey oldu abi. Özür dilerim.

-Ben tereciğim Ali. Tereciye tere satılmaz. Üstelik çok da yalan söyledim bugüne kadar. Sakın yalan söyleme. Yardım ederim, arkanızda olurum.

Aslı dürtüyor Ali'yi masanın altından. Susuyor Ali, burnu uzuyor rakı bardağının içine. Ölü gibi.

-Ben ne olacağım peki?

Aslı soruyor bunu. Kocası da, Ali de susuyorlar. Haysiyetli olmak 'karını seviyorum,' diyebilmektir. Haysiyet kadının evine gelmemiş olmaktan geçer. Haysiyet geniş, yüce bir kavram. Üçü de haysiyetsiz aslında, her üçü de...

Gözler üzerlerinde. Vantuz gibi gözler... Çevrelerindekiilerin tümü çirkin o gece... Hidayet boncuk boncuk terliyor...

-Sizin evinize gelebilmek isterim abi. Dost kalmak isterim. Size saygım sonsuz. Ben aynı biçimde davranamazdım.

-Gençsin de ondan. Olgunlaşacaksın.

Eve dönüyorlar. Aslı gördü ya onu, içi rahat. Ayrılırken öpüştüler sanki. Kokusu hep aynı koku. Yataktaki koku...

Ne güzel bir geceydi. Yaprak kımıldamıyordu dışarda. Boğucu sırlıslıkla bir sıcak. Her şey buharlaşmak üzereydi... Paylaşılan yalnızlıklarımız gibi... Saatlerce konuşmuş, yaşadığımız 'vahim, sayrısıl' ama yeniden çekelemekte asla tereddüt etmeyeceğimiz takıntılı aşklarımızdan konuşmuştuk. Bir tür dışavur-

rumdu, boşalmaydı, duygusal orgazmdı söyleşimiz. Şimdi daha iyi, ayrımsıyorum bunu.

Saat 01:48. Mayısın yirmi dördü. Birkaç saat sonra dünya hayatından tümüyle ayrılmış olacağım. Ölümünden korkmuyorum. Yine de 'bilinmezliği' heyecanlandırıyor beni, içimi ürpertiyor.

Kedim sana emanet Füsün. Yokluğumu aratmayacağından kuşku yok. Sahi bir ricam daha olacak senden, yaşlı bir dostumdan söz açardım; Nihal Hanım, hani şu Teşvikiye'de oturan, hatırlarsın. O'na Avrupa'ya gittiğimi söyleyiver olmaz mı? Seksen küsur yaşında, yapayalnız bir kadın. Üzülüp, hastalanmasına, yataklara düşmesine gönlüm razı değil.

Artık erinçliyorum. İlaçlarımı alıp, yatağıma uzanabilirim. Çok uykum var zaten. Gözlerim kapanıyor...

Seni, seni hep sevdim...

Pınar Çekirge

Sn.Saadettin Çekirge

23 Mayıs 1993

Sizin için zor olacağını biliyorum baba. Ama benim için de yaşamak zordu, anlamsızdı. Boştu. Günün birinde 'mutlaka' intihar edeceğimi söylediğimde, duymazdan gelmiştiniz, anımsar mısınız? Belki de salt ilgi çekmek istemiyle 'rol' yaptığımı düşünmüştünüz. Aldırışsızlığınız bundandı, eminim.

Ölümüm (sevincim) sizin üzülmenez, perişan olmanızla yazgılı olmasın yalvarırım. Varsayın ki çekip İtalya'ya gittim. Orada yerleştim. Yeni düzen kurdum kendime. Zaten aynı şehirde yaşamamıza rağmen, yılda topu topu üç dört kez karşılaşmıyor muyduk?

Tutunamadım. Tutunmak istemedim. Aşırı kerte gelişmiş duyarlılığım, alınganlığım engel oldu buna. Hüzün sunakları alevlendi içimde. Dağıldım.

Peş peşe tüm sevdiklerimi, gönül verdiklerimi yitirdim baba. Annem, anneannem... Derken tek 'gerçek 'dostum, birbiri ardı sıra 'âsude bahar' ülkesine çekip gittiler. Terkedildim. Yayıpaysınız kaldım. İçsel sürgünüme çekildim sonunda.

Sevgili Özcan (Ercan) «Çok blue yazdıkların,» demişti bir defasında. «İçimi kıran bir duygusallığı var öykülerinin. Ayrılık gibi... nasıl anlatsam, kanırtan bir şey sanki...»

«Haklısın Özcan,» demiştim. «Çünkü ayrılıkları yaşadım ben. Hüzünleri, düş kırıklıklarını doyasıya yaşadım. Bıkıp usanmadan. Hiç ara vermeden.»

Bu mektup elinize geçtiğinde ben çoktan ölmüş olacağım, baba. Telaşlanıp, paniğe kapılmayın lütfen. Metin olun. Harap etmeyin kendinizi. İntiharın öz seçimin olduğunu düşünün en azından. Sorumlu aramaya da kalkışmayın boş yere, olmaz mı? Ne beni, ne kendinizi, ne başkalarını suçlamayın, kara çalmayın kimseye.

Ölümden sonra, farklı bir boyutta da olsa, yaşamın devam ettiğine pek inanasım yok. Yine de Mevlana'nın sözleri geliyor aklıma. «Ölüm günü düğün günüdür,» der Mevlana. Ölümü vuslatla, erinçle eşdeştirir yani. Koskoca Mevlana yalan söyleyecek değil ya. Bir bakarsınız annemle, Şevkiye Hanımla, Ahmet Ağabeyle, hatta sevgili Altan'la, Yavuzer Çetinkaya'yla, Hüseyin Rahmi Beyle, Toto Hanımla da rastlaşıyorum orada. Kimbilir...

Merhaba ölümüm!

Sevgilerimle,
Pınar Çekirge

Not: Lütfen eşiniz hanımefendi ' son seferim'de arkamdan mendil sallamak için ne camiye, ne de mezarlığa zahmet buyurup gelmesinler.

Sn. Güler Diler

23 Mayıs 1993

Güler Hanım,

Sevgiyi savunanları, bu uğurda ter dökenleri, kimbilir kaç asırdır ezip geçiyorlar.

Şimdi gitmek istiyorum. Zorunluyum. Kalamam. Cılız bir çığlıkla, yeniden yaşama döneceğim belki de ve döndüğüm yaşam bana bir tutam sevgi fırlatacak. Eğer tutabilirsem.

Saygılarımla,
Pınar Çekirge

Sn. Özcan Ercan

23 Mayıs 1993

Sevgili Özcan,

Ölümü seçerek, gerçek dünyaya kapılarımı kapıyorum sonunda. Kapılarımı kapamak, gerçeğin katı, donduran ayazından kendimi yalıtarak varoluşumu noktalamakla eşanlamlı sayılabilir aslında.

Gitgide ıssızlığa kayıyorum Özcan... gitgide ıssız odalarda güneşi yakıyorum... gitgide ve inatla.'Gel de yaşa, intihar korkaklıktır,' diyebilir misin, hâlâ? Yunus haklı: 'Canımı gör ne od'a atmışım ben.'

Seni çok seviyorum,
Pınar Çekirge

Sn. Bruno Simon

23 Mayıs 1993

Sevgili Bruno,

Bilirsin kimileri çekip gider. Dalida gibi. Kaan İnce gibi. Bilirsin kimileri sonlandırır hayatlarını. Yadırganır onlar. Utançtırlar. Yüzkarasıdırlar. Tutkulardan intiharı seçmişlerdir çünkü. Ölüm içgüdülerine yenilmişlerdir. Az buçuk farklıdırlar çoğunluktan.

Ve farklılıklarının bedelini hayatlarıyla öderler sanki. Ölüm haklarını kendi adlarına saklı tuttukları için, cehennemde kütük olacakları, söylenir.

İntihar düşüncesiyle yaşam arasında, çok ince bir çizgi üzerinde haftalarca, aylarca, günlerce gidip geldim. Ölüme bu denli yakın olmak bir zaman sonra yok oluşu, 'ürperti, dehşet' kaynağı olmaktan çıkarıyor ister istemez. Yine de toprağa karışmak anlatıldığı kadar kötü bir şey değil gibime geliyor. İnsan sonunda tüm takıntılarından, bunalımlarından kurtuluveriyor, diye düşünüyorum. Ama ya yaşamak? İşte asıl ürkütücü olan bu; yaşamak...

Hümeysra'nın şarkısını hatırlıyorum: «Yarınlardan perşembe, tutkulardan intihar ve ölmekten bir gün daha vardı önünde... Garip bir yaştayım Bruno. Bir de çok erken yoruldum sanki. Duyarlılığım gereksiz yere hırpalandı. Hırpalamalarına izin verdim her defasında. Yol gösterdim bile denebilir. Bu yüzden ilk yazlarda, Verdi'nin müziği de acı veriyor bana nicedir.

Tutkulardan intihar, günlerden çarşamba
Ve ölmekten bir sayfa... sayfa...

Bağlandığım şey, avucumda kırılıyor çok geçmeden. Sürekli umarsızlık. Beyhude bir sevgi arama çabası. Hep bir başkası... hep bir başka hüznün. Ve sevinçten kırıklığa bir adımda geçiverişler... Hüzün yorgunu olduğum doğru. Hüznüm hiç bitmedi Bruno. Hüzünler bitmez çünkü, tükenmez, birbirine eklenip devam eder. Mutluluksa tedavülden epeydir kalkmış durumda... Derken o yasak özlem: İntihar. Altüst olan anlamlar... Her şeyi uçlarda, sınırlarda ve çok yoğun yaşıyor olmanın çekilmez yorgunluğu... Sevinç, bir fahişe gülü gibi elden ele hoyratça dolaşıp, savrulurken solmakta.

Daha önce de söyledim, savaştacak denli güçlü değilim. Hayır, intiharı yücelttiğim filan da yok. Garip gelecek belki sana,

ama intiharı, kendinden vazgeçiş yücelten tüm inançlara karşı-
yım... İntihar kimseye yakışmaz. Hoş bir şey değil intihar. İntihar
eden insana, nedeni ne olursa olsun, 'aferin' dememeli... Her
konuda hamaset yapılsın, ancak intihar konusunda asla! Cına-
yet      ...

Sabah hiç olmayacak. İki gündür uykusuzum.  l me tes-
lim olacağım birazdan. Ölünce masumuz madem, arınmış ola-
cağım demektir... belki de huzurlu. Birazdan.

Sevgilerimle,
Pınar  ekirge

24 Mayıs 1993

Sevtap-Deniz Tunç,

Beni  zleyeceğinizi, arada sırada hatırlayacağınızı, dahası
intiharımın İstanbul Cinayet Masası Amirliği'nce 'kuşkulu' ölüm-
lerden biri olarak değerlendirileceğini biliyorum. Polisler,  l -
mümün bir intihar mı, yoksa intihar s s  verilmiş cinayet mi ol-
duğuna dair deliller toplayacak, sorular sorulacak boş yere...
Oysa bıraktığım mektuplar var...

«Hep dile getiriyordu, sonunda yaptı,» diyecek kimileri ve
ekleyecekler: ...belliydi böyle olacağı, yaşamıyla dalga geçi-
yordu.»

Leyla'nın ne söyleyebileceğini bile kestirebilirim az çok:
«Pınar, her ne kadar yaşamdan soğuduğunu yineliyorsa da,
onun ölüm arzusu alternatif bir yaşam gibiydi. Bu yüzden de di-
dişti durdu zaten... hayatına karşıydı ama onu yok saymadı hiç;
tam tersine hep yaşam platformunda kaldı.  alıştı... sürekli  a-
lıştı. İçini, görevlerini asla savsaklamadı... Yok etmek istediği çe-
yin karşısına geçip, tersiyle savaştı adeta... doğru, hayatı sevmi-
yordu ama kafayı yaşama takmış bir intihar tutkunuydu.» «Aşırı
duygusallığı, insanlara beslediği güven tek dibe vuruş nedeniy-
di aslında,» diyecek Yasemin.

Adli Tıp Kurumu'nun otopsi raporu beklenecek, dosya kapatılacak... ve intiharım gerçekte kimseyi çok şaşırtmayacak!

Hastane muhabirleri, ses alma cihazları ve kameraları ile şeflerinin, yazı işleri müdürlerinin hoşuna gidebilecek görüntülerimi saptamaya çalışacaklar. Hiç gereği yok!

«Her sevginin başlangıcı ve süresi, o sevginin bitişinin getirebileceği boşluk ve yalnızlıkla dolu. Belirsizlikler arasında belirlemeye çalıştığımız yaşam gibi... Sevgi isteği, kendi kendine yaşamı kanıtlama dileği kadar büyük. Belki kendilerine yaşamı kanıtlamaya gerek duymayan insanlar, sevgileri de derinliğine duymadan, acıya dönüştürmeden yaşayıp gidiyorlar,» dediği için, sanki 'acıya dönüştürdüğüm' sevgileri çağırdığı için seviyorum Tezer Özlü'nün bu satırlarını. Bir intiharın izini sürüyorum... John O'Brien tabancayı şakağına dayıyor usulca... (İlgi çekmek mi amacım... ölüp gitmek mi... teşhircilik mi... Hepsi ya da hiçbiri.) Tetiğe uzanıyor parmağı.

Ne Brahman, ne Budist olmadığımı göre (inanış sistemlerinde beden değersizdir ve sahibi tarafından terkedilebilen bir nesnedir.) Kendimi öldürerek cinayet işleyeceğim de kesin. Katil ve kurbanım!

Hep söylemişimdir Deniz; insan doğuşunu bilemez, ama insanın ölümü salt dış koşullar yanında kimi kez bunlardan çok daha fazla kendilerindeki ölüm ve yaşam fikrinin, ölüm ve yaşama isteğinin gücünden hızını alır. Yine de intihar tutkumu, bu olmaz sayırsallığı entelektüelleştirmenin anlamı yok, biliyorum.

Kendimle yolculuğum bitmek üzere. Sabaha az kaldı.

Hep terkedildim ben Sevtap. Yüzüstü bırakıldım. Yağmalandım. Bu defa ben terk ediyorum. Terkedilişlerimin, yatılı okulların, üvey kadınların bıkınlığıyla terk ediyorum. Misilleme hakkımı kullanıyorum ilk kez. Tellerle çevrili yasak bölgeler umurunda değil.

Son nabız atışı çekilip gitmeli damarlarımdan... midem bulanıyor. Kalem tutmakta zorlanıyorum. Hayır, kusmamam lazımdır... bir daha göze alamayabilirim çünkü. Gırtlığım kurumuş... başım dönüyor... boşluğa kayar gibiyim... ellerim buz sanki... yüksek dozda insülin daha mı kolay olurdu yoksa...

Hep sevmek istedim ben... çok, çok daha sevgi istedim doyumsuzca... hayatımdaki tek yanıltıcı sevgisizlik. Çırpıntılarımla, intihar saplantımı ancak bu yoksunluk açıklar... ve ben her anımı bu yoksunlukla yaşadım Deniz, kimi kez artılar; kimi kez eksiler girdiyse hayatıma, suç, yoksun bırakılışımdı.

Şu an pişmanlığım seni ve Sevtap'ı çok geç tanımış olmam. Onarılmam mümkün değildi. Otuz üç yıllık bir geç kalış vardı çünkü. Yoksunluk sağılılamazdı. Yine de erteledim intiharımı... biraz daha katlandım hayata. Ve sizlerle, sizlerin arasında mutlu oldum... bir aile ortamının sıcaklığını duyumsadım. Doğru olansa; sevincin, güzelliğin doruğundayken, inişe geçmeden ayrılmaktı. Yineliyorum Deniz, seni ve Sevtap'ı en çok sevdim. Herkesten, her şeyden çok... koşulsuzca!

Pınar Çekirge

Not: Deniz, TC. B... 1.Noterinde düzenlenmiş 3 Nisan tarih 07066 no.lu vasiyet hükümlerinin yerine getirilmesini rica ediyorum.

23 Mayıs 1993

Sn. Uğur İlhan

«Gerçek bu: Sen olmayan her şey için ölümüyüm ben...

Tanıştığımızda *Kadın Sığınağı*'nı yazıyordun. Emeksiz kazandığım koşulsuz sevgilerden biriydin Uğur. Heloise'din benim için. «Tanrı böyle sevemiyorsa, sevgimi Tanrı yaparım,» diye

haykıran, haykırabilen bir kadın. İntihar düşüncemi açtığımda rahatsızlık duymuştun. Potansiyel katildim gözünde. Hayatın pırlıtlarını anlatırdın sürekli («Deme boşuna yaşamaktansa ölmeyi yeğ tutarım ne istersin ölümden,» diye sorar Södergran, «Bir duysaydın gövdenden yayılan o kokuyu anlardın yılgısını kendi kendine kıymanın...»)

Şiddet, karmaşa, uzlaşmazlık, toplumsal travma tırmanıyor. İntihar ediyorum. İntihar ediyorsun... İntihar ediyoruz! Nedeni uzlaşmazlık. Nedeni yalnızlık. Yoksun bırakılmak. (Arthur Adamov bir an durdu. Hayır, kesindi kararı...)

12 Eylül'ün hemen ardından hayatıma, anılarıma yağmalar-casına karışan bir kadının sesini duyar gibiyim şu an. Hep mücadele ettim onunla, yenilmemem gerekiyordu. Kâbuslarımda bile olmamalıydı yeri. Artık önemi yok!

Tutkulu sevgiler yaşadığım doğrudu Uğur. Duygusal ezimleri gözardı ederek, dibe vuruşları yadsıyarak tutunmuştum kimilerine. İntihar saplantımı coşturan sevgilerdi...

Heloise'i(*) anımsıyorum: «Ben böyle seviyorum: Zerafetini, gaddarlığını, inceliğini, kabalığını, olduğun şairi, olmadığın erkeği seviyorum. Bir zamanlar çocuk olduğun ve bir gün ceset olacağın için seni seviyorum. Hem gövdeni, hem aklını seviyorum. Yalnızca boynunun düzgün çizgilerini değil, koltuk altının terini de seviyorum. Kanımı tutuşturan gücünü de, çocuk gibi elinden tutma isteği uyandıran güçsüzlüğünü de...

Bir ara, *Marjinal Erkekler*'i yazmaya karar vermiştik seninle. Başka projeler girdi araya bir türlü kotaramadık... bütün notlarımı bırakıyorum sana, belki devam edersin...

Birkaç rastlaşma, birkaç sevgi adına bekletilmez ki intihar...

Hâlâ Orhan Veli'nin o şiirini çok seviyorum biliyor musun?

Abelard ve Heloise: R.Duncan Çev. Z.Avcı

Kimse duymadan ölmeliyim

Ağzımın kenarında bir parça kan bulunmalı

Beni tanıyanlar mutlaka birini seviyordu demeliler.

Tanıyanlarsa zavallı demeli, çok sefalet çekti.

Fakat hakiki sebep bunlardan hiçbirisi olmamalı.

İnsanlar hep ısıltılı yanıma gördüler benim. Koskoca bir denizin ortasında susuzluktan ölmek üzere oluşumu, yalnızlığımı hiç bilmediler. Yalnızlığımı simler, halelerle gizledim.

Bu ikiyüzlü hayatı sürdüreceğim gücü bulamıyorum artık kendimde. Son kullanım tarihim az sonra bitecek.

«Sende nerede o cesaret, kitaplarında yazarsın ancak intiharı,» diye mırıldanıyor Fikriye Hanım.

«Havlayan köpek ısırılmaz,» diye atılıyor Werther.

«Hiçbir sonucun nedeni tek değildir,» diyor Füsun Erbulak.

«Kocan senin yüzünden öldü, suçlaması yakamı bırakmadı, yıllar boyu. Giderek alışkanlık kazandım bu karalamaya. Oysa bir erkek, bir kadın nedeniyle ölebilirse, bu mümkünse eğer, aynı kadının, ölmüş erkekten ötürü, çoktan mezarda olması gerekmez mi? Kimse kimsenin ölüm nedeni değildir Pınar. Her birey ancak kendini öldürebilir. Beklenmedik her ölüm, bir gizli intihardır çünkü...

Duygularımı kemiren, vücudumu kaskatı yapan, sinirlerimi harap eden sevgisizlik. Yetmeyen bir şeyler var içimde. Yine de itiraf edeyim, birçok şeyi güzel yaşadım. Bunun getirdiği bir doğunluk sözkonusu ister istemez.

Artık onunla olamayacağımı biliyorum Uğur. Terkedilmenin terkedilme anından onu terkederek kurtarıyorum kendimi. Onun anısını, hayalini kafamdan silip atamıyorum şimdi bile. (Her birey ancak kendini öldürebilir... beklenmedik her ölüm bir gizli intihardır...)

Denizin sesini duyuyorum. Dalgalar... martı çığlıkları.

Sevgiyle kal,

Pınar Çekirge

Sevgili Turuğsan,

Niçin intihar, diye sorardın bana. İntiharın kabul edilmezliği-ni savunurdun hep.

Verilen kalıpların içinde sıkışmak zordur sevgili dostum. Bi-lir misin hiç kimse bir anda intihar etmez. Sorgulayıcı olmayan, salt kendisine sunulanla yetinen, tepkisizliği yeğleyen insanlara uzak düşmüştüm nicedir. Sürgünüme çekilmiştim anlayacağın.

Yıllar önce Adalet Ağaoğlu ile yapılan bir söyleşide oku-muştum. «Herkes yaşadığı kadar öldürür kendini,» demişti Ağ-aoğlu ve şöyle devam etmişti yanılmıyorsam: «İntihar, gerçekle-ş-tireninden gayri kimsenin asıl yüzünü göremeyeceği bir olgu-dur.»

Geçen zamana karşın belleğimin solduramadığı cümlele-r-dir bunlar. «Herkes yaşadığı kadar öldürür kendisini.»

Kimi adının büyüklüğünü, kimi dünyanın açmazlarını, yeni değerleri taşıyamaz. Kimi Hemingway'e öykünür bir bakarsın. Günün birinde av tüfeğini kapıya bağlar, namluyu dudaklarının arasına alır, kapı ile tüfek arasında gerilen ipi çekiverir bir anda. Kimi bambaşka nedenlerle sonlandırır yaşamını. Ama şunu hiç unutma Turuğsan, hiç kimse bir anda intihar etmez.

Sevgilerimle.

Pınar Çekirge

KAYNAKÇA

- Altan A.: *Gece Yarısı Şarkıları*. Can Yay. İst. 1995.
- Arkun N.: *İntiharın Psiko-Dinamikleri*. İst. Üniv. Ede. Fak. Yay. No 2508 İst. (1978)
- Çekirge P. *İntiharıma İki Saat Kala*. Cep Yayınları AŞ. İst.(1993)
- Çekirge P.: *Marazi Aşklar*. Cep Yayınları AŞ. İst. (1992)
- Durkheim E.: *İntihar*. (Çev:Ozankaya) İmge Yay. İst. (1992)
- Güçlü F.: *İntihar*. Karşı Yayınlar. Ankara. (1992)
- Köknel Ö.: *Kişilik*. Altın Kitaplar. İst. (1982)
- Köknel Ö.: *Alkolden-Eroine Kişilikten Kaçış*. Altın Kitaplar. İst. (1983)
- Köknel Ö.: *Depresyon*. Altın Kitaplar. İst. (1993)
- Meerloo J.: *Suicide and Mass Suicide*. Grune and Stratton London (1962)
- Menninger A.: *Man Against Himself*. Brace Co. New York (1938)
- Nadir K.: *Romancının Dünyası*. İnkılap ve Aka. İst. (1981)
- Öktay A.: *Yol Üstündeki Semender*. Ada Yay. İst. (1987)
- Sılan B.: *Acı Dolu Yıllar*. Milliyet Yay. İst. (1995)
- Tabachnick N.D.: *Interpersonal Relations in Suicide Attempts*. Arch. Of Gen. Psy. (1961) 3, 16-21

Pınar Çekirge

Sıkılğan Bir Katilim / Bir Öteye Geçiş Sorunu /
Tanık ve Suçortakları / Küçük Hanımın İntiharı /
Psiko-Sosyal Dinamikleriyle İntihar / Medyatik İntiharlar /
Her Tercih Bir Vazgeçştir / Sanatçı İntiharı /
Marjinal Ölümü - İntiharı Seçenler / Ve Zeki Müren... /
Suç Armağan Ettiğim

niçin intihar

1960 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nde yüksek lisansını tamamladı. Yazın dünyasına, eşcinsel erkeklerin kişilik yapılarını anlatan "Yalnızlık Adasının Erkekleri" (1991) adlı kitabıyla girdi.

S. Nihan ile "Marjinal Kadınlar"ı (1992), yazdı. Tutkulu, hastalıklı aşkları doladı kalemine. Ve bir gün intihara karar verdi. İntihar hep yedeğindeydi zaten.

ISBN 975-405 633-1

9 789754 056334

ALTIN KİTAPLAR